

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**CAZ MEKANLARININ TERCİH EDİLME NEDENLERİ:
NARDİS JAZZ CLUB, THE BADAU İSTANBUL, BOVA SAHNE**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fulya AKÇA

Müzikoloji ve Müzik Teorisi Anabilim Dalı

Müzikoloji Yüksek Lisans Programı

ARALIK 2019

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**CAZ MEKANLARININ TERCİH EDİLME NEDENLERİ:
NARDİS JAZZ CLUB, THE BADAU İSTANBUL, BOVA SAHNE**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Fulya AKÇA
(404161007)**

Müzikoloji ve Müzik Teorisi Anabilim Dalı

Müzikoloji Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Prof. Songül KARAHASANOĞLU

ARALIK 2019

İTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 404161007 numaralı Yüksek Lisans / Doktora Öğrencisi Fulya AKÇA, ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı "CAZ MEKANLARININ TERCİH EDİLME NEDENLERİ: NARDİS JAZZ CLUB, THE BADAU İSTANBUL, BOVA SAHNE" başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı : Prof. Songül Karahasanoğlu

İstanbul Teknik Üniversitesi

Jüri Üyeleri : **Prof. Songül Karahasanoğlu**
İstanbul Teknik Üniversitesi

Doç. Dr. Belma Oğul

İstanbul Teknik Üniversitesi

Doç. Dr. Elif Damla Yavuz

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Teslim Tarihi : 15 Kasım 2019
Savunma Tarihi : 11 Aralık 2019

Kedim Turgut'a

ÖNSÖZ

“Caz Mekanlarının Tercih Edilme Nedenleri: Nardis Jazz Club, The Badau İstanbul, Bova Sahne” başlıklı yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırlanmıştır.

Bu çalışmada dinleyicinin caz mekanlarına gelme sebepleri, mekanların dinleyici profilleri, genel caz algısı, müzisyenlerin mekan tercihleri ve mekanlardan beklentileri incelenmiştir. Çalışma, İstanbul’daki üç caz mekanı Nardis Jazz Club, The Badau İstanbul ve Bova Sahne ile sınırlandırılmıştır. Caz müzisyeni olarak alanın içinde biri olmam bu çalışmada yaptığım görüşmeler için müzisyenler ve mekanlarla sağladığım iletişimi bir telefon kadar yakınlaştırmış ve bu anlamda bana büyük kolaylık sağlamıştır.

Öncelikle her zaman ve her koşulda yanımda olan anneciğim Zennuriye Ostay’a süreçteki desteği ve inancı için yürekten teşekkür ederim.

Bu çalışmadaki yol göstericiliği ve katkıları için ve bilimsel bir çalışmanın gerekliliklerini her fırsatta titizlikle anlatan hocam Prof. Songül Karahasanoğlu’na teşekkürlerimi sunarım. Müzikoloji yüksek lisans eğitimim süresince ders aldığım Doç. Dr. Belma Oğul, Doç. Dr. Ozan Baysal, Doç. Dr. Zeynep Gonca Girgin, Prof. Dr. Gözde Çolakoğlu, Doç. Dr. Atilla Coşkun Toksoy hocalarıma teşekkür ederim. Alan araştırmamı gerçekleştirdiğim Nardis Jazz Club’ın sahipleri sevgili Önder Focan ve Zuhal Focan’a; The Badau İstanbul’un sahibi sevgili Eren Noyan’a, Bova Sahne’nin sahibi sevgili Ahmet Bawer Aydemir’e paylaştıkları bilgiler ve ayırdıkları zaman için; canım Sibel Köse’ye biricik desteği ve güzel yorumları için çok teşekkür ederim. Tüm müzisyen arkadaşlarım ve büyüklerim, destekleriniz ve önerileriniz çok değerliydi. Samimi ve çabuk iletişimimiz, tereddütsüz paylaştığınız her şey için çok teşekkür ederim.

Çalışma esnasında öneri ve fikirleriyle yanımda olan müzik ve yol arkadaşım Tümer Uluçınar’a, destekleri için güzel kuzenim Büşra Külekçi’ye, arkadaşlarım Gülsemin Hayta ve Lamia Çanak’a ve bu süreçte gösterdiği anlayış için Ragıp Savaş Sanat Akademisi Kurucu Temsilcisi sevgili Fadime Sezer Savaş’a çok teşekkür ederim.

Bu çalışmaya doğrudan veya dolaylı olarak dokunmuş herkese, şimdiye dek üzerimde emeği olan tüm hocalarım ve yolumun kesiştiği bütün güzel insanlara saygı ve sevgilerimle.

Kasım 2019

Fulya Akça

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xi
TABLO LİSTESİ	xiii
ŞEKİL LİSTESİ	xv
ÖZET	xvii
SUMMARY	xix
1. GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Amacı ve Kapsamı	5
1.2 Araştırmanın Yöntemi	6
1.3 Kuramsal Çerçeve	7
1.4 Literatür Tartışması	13
2. TÜRKİYE'DE CAZ VE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE CAZ MEKANLARI 16	16
2.1 Cazın Türkiye'ye Gelişi ve İlk Mekan Olarak Maksim	16
2.2 Kadıköy Halkevi, İlk Caz Kulübü 306 ve Sonrası	19
2.2.1 306 ve 20. Yüzyılın İkinci Yarısında Mekanlar	21
2.2.2 21. Yüzyılda Mekanlar	22
3. FARKLI NİTELİKTE ÜÇ CAZ MEKANI: NARDİS, BADAU, BOVA 24	24
3.1 Nardis Jazz Club	24
3.2 The Badau İstanbul	29
3.3 Bova Sahne	33
4. BULGULAR: CAZ DİNLEYİCİSİNİN VE CAZ MÜZİSYENİNİN MEKAN TERCİHLERİNİN SEBEPLERİ	38
5.1 Mekan Sahipleri ile Yapılan Görüşmelerden Çıkan Bulgular	38
5.2 Dinleyicinin Mekan Tercihindeki Etkenler	40
5.3 Müzisyenin Mekan Tercihindeki Etkenler	52
5. SONUÇ	69
KAYNAKLAR	76
EKLER	81
ÖZGEÇMİŞ	111

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AVM	: Alışveriş Merkezi
CD	: Kompact Disk
CRR	: Cemal Reşit Rey
PR	: Public Relations
PSM	: Performans Sanatları Merkezi
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TV	: Televizyon

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 4.3 : Nardis Jazz Club, The Badau İstanbul ve Bova Sahne’de en sık sahne alan müzisyenlerin listesi	57
--	-----------

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.1 : 26. İstanbul Caz Festivali, “Gece Gezmesi” Etkinliği Afışı	3
Şekil 2.1.1 : Maksim Gazinosu.....	18
Şekil 2.1.2 : Beykoz Çayırında bir cazband, 1931	19
Şekil 3.1.1 : Nardis’in Sahnesi	25
Şekil 3.1.2 : Nardis’te Benny Golson Konseri, 2014	27
Şekil 3.2.1 : Badau’nun Sahnesi ve Masa Düzeni	31
Şekil 3.2.2 : Badau’nun Dış Cephesi	31
Şekil 3.3.1 : Bova’nın Sahnesi.....	36
Şekil 4.2.1 : Dinleyicinin kendisini caz dinleyicisi olarak tanımlama oranı	41
Şekil 4.2.2 : Dinleyicinin caz dinlemeye nasıl başladığını gösteren grafik.....	42
Şekil 4.2.3 : Dinleyicinin cazın kökeni ve doğuşu ile ilgili bilinçlilik oranı	43
Şekil 4.2.4 : Dinleyicinin cazı anlamlandırma biçimleri	44
Şekil 4.2.5 : Dinleyicinin seçtiği mekana gitme sıklığı oranları.....	45
Şekil 4.2.6 : Dinleyicinin gittiği mekanı tercih etme sebepleri	46
Şekil 4.2.7 : Dinleyicinin seçtiği mekana geldiği zaman dilimleri.....	48
Şekil 4.2.8 : Dinleyicinin geldiği mekana en çok ne tür gruplar için geldiğini gösteren grafik.....	49
Şekil 4.2.9 : Dinleyicinin İstanbul’daki caz mekanlarının sayısı ile ilgili görüşleri..	51
Şekil 4.3.1 : Müzisyenlerin çalmaktan en çok keyif aldığı mekanların oranları	53
Şekil 4.3.2 : Müzisyenin çaldığı mekandan keyif alma sebeplerinin oranları.....	54
Şekil 4.3.3 : Müzisyenlerin en sık çaldığı mekanların oranları	55
Şekil 4.3.4 : Müzisyen ile mekan arasındaki iletişimin sağlanma şekli ve oranları ..	60
Şekil 4.3.5 : Müzisyenlerin caz mekanları dışında çaldıkları yerler ve oranları	61
Şekil 4.3.6 : Caz mekanları dışındaki yerlerde cazın tercih sebepleri ve oranları.....	61
Şekil 4.3.7 : “Yolculuk Arası Bi’ Caz Molası” Etkinliği Afışı	66

CAZ MEKANLARININ TERCİH EDİLME NEDENLERİ: NARDİS JAZZ CLUB, THE BADAU İSTANBUL, BOVA SAHNE

ÖZET

Bu çalışmanın öncelikli hedefi İstanbul'daki caz mekanlarının caz dinleyicisi ve caz müzisyenleri tarafından tercih edilme sebeplerini tespit etmektir. Aynı zamanda bu çalışma, İstanbul'daki caz dinleyicisinin *caz*ı nasıl algıladığı, caza dair bakış açısı; caz müzisyeni ve caz dinleyicisinin mekanlardan beklentileri üzerinde duracak; tüm bu sorulara cevap bulmaya çalışacaktır.

Caz mekanları üzerine bir çalışma yapma fikri, her caz müzisyeni gibi cazın Türkiye'ye nasıl geldiği ve gelişim süreçlerini merak etmemle ve caz ile ilgili yazılı kaynakları taramaya başlamamla filizlendi. Bu noktada karşıma çıkan ilk kaynaklar İlham Mimaroglu ve Cüneyt Sermet'in kitapları oldu. Bu kitaplarda bahsi geçen caz mekanlarına ilişkin herhangi bir yazılı kaynak ararken de Prof. Dr. Orhan Tekelioğlu'nun caz mekanları üzerine yazdığı makalesiyle karşılaştım. Bu kaynak, İstanbul'da 1940'lı yıllardan 2010 yılına değin var olmuş bütün caz mekanlarının kronolojik bir listesini sunmuş, onlarca görüşme ile ancak ulaşabileceğim önemli temel bilgilere ulaşabilmemi sağlamış, aynı zamanda cazın dönemsel olarak ne kadar farklı algılanmış olduğuna dair ilk ipucunu da vermişti. Batu Akyol'un hazırlamış olduğu *Türkiye'de Caz Belgeseli* ve Dr. Yaprak Melike Uyar'ın doktora tezi ise tabii ki Türkiye'de yazılı/somut kaynak konusunda oldukça zayıf olan caz üzerine ulaşabildiğim en önemli ve başlıca kaynaklar olmuş oldular.

Bu çalışma öncelikle cazın ülkemize geldiği ilk yıllarda ve günümüzde nasıl algılandığı üzerinde duracak, caz olmayanın caz olarak görülmesi veya adlandırılmasının altında yatan sebeplere göz kırpacaktır. Çalışma kapsamında incelenen üç mekanın seçilme nedenlerini, benzer yönlerini ve farklılıklarını anlatacak, bu çalışmada kullanılan araştırma yöntemlerinden bahsedecektir. Çalışmanın teorik temelinde kimlik kavramına da yer verilmişse de çalışma verileri temelde mekan ve aidiyet kavramları üzerinden incelenecektir. Çalışmada müzik ve mekan üzerine yapılmış bazı çalışmalar ve sonuçlarından bahsedilecek, sonrasında çalışmanın hedefleri paylaşılacaktır.

Bu çalışma geçmişten günümüze var olmuş caz mekanlarından bahsetmekle birlikte, günümüzün üç önemli caz mekânı hakkında kapsamlı bir içerik sunacaktır. Dinleyicinin mekanlarla kurduğu bağlar üzerinden bu caz mekanlarını tercih etme sebeplerini inceleyecek; mekanların idari ve fiziksel yapıları ve caz dinleyicisi ile ilgili müzisyen görüşleri üzerinden mekân ve dinleyici kritiği yapacaktır. Çalışma, günümüz caz sahnesini mekân, dinleyici ve müzisyen olarak üç ayaktan inceleyecektir.

Caz mekanları ile ilgili yazılı kaynakların azlığı çalışmanın metodolojisini görüşme, sözlü tarih, anket ve katılımcı gözlemci yöntemleri üzerine yoğunlaştırmıştır. Şüphesiz bir caz müzisyeni olarak alanın içinden biri olmam; birçok konuyu birebir gözlemlemiş ve deneyimlemiş olmam yolumu aydınlatan önemli etkenlerden biri olmuştur.

Bu çalışma, “İstanbul’daki caz dinleyicisinin caz mekanlarını tercih etme sebepleri nelerdir?” temel sorusu ve *caz*ın dinleyici için ne ifade ettiği ve bu ifadenin dinleyicinin mekanları seçmesinde etkili olup olmadığı; müzisyenlerin caz mekanlarını hangi ölçütlerle değerlendirip benimsedikleri, müzisyenin mekândan ne beklediği, mekânın müzisyenden ne beklediği gibi çeşitli alt sorularla yola çıkmıştır.

Çalışma kapsamında Nardis Jazz Club, The Badau İstanbul ve Bova Sahne olmak üzere üç mekân incelenmiş olup, mekân sahipleri ile birebir görüşmeler yapılmış; tüm bu mekanların dinleyicilerinden 100 kişi ile anket yapılmış, 40 caz müzisyeni ile anket ve görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler ışığında çalışma sorularına yanıt niteliği taşıyan yanı sıra mekanların devamlılığı ve caz dinleyicisinin artması ile ilgili öneriler sunan bir sonuç oluşturulmuştur.

THE REASONS WHY JAZZ VENUES ARE BEING PREFERRED: NARDIS JAZZ CLUB, THE BADAU ISTANBUL, BOVA SAHNE

SUMMARY

The primary goal of this thesis is to analyse the reasons why jazz musicians and their audience choose specific venues in Istanbul. At the same time, it aims to answer how Istanbul's jazz audience perceives jazz music, their view on jazz music, expectations of jazz musicians and listeners on the venues.

As a jazz musician, the idea of working on jazz venues started with my interest in how jazz came and developed in Turkey and was reinforced when I started researching written sources in jazz. Books by İlhan Mimaroglu and Cüneyt Sermet were my first sources. While searching for written sources on jazz venues mentioned in those books, I came across Prof. Dr. Orhan Tekelioğlu's paper. Here, he listed all jazz venues in Istanbul in the time period of the 1940ies to 2010 – information I else could have achieved only through many conversations. Also, the first hint of how different jazz's be perceived throughout time periods can be found in his work. Considering minimal amount of written sources on jazz, Batu Akyol's "Jazz Documentary in Turkey" and Dr. Yaprak Melike Uyar's doctoral thesis have been essential and primary sources for me.

This dissertation firstly will dwell on how jazz be perceived its early years in Turkey and nowadays. It also aims to find the reasons why non-jazz music is named as jazz. It will explain the reasons why these three venues has been chosen, similarities with each other and differences between them. The research methods of this study also will be explained along with the reasons. Even if the term identity is mentioned on the basis of the work, data of this study will be examine through the terms space and belonging. Some fieldworks on music and space will be discussed with their conclusions and will be shared the goals of this study afterwards.

This work presents all jazz venues in Istanbul from the past up until today and focuses on three currently important venues. The connection between listeners and their reasons for choosing these venues; the organisational and architectural properties of the venues are being analysed. This work examines today's jazz scene from three different viewpoints: the venue, the listener and the musician.

Due to limited written sources on jazz venues, methodologies such as interviews, oral history, surveys and participant observer methods have been used. Doubtless, being a jazz musician and part of this music scene and having observed and experienced many issues myself had a big facilitating impact on this work.

Beside the main question “What are the reasons behind venue selection of jazz listeners in Istanbul?”, this work started with several fundamental questions such as what jazz music means to its listener and whether this meaning influences the venue selection; which factors jazz musicians use to evaluate and appreciate a venue, expectations of jazz musicians of a venue and vice versa.

Within the scope of this work the three venues Nardis Jazz Club, The Badau Istanbul and Bova Sahne have been analysed, interviews with the venue owners have been contacted, 100 listeners from these venues have been included in surveys and 40 jazz musicians have been interviewed and included in surveys. Based on this data, answers to the initial main questions have been offered. Besides, suggestions for the continuity of these venues and how to attract more listeners have been proposed.

GİRİŞ

Çocukluğumda “yazlık sinemaya caz gelmiş” cümlesini hatırlayan insanlarla tanışmışlığım var. Bunun ötesinde “caz yapma”yı çok duydum, belki kendim de kullandım. Caz sözcüğünün bir dönem kimi müzikleri aşağılamak için kullanıldığına da bizzat şahit oldum.

Esasen eğlenceli ve çok anlamlı bir sözcük, caz! (Meriç, 2006)

Bu bölüm öncelikle ülkemizde “caz”ın geçmişte ve günümüzde algılanış şekline bahsedecek, sonrasında sırasıyla araştırmanın soruları, araştırmanın amacı ve kapsamı, yöntem ve teknikleri, kuramsal çerçevesi ve literatür taraması paylaşılacaktır. Cazın günümüzde bambaşka şekillerde anlamlandırılmasına ve tanımlanmasına şahitlik eden bir caz müzisyeni olarak cazın ülkemize ilk girdiği yıllarda da birçok farklı anlamlara ve tanımlara maruz kaldığı çalışmanın ilk literatür taramasında tarafımca gözlenmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında batı kökenli tüm müzikler caz olarak tanımlanmış, dans müziği çalan tüm orkestralara “cazband” denmiştir (Akçura, 2002, s.140). O yıllardan itibaren birçok farklı mekânda batıdan gelen birçok farklı türde müzik “caz” adı altında çalınmıştır.

Ülkemizde caz müziği ürünlerini çok geç vermiş, TRT için gerçekleştirilen ancak kayıtları bulunmayan yayımlar ve 1970lerde kaydedilen önemli birkaç plak dışında, caz albümleri 1990lı yıllarda yayınlanmaya başlanmıştır. O dönem, bu yeni albümlerle gündeme gelmeye başlayan caz ile ilgili yazılan yazıların çoğunda caz yeni bir müzik türü olarak aktarılmıştır (Meriç, 2006, s.187). Şüphesiz, Türkiye’de caza yüklenen ancak caz ile ilgisi olmayan anlamlar üzerinde bu durumun büyük etkisi olmuştur. Günümüzde hala birçok kişi farklı müzik türlerini caz olarak görmekte; Jehan Barbur ve Birsen Tezer gibi şarkıcıların müzikleri çoğu kimselerce caz olarak adlandırılabilir. İlk albümünün yayınlandığı yıllarda caz şarkısı olarak adlandırılan Jehan Barbur (2017), bu konuyla ilgili şöyle bir açıklama yapmıştır: “Çünkü 2009 yılında Uyan albümüm piyasaya çıktığında ısrarla beni caz şarkıcısı olarak tanımlıyorlardı. Bu yanlış bir algı oluşturuyordu. Ben de hikâyeler yazdığımı, onlardan şarkılar yaptığımı ve söylediğimi anlatmaya çalışıyorum ama yine de caz şarkıcısı tanımından kurtulamıyordum. Bu ülkede caz müziği yapan önemli isimlere de haksızlık oluyordu bu durum.”

Dinleyicinin bu müziğe caz demesindeki en büyük etken, bu müziği caz olarak tanıtan medya organları olmuştur. Ayrıca bu isimlerin orkestralarında çalan

müziyenlere baktığımız zaman çoğunun caz müzisyeni olduğunu görmekteyiz. Medyanın etkisinin yanı sıra dinleyici rock ya da pop olarak isimlendiremediği müziği -tıpkı önceki yıllarda farklı şeylere caz dediği gibi- caz olarak nitelemiş olabilir. Gerçek caz dinleyicisi¹ caz diye sunulan müziğin caz olmadığını farkında olsa da caz Türkiye’de genel dinleyicinin kategorize edemediği müzik türüne verdiği isim olagelmıştır.

Orhan Tekelioğlu (2018) cazın İstanbul’a geldiği zamanın cazın algılanmasında etkisi olduğunu şu cümlelerle belirtmiştir: “İstanbul’a caz Türkiye Cumhuriyeti kurulmadan önce geliyor bir kere. Osmanlı’nın sonu ve işgal altında bir İstanbul, orada geliyor caz. Herkesin bildiği ‘caz yapma’ gibi deyimlerin o negatif çağrışımın arkasında bu tarih de var.” (Caz ve Dahası) Cazın böylesi bir dönemde ülkemize gelişinin ülkemizde başından beri algılanışı üzerinde büyük bir etkisi olmuştur. Yine ülke içinde bir dönem Türk müziğinin yasaklanması gibi birçok radikal değişim girişimlerinin de halk üzerinde ters etki yaparak bilinmeyenle araya daha da mesafe oluşturmasına yol açtığından söz edilebilir.

90’lı yıllarda “Saz mı Caz mı”, “Hadi Bakalım” gibi Türk Pop Müziği şarkılarında caz sözcüğü ve karşıt anlamlısı olarak saz veya hicaz sözcükleri kullanılmıştır. Sezen Aksu’nun 1991 çıkışlı *Gülümse* albümündeki “Hadi Bakalım” isimli parçadan bir kesit şöyledir:

“Ah içimizde ne aç hevesler
Arada hicaz arada caz nefesler”

1996 yılında Gülşen’in *Be Adam* albümündeki “Saz mı Caz mı” parçasında geçen sözler ise aşağıdaki gibidir:

“Oralarda mevsim yaz mı
Bu nağmeler saz mı caz mı”

¹ Burada kullanılan “gerçek caz dinleyicisi” tanımı cazın stillerine hakim, müziği dinlerken enstrümanları ve soloları takip edebilen, caz tarihi ve müzisyenlerini bilen dinleyicilere işaret etmektedir.

Bu şarkı sözlerine baktığımızda Cumhuriyetin ilk yılları ile birlikte oluşan cazın algılanma biçiminin devam ettiğini görmekteyiz. Buralarda “caz” bizden olanı, kendi müziğimizi; “caz” ise dışardan olan, yabancı olanı tanımlamaktadır. Kullanılan “caz” kelimesinin cazın gerçek anlamıyla hiçbir ilgisi olmamakla birlikte aynı yanlış algı süregelmiştir.

Günümüzde bu algı internetin, giderek artan caz konserlerinin, caz festivalleri reklamlarının etkisiyle yüksek oranda kırılmıştır. Ancak medya organlarının halen başka tarzda müzikleri caz olarak sunması, caz festivallerinin programlarında birçok alternatif türde müziğe yer vermesi halen cazın yanlış algılanmasında rol oynamaktadır. Örneğin İstanbul’da düzenlenen caz festivallerinde Birsen Tezer, Ceylan Ertem, Jehan Barbur, Gaye Su Akyol gibi alternatif ve etnik müzik öğelerini taşıyan müziklerin yer aldığını sıklıkla görmekteyiz. Şekil 1’de yer alan 26. İstanbul Caz Festivali kapsamında düzenlenen Gece Gezmesi etkinliğinin afişini incelediğimizde Şalliel Bros, Eda And, The Kites gibi çok az caz grubunun etkinlikte yer aldığını görmekteyiz.

Şekil 1: 26. İstanbul Caz Festivali, “Gece Gezmesi” Etkinliği Afişi (URL – 1).

Burada dikkat çekilmek istenen nokta caz festivalinde caz olmayan müziklerin programa koyulmasından ziyade, bu müziklerin tanıtımının doğru yapılması gerekliliğidir. Büyük kitlelere ulaşan etkinlikler olan festivaller, doğru caz algısında büyük rol oynamaktadır.

Cazın kökeni ve anlamlarıyla uyuşmayan bir diğer durum ise ülkemizde cazın üst sınıfa hitap eden bir müzik olarak görülmesi olmuştur. Tekelioğlu’nun (2018) “İstanbul’da 1955’te Hilton Oteli’nin açılmasıyla beraber, Hilton Oteli’nin seçtiği

müzik de gündeme geliyor, o da caz oluyor. Ve birdenbire caz Türkiye’de deyim yerindeyse sınıf atlıyor.” cümlelerinde de belirttiği gibi Türkiye’de cazın elit bir müzik olduğu ve yalnızca belli bir zümreye, yüksek gelir düzeyine sahip insanlara hitap eden bir müzik olduğu algısı Hilton Oteli’nin açıldığı yıllara dayanmaktadır (Caz ve Dahası). Caz müziği Avrupa’da da benzer süreçlerden geçmiş ve orada da bu şekilde algılanmıştır.

1950’li yıllar cazın zengin kesime hitap ettiği algısının filizlendiği yıllar olmakla birlikte bu yıllar ve sonrası cazın tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de daha çok bilinmeye ve tam anlamıyla gelişmeye başladığı yıllar olmuştur. “Caz kulübü” dediğimiz, gerçek anlamıyla ve yalnızca caz çalınan mekanlar açılmaya başlamış ve Türkiye’de cazın gelişimi hız kazanmıştır. Artık caz adı altında dans müzikleri değil, gerçekten caz çalınmaktadır.

Mine Pınar Gözen (2011), 1950li yıllarda cazın Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği arasındaki kültürel yarışın bir parçası olduğunu belirtmiştir. O yıllarda Amerikan Hükümeti Orta Doğu, Asya ve Avrupa’ya kültürel değişim kapsamında birçok caz müzisyeni göndermiştir. Amerika’nın cazı küreselleştirme tutumu aslında Soğuk Savaş diplomasisinin önemli bir hedefi olan Amerikan kültürünü tüm dünyaya yaymayı amaçlamıştır (s. 3). Türkiye’de cazın gelişiminde de bu dönemde Dizzy Gillespie² ve Dave Brubeck³ efsane isimlerin ülkemize gelmesi büyük rol oynamıştır.

Günümüzde caz halen önceki yıllarda olduğu gibi çoğunlukla elit kesime, üst sınıfa hitap eden bir müzik olarak görülmektedir. Ayrıca günümüzde sosyal medyanın bir refleks haline getirdiği “anı paylaşma” dürtüsü ile caz konserine gitmenin elit veya havalı bir şey olduğu algısı birleşmekte; kişiler bu etkinliklere katılırken aslında statü satın almanın peşine düşmektedirler. Levent Öget’in *Caz Etraflı Konuşmalar* kitabında Erhan Ongun (2015) bu konu ile ilgili “Eskiden eğitim-kültür ve statü bir süreçti. İnsanın yaşamında ve yaşında birikimlerle oluşuyordu. Şimdi ise konsere, Chick Corea, Esperanza Spalding’e gitmek bir statü satın almak gibi. Bundan bahsetmek, sosyal ortamda bunu paylaşmak bir statü almanın çok kolay yolu oldu.” görüşünü bildirmiştir (ss. 146-147).

² Amerikan caz trompetçisi ve bestecisi.

³ Amerikalı caz piyanisti.

Tüm bu yanlış öngörü ve algılar bir kenara bırakıldığında İstanbul'da hatırı sayılır sayıda gerçek caz dinleyicisi olduğu belirtilmelidir. Gerçek caz dinleyicisi bu bölümde açıklanmış olup, gerçekten cazı severek, anlayarak dinleyen dinleyici kitlesi için kullanılmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışma birçok farklı anlam ve algısı bulunan caz müziğini caz dinleyicisinin nasıl algıladığı, caz mekanlarına gelen dinleyicinin ne amaçla orada bulunduğunu, mekânda bulunma sebebinin merkezinde müzik mi yoksa caz ile ilişkilendirdiği başka anlamlar mı olduğunu; yanı sıra tüm bunlarla ilgili caz müzisyenlerinin düşünce ve gözlemlerini, yine müzisyenlerin mekân tercihlerindeki alt metinleri inceleyecektir.

Bu çalışmada incelenmek üzere Nardis Jazz Club, The Badau İstanbul ve Bova Sahne'nin seçilmesinin başlıca sebebi bu mekanların İstanbul'da düzenli olarak caz çalınan ve sadece caz ile anılan yerler olmalarıdır. Caz müzisyenleri ile yapılan görüşmelerde çoğu müzisyen bu durumu "Zaten İstanbul'da üç tane mekân var: Nardis, Badau, Bova." şeklinde ifadelerle dile getirmiştir. Bu mekanlar haricindeki mekanların kimisi daha çok yenidir kimisi de sadece caz çalınan değil başka etkinliklerin yanı sıra caza da yer veren mekanlardır. Bu noktada bu üç mekânın seçilme sebebinin İstanbul'daki caz mekanlarının azlığından kaynaklanan bir zorunluluk olduğu da rahatlıkla söylenebilmektedir. Bu mekanlar karşılaştığımızda hepsinin farklı özelliklere sahip olduğunu görmekteyiz. Nardis uzun senelerdir aktif olan bir mekân iken, Badau üç seneyi, Bova ise iki seneyi tamamlamıştır.

Nardis, İstanbul'un tek ve en uzun soluklu; gerek yerli dinleyici gerek turist dinleyici için en popüler caz kulübü olarak bu çalışmadaki yerini almıştır. Bova her ne kadar yeni bir mekansa da 2018 yılında kapanmış ancak bir zamanların çok aktif caz mekânı Mitanni Cafe'de çalan tüm müzisyenlerin ve dinleyici kitlesinin Bova'ya transfer olmasıyla bu çalışmada incelenmesi gereken bir mekân olmuştur. The Badau ise geçmişten günümüze çoğunlukla Avrupa Yakasında faaliyet göstermiş olan caz mekanlarından farklı olarak Anadolu Yakasında açılmış olması, şimdiye kadarki girişimler arasında en başarılısı olması ve müzisyenlerce de kısa sürece benimsenen bir mekân olması ile dikkat çekmiş ve çalışmadaki yerini almıştır.

Bu üç caz mekanına baktığımızda Nardis'in mainstream⁴ caza yakın durduğunu, The Badau İstanbul'un mainstream caza yakın durmakla birlikte orijinal müziklere de yer vermeye hevesli olduğunu; Bova'nın ise bu mekanlar arasında mainstreame en az yer veren çoğunlukla orijinal projelere, beste ve albüm çalışmalarına yer veren kimi zaman caz dışı türlere de yer veren bir mekân olduğunu görmekteyiz.

Bu çalışma birbirinden farklı nitelikteki bu üç caz mekânı, caz dinleyicisi ve caz müzisyenleri ile ilgili kapsamlı bir analiz niteliği taşıma amacını gütmektedir. Çalışmanın araştırma soruları aşağıdaki gibidir:

- 1- Caz dinleyicisinin caz mekanlarını tercih etme sebepleri nelerdir?
- 2- *Caz*, dinleyici için ne ifade ediyor?
- 3- Caz müzisyenleri caz mekanlarını hangi ölçütlerle değerlendirmekte ve benimsemekte?
- 4- Müzisyenlerin ve mekanların birbirinden beklentileri nelerdir?

Araştırma İstanbul'daki caz mekanlarının geneline örnek teşkil edecek farklı nitelikteki üç caz mekânı üzerinden çalışılmıştır. Bu çalışma yalnızca mekanları değil, bu mekanlara gelen dinleyiciler ve buralarda çalan müzisyenler üzerinden de bir inceleme yapmaktadır.

1.2. Araştırmanın Yöntem ve Teknikleri

Her çalışmada olduğu gibi bu çalışmada da öncelikli olarak bir literatür taraması yapılmıştır. Türkiye'de caz üzerine ulaşılabilecek sınırlı sayıda kaynak olması ve bu çalışmanın bir alan araştırması olması çalışmanın yöntemlerini de etkilemiş ve çeşitlendirmiştir. Bu çalışmanın metodolojisini görüşme tekniği, anket, katılımcı gözlemci, sözlü tarih yöntemleri oluşturmaktadır. Çalışma yürütülürken alanın içinden bir müzisyen olmam ve caz jargonuna hâkim olmam çalışma için büyük önem teşkil etmiş, işimi alan dışı bir araştırmacıya göre oldukça kolaylaştırmıştır. Çalışma

⁴ Ana akım. Cazın kendi içinde daha popüler olan türüdür ve caz standartlarını kapsar. Caz standartları, gelmiş geçmiş caz müzisyenleri tarafından çokça çalınmış, kaydedilmiş ve artık standart haline gelmiş bestelerdir.

kapsamında mekân sahipleri ve müzisyenlerle birebir görüşmeler, yine müzisyenler ve dinleyici ile anket yapılmıştır.

Bu çalışma kapsamında hazırlanan dinleyici anketi Nardis Jazz Club, The Badau İstanbul ve Bova Sahne'de 6 farklı akşamda toplamda 100 dinleyiciyle gerçekleştirilmiştir. Anket 19-65 yaş aralığında; avukat, mühendis, bankacı, öğretmen, öğrenci, müzisyen, akademisyen, mimar, yönetmen, doktor, editör, yönetici, işletmeci, tercüman, sosyolog, tasarımcı, yazar, yazılımcı, hemşire, pazarlamacı gibi birçok meslektan dinleyiciye uygulanmıştır. Anket 14 sorudan oluşmakta ve sorular cazla yeni tanışan kişiye de uzun süredir caz dinleyen bir dinleyiciye de kısacası herkese hitap edebilmesi hedefiyle hazırlanmıştır. Anket bizzat mekanlara giderek konser öncelerinde gerçekleştirileceği düşünülerek ve çok vakit almaması gerekliliği sebebiyle çoğunlukla tek yanıtı veya çok yanıtı işaretlemelerin yapılabileceği sorularla hazırlanmıştır.

Çalışma kapsamında hazırlanan müzisyen anketi ise 36 caz müzisyeni ile gerçekleştirilmiş olup soruların bir kısmı çalışma kapsamındaki mekanlar üzerinden sorulmuştur. Anket, caz müzisyeninin çaldığı mekânı benimsemesinde ve orada çalma isteğinde en büyük etkeni saptamak, bunda dinleyicinin bir payının olup olmadığını belirlemek amacı taşımaktadır. Yanı sıra bu anketi, bir caz müzisyeni caz mekanları dışında nerelerde çalar, caz dinleyicisinin artması için yapılabilecek şeyler nelerdir, caz mekanlarının devamlılığı nasıl sağlanabilir gibi soruların cevaplarını bulmayı hedeflemektedir. Sorular Google Formlar vasıtasıyla hazırlanmış olup müzisyenlere e-posta yolu ile ulaştırılmıştır.

1.3.Kuramsal Çerçeve

Bu çalışmanın mekan ve aidiyet kavramları temeline oturtularak geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu bölümde bu kavramlar ve ilişkili kavramlardan kısaca bahsedilecek, çalışma bulguları burada oluşturulan temel çerçevesinde incelenerek araştırmanın sonucu oluşturulacaktır. Mekan kavramı çalışmada hem bahsi geçen caz mekanları için hem de bu venue⁵lerin buldukları mekanlar olan Galata, Mis Sokak ve Yeldeğirmeni için kullanılacaktır.

⁵ Mekan.

Mekan kavramı, geçmişten günümüze sosyal bilimlerin incelediği ve üzerine düşündüğü bir kavram olagelmış; mekanın anlaşılması tarihsel, antropolojik, sembolik, yapısalcı, fenomenolojik, hermeneutik, davranışsal, kültürel, birey temelli ve sosyal sınıf temelli olmak üzere pek çok şekilde incelenmiştir (Solak, 2017, s.15).

Mekân kavramı İngilizce’de karşımıza “*space*” olarak çıkmaktadır. “*Space*” sözcüğü Fransızca “*espace*” sözcüğünden; temelde de bir Latince kelime olan “*spatium*” kelimesinden gelmektedir (Guest, 2012, s. 219). Mekan ve yer kavramlarının kökeni Antik Yunan Felsefesine dayanmaktadır. Space (mekan) kelimesinin kökeni Yunanca *stadion* kavramına ve İngilizce place (yer) kelimesinin kökeni ise Yunanca *plateia* (geniş yol) kavramına dayanmaktadır. Ancak kavramların bu kelimelerle (space/place) etimolojik bir bağı yoktur. Mekân ve yer kavramlarına Grek Felsefesinde “*chora*” ve “*topos*” olarak rastlamaktayız. *Chora* mekan kavramı için, *topos* ise yer kavramı için kullanılmıştır ve temelde mekan ve yer kavramlarının köklerinin *chora* ve *toposa* dayandığını söylemek mümkündür (Üngör, 2011, ss. 10-11).

Nalbantoğlu (2008) mekânı tanımlarken “Mekan, modern zamanlara özgü içi boş bir kavramsal kalıp, soyut bir kategori/kavramdır. İnsanlık tarihinin modern öncesi ve hele en eski dönemlerinde bu soyutlanmanın varlığına pek de gerek duyulmamıştır.” demiştir ve mekanın Orta Çağların sonunda ortaya çıkmış bir yakın dönem ürünü olduğunu belirtmiştir (s. 89).

Mekân, en geniş çerçeve ile insanı çevreden belli bir ölçüde ayıran ve içinde eylemlerini sürdürmesine elverişli olan ‘boşluk’ ve sınırları gözlemciler tarafından algılanabilen uzay parçası (ing. space) yani, canlıyı içine alan, onu evrensel bir boşluktan ayıran bölge/alan” olarak tanımlanmıştır. Mimari bir kavram olarak mekân kavramı sosyolojide de karşılığını bulmaktadır. Buradaki modern tanıma göre ise mekân, duvarlar ya da geometrik şekiller demek değil; görülebilir, algılanabilir, hissedilebilir paylaşım bölgesi olarak karşımıza çıkmaktadır (Günlü, 2013, s. 22). Burada görüldüğü gibi mekân kavramı iki şekilde ele alınmaktadır. Mekânın boşluk veya uzay parçası olarak tanımlandığı yaklaşım fiziksel-matematiksel mekân anlayışıdır. Burada insanın dışında kalan anlamdan bağımsız, bilgiye bağlanan bir mekân anlayışı görülmektedir. Bir diğer anlayış olan fenomenolojik yaklaşımda ise mekân algısal, öznel ve yaşamsaldır. Bu anlayışta sonsuz boyutlu uzay mekânı değil; mekân yaşantısı, insan deneyimi ve algılar vurgulanmaktadır; mekan yaşamın özüdür (Duygun, 2017, s.10). Bir sosyal bilimler çalışması olarak bu çalışma da tabii ki

fenomenolojik anlayışı temel almaktadır. Mekân, toplumsal kontrolün belirli sistemlerini temsil edebilir. Örneğin insanlar arasındaki farklılıklar arasında uzlaştırıcı bir rol oynayabilir, ortak bir nokta görevi görebilir. Mekân birçok kültürde yaratımda ve iletişimde ve iktidar ilişkilerinde bir merkezdir. Foucault mekânın sosyal disiplindeki rolünü incelemiştir. Hareketliliği sınırlandırması ve toplumun mutlak üyelerine erişimi sağlaması buna örnek olarak verilebilir. (Keating, 1999, s.234).

Burada bahsedilen hareketliliğin sınırlanması durumundan Foucault ötekiliğin mekânını yani “heterotopya”yı tanımlarken bahsetmiştir. Foucault heterotopyayı altı ilke üzerinden açıklamıştır. İlki heterotopyanın her toplum için sabit ve değişmez olduğu ve her toplulukta farklı şekillerde gözlemlenebildiği olmuştur. İkinci ilke Foucault, heterotopyanın bir toplumda farklı zamanlarda farklı işlevlere sahip olabildiğinden bahsetmiştir. Burada ölümsüzlük ve sonsuzlukla ilişkilendirdiği mezarlıkları örnek olarak göstermiştir. Üçüncü ilke tek bir mekânda birbiri ile örtüşmeyen çeşitli mekanların/mekansallıkların birleşmesinden bahsetmiş; buna örnek olarak da sinema, tiyatro, bahçeler ve İran halılarını göstermiştir. Dördüncü ilke “Heterochronism”de ise heterotopya zamanın biriktiği, yığıldığı hareketsiz yerler olarak ele alınmıştır. Yukarıda bahsedilen hareketin sınırlanması hali bu ilke açıklanmıştır. Foucault, bu ilkeye kütüphaneler ve müzeleri örnek göstermiştir. Beşinci ilke heterotopya hem izole edilmiş hem de erişilebilen bir mekân olarak ele alınmıştır. Burada izinle girilebilen ve kamuya açık olmayan mekanlardan bahsedilmiştir. Buna örnek olarak ise hapisaneler, hamamlar ve saunalar gösterilmiştir. Son ilke olan altıncı ilke heterotopya yanılısama veya telafi mekânı olarak karşımıza çıkmaktadır. “Kendisi dışında kalan mekanlarla ilişkilerde bir işlev barındırması” olarak açıklanmıştır. Puritan ve Yahudi kolonileri örnek olarak gösterilmiştir (Çavdar, 2018, ss. 945, 946). Bu ilkeler düşünüldüğünde bu çalışmada ele alınan caz mekanları ve bu venuelerin bulunduğu mekanlar olan sokaklar ve mahalleler en yakın olarak Foucault’nun üçüncü ilkesi ile bağdaştırılabilmektedir. Rabia Çavdar (2018), Foucault için heterotopyanın gerçek bir mekân olduğunu, bu mekânın toplumsal düzen içinde bir şeyi temsil ettiğini, bir şeyle mücadele ettiğini veya bir şeyi altüst ettiğini belirtmiştir. Foucault için mekân bitmiş bir durumdur, sabittir ve bir akış düşünülemez. Lefebvre’nin mekânı tanımladığı “heterotopi” kavramında ise mekân planlanmış olanın dışında ve olaysallık içeren bir kavram olarak ele alınmıştır. Lefebvre’nin mekân anlayışının üretim tarzı ile ilişkilendirilen kentsel şekillenmelerle ilişkili olduğu görülmüştür (s. 947).

Henri Lefebvre (2014), mekanın yalnızca matematik biliminden kaynaklanmadığını ve toplumsal mekanın varlığını ileri sürmüştür. O sadece mekanın kelime anlamından ve ortaya nasıl çıktığından değil, üretilen bir mekandan bahsetmektedir. Toplumsal mekan, üretim tarzını neden ve sonuç olarak etkilemekle birlikte bu durum topluma göre değişiklik göstermektedir. Üretim tarzı toplumsal ilişkilerle birlikte kendi mekanını üretir. Mekan zihinsel olan ile kültürel; toplumsal olan ile tarihsel birbirine bağlar (ss. 25, 27, 28, 33). Burada açıkça görülmektedir ki mekan toplumların/toplulukların üretimini etkilemekte ancak toplulukların üretme şekli de kendi mekanını örgütlemektedir. Bu durum, Bova Sahne'nin bulunduğu Mis Sokak'ın kendine özgü atmosferinin olması ve underground⁶ bir stile sahip olmasının burada bulunan ve vakit geçiren insanların etkisiyle olduğunu düşünmemize sebep olabilir. Tersine olarak bu mekanın (Mis Sokak) kendisinin orada vakit geçiren insanların böylesi bir atmosfer üretmesine sebep olduğu düşünülebilir.

Yer kavramı, İngilizce'de olduğu gibi Türkçe'de de mekân kavramı ile çok benzer özellikler göstermekte ve gündelik hayatta birbirlerinin yerine kullanılmaktadırlar. İki kavram arasındaki farkı anlamak; yerin zihinsel, sezgisel, algısal deneyime bağlı pratikleri içine alan bakış açılarını geliştirmekten geçmektedir. 17. Yüzyıla kadar mekân ve yer arasında ciddi bir ayrım görülmezken; 20. Yüzyılda yer, içinde öznenin, insan ilişkilerinin olduğu bir kavrama dönüşmüştür. Heidegger, insan deneyimini yer kavramının merkezine oturtmuştur. Ona göre yer mekândan önce gelmektedir ve mekânı oluşturan da yerin potansiyelidir. Sonuçta mekânı var eden “yer”in varlığıdır (Duygun, 2017, ss. 11 - 12).

Ezgi Tuncer Gürkaş ve Ömer Barkul (2012) yer ile ilgili Dolores Hayden'ın şu ifadelerine yer vermiştir: “Yer; ev tınısı, konum, kentin açık alanları gibi anlamları taşımakla birlikte, toplumsal hiyerarşide bir pozisyon anlamına da gelmektedir. Mimarlık, fotoğraf ve kültürel coğrafya şiir, gezi kitaplarının yazarları, estetik bir kavram olarak “yer hissi”ni kullanırlar fakat sıklıkla, onu tanımlamanın bir yolu olarak ‘yerin kişiliği’ tabirini kabul ederler.” (ss. 2-3).

Sosyal psikologlar yer kavramını daha çok insan merkezli bakış açısı ile tanımlamıştır. Özü ve kimliği geliştirmek için yerlerle ilişkiler kaynak olmakta, bireyler bu sayede kendi özlerini ve sosyal aidiyetlerini yansıtmaktadırlar (Bilgenoğlu,

⁶ Kelime anlamı: yeraltı. Burada kullanım şekli: popüler olmayan, kendine has bir stile sahip olan.

2006, s. 8). Sosyal bilimlerin birçok dalı için aidiyet kavramı ile eş anlamlı olan kavram kimlik kavramıdır. Aidiyet ve kimlik arasındaki paralellik üzerine bir literatüre sahip olan coğrafya çalışmalarında çoğunlukla mekanın kimlik oluşumundaki önemine vurgu yapılmıştır (Uysal, 2015, s.62). Kimlik kavramının bir kolu olan aidiyet kavramına girmeden önce kimlikten biraz bahsetmek gerekir.

Aydınlanma Çağı itibariyle psikoloji alanında yer alan, günümüzde ise toplumsal ve siyasi bir boyut kazanmış olan kimlik kavramı, bireyi başkalarından ayıran davranışların, tutumların, duyguların ve düşüncelerin bütünlüğünü ifade etmektedir. Kimliğin tanınma, tanımlama ve aidiyet olmak üzere iki temel bileşeni bulunmaktadır. Tanınma ve tanımlama, kişiyi kim olduğunu, kimlerden olduğu sorularını cevaplar (Kaplan, 2013, s. 34). Aidiyet ise kimliği kişisel boyuttan toplumsal boyuta taşımaktadır. Kişinin tanımlanmasında bir sosyal gruba ilişkin aidiyetler büyük rol oynamaktadır (Aytaç, 2005, s. 26).

Ömer Aytaç (2005), “Wiegert’a göre kimlik olgusunu kişisel boyuttan sosyal boyuta taşıyan olgu, kişinin tanımlanmasında ağırlıklı olarak yaş, cinsiyet gibi kişisel özellikler değil, gruba/sosyaliteye ilişkin aidiyetlerdir. Agnew de bu bağlamda mekan olgusunu; belirli aidiyet odakları, belli statü, sınıf ya da yaşam duruşu içinde olanların kendilik değerlerine göre biçimledikleri, kendilikler yansıtan yerler olarak görür.” diye belirtmiştir (ss. 26-27).

Aidiyet kişinin fizyolojik gereksinimleri kadar önemli olup bir insan için başlı başına bir ihtiyaçtır. Kişinin aidiyet duygusu çok çeşit şekillerde, kimi zaman bir yere kimi zaman bir kişiye kimi zaman bir gruba veya sosyal bir kategoriye bağlı olarak gelişebilmektedir. Suat Taşkesen (2018), çalışmasında aidiyetten yoksun bireylerin hem zihinsel hem fiziksel rahatsızlıklara maruz kaldığına dair bilimsel bir araştırmadan bahsetmiş, bu durumun bireylerde ölüm riskini artırdığını, bağışıklık sisteminin güçsüzleşmesine sebep olduğunu, dolaşım sistemi ve uykuyu olumsuz etkilediğini belirtmiştir (s.14).

Aidiyet kavramı “ilişkilendirme” ile temellenen bir kavram olup bu ilişkilendirme bir sosyal topluluğa, nesneye, etnik gruba veya insana yönelebilmektedir. İlişkin olma, dahil olma, mensup olma anlamlarıyla karşımıza çıkan aidiyet, sosyal çevre ile kurulan ilişkilerle ortaya çıkmakta; bireyin hayatı süresince bilinçli tercihlerinin bir sonucu olarak gelişmektedir (Alptekin, 2011, s.20). Maslow ihtiyaçlar piramidinde ait olma, mensubiyet gereksinimini fizyolojik ve güvenlik ihtiyacından hemen sonra konumlandırmıştır. Aidiyet ve mekâna bağlılık, kişinin çevresiyle arasındaki etkileşim

sayesinde gerçekleşir. Bu aidiyet duygusu kişinin o mekân ile duygusal, fonksiyonel, kavramsal bağ kurması ile gerçekleşmektedir. Kişinin mekâna yüklediği anlam, mekanın kendisine verilen değer ve anlamdan kaynaklanıyorsa, kişinin o mekanla kurduğu duygusal bağ; mekanda gerçekleşen etkinlikler üzerinden geliyorsa kişinin mekanla kurduğu fonksiyonel bağ üzerinden oluşmaktadır (Solak, 2017, s. 21).

Vanessa May (2011), aidiyetin durağan bir kavram olmadığını, sabitlikten ve bölgesellikten uzak bir kavram olduğunu belirtmiş; aidiyet kavramının değişken ve akışkan bir kavram olduğunu altını çizmiştir. Kişilerin ebeveyn olduktan sonra buldukları bölgeye olan aidiyet duygularının değiştiğini; buna örnek olarak kadınların anne olduktan sonra buldukları mahallelerin servislerini, marketlerini, okullarını daha sık kullandıklarını ve bunun bir sonucu olarak da o bölgeye karşı daha güçlü bir aidiyet duygusu geliştirdiklerini belirtmiştir (s.372). Bu noktada kişinin doğumuyla birlikte gelen en temelde bir aileye, bir mahalleye, bir şehre veya etnik gruba duyduğu aidiyet duygusunun yanı sıra kişinin yaşamı süresince edindiği alışkanlıklar, gittiği okul, seçtiği meslek, tercihleri ve zevkleri kısacası hayattaki tüm deneyimleri ile birlikte gelişen, değişen, biten ve başlayan çeşitli aidiyet duygularından söz etmek mümkündür. Bu çalışmada da aidiyet duygusu daha çok bu değişken ve akışkan yönü ile karşımıza çıkmaktadır. Caz dinlemek kişilerin ailevi veya çevresel faktörler etkisiyle çoğunlukla sonradan edindiği bir alışkanlık olmakta ve kişiler daha önce hiç bulunmadıkları caz mekanları ile bu sayede bir bağ kurabilmektedir. Bunun sonucu olarak da değişen ve süreli bir aidiyet duygusu gelişmektedir.

Aidiyet kavramı temelde mekan ve dinleyiciyi inceleyen bu çalışmada da bu yönüyle öne çıkmış, kişilerin mekanlara olan aidiyetlerinin gerek kişisel gerekse sosyal faktörler etkisiyle değişkenlik gösterdiği, değiştiği ve geliştiği görülmüştür. Kişi için hiçbir anlam ifade etmeyen bir yer/meکان; kişinin deneyimlerinin, tercihlerinin, zevklerinin değişmesiyle doğru orantılı olarak anlam ifade etmeye ve kişinin oraya karşı bir aidiyet duygusu geliştirmesine neden olabilir.

Her mekan, manevi ve fiziksel özellikleri, o mekana sürekli gelen misafirlerin sosyal, statüsel, kültürel duruşu itibarıyla farklı kimlik imgelerine sahiptir. Birey kimlik inşasını çoğunluklu kendisinden farklı olanlarla kurduğu iletişim üzerinden gerçekleştirir (Aytaç, 2005, s. 27). Pınar Yazdan (2010) da, Turner'ın kimliği benliğin öteki insanlarla ilişkileri içinde tanımlanıp kategorilenmesi olarak tanımladığını

belirtmiştir (s.41).⁷ Kişinin yaşadığı mekan ile iletişimi bireysel olup, mekana yüklenen anlam kişiye, zaman ve duruma göre değişiklik göstermektedir. Mekanın algılanması; bireylerin kültür ve deneyimleri, psiko-sosyal durumları, mekanda geçirilen zaman, mekanın fiziksel özellikleri doğrultusunda; zihinsel ve duyuşsal bir süreç sonunda gerçekleşmektedir. Mekanın anlamı; mekan/yer kimliği, yere bağlılık, yer duygusu gibi çevre psikolojisi ile ilgili kavramlarla açıklanmaktadır. (Solak, 2017, s. 18).

Kişi kim olduğunu ve neye/nereye ait olduğunu kendi kişisel deneyimleri ve çevresi ile gerçekleştirdiği etkileşim üzerinden belirlemekte, yerler/meکانlarla kurduğu bağlılık duygusunu da bu doğrultuda gerçekleştirmektedir. Bu çalışma verilerini temelde mekan ve aidiyet kavramları üzerinden değerlendirecek, mekanın sabit değil değişken ve akışkan olduğu teorisi üzerinden inceleme yapacaktır. Caz dinleyicisinin mekan tercihinde mekan ile kurduğu bağın, mekana yüklediği anlamın, aidiyet duygusunun etkisi incelenecektir. Çalışmada elde edilen veriler burada oluşturulan kuramsal temel ile ilişkilendirilerek sonuç bölümü oluşturulacaktır.

1.4.Literatür Tartışması

Bu çalışma hazırlanırken Türkiye’de cazın ve caz meکانlarının gelişimi ile ilgili kaynakların yanı sıra meکانlar üzerine yapılmış çeşitli çalışmalar da incelenmiştir. Türkü barlar, kahvehaneler, tavernalar, barlar sokağı, sokak müziği gibi meکانlar seçilerek çeşitli konular ve bakış açıları üzerinden çalışmalar yapılmıştır.

Aslı Kayhan 2014 yılında yaptığı çalışmada⁸ kırsal kimlikten kentsel kimliğe dönüşümü İstanbul’daki türkü barlarda incelemiştir. Çalışmada kendilerini bu meکانlar üzerinden tanımlayan insanlarla burada sadece eğlence amaçlı gelen insanların arasındaki ilişki müzisyenler ve dinleyici talepleri gözlemlenerek, çalınan repertuvar kaydedilerek incelenmiştir. Osmanlı Döneminden bu yana İstanbul’da müzik meکانlarının her yerde olduğu gibi sosyal ve kültürel farklılıkları ya da eğlence hayatının ortak paydalarını gösteren yerler olduğu belirtilmiştir. Burada caz

⁷ Bu iki tespit 2012 yapımı Hükümet Kadın Filminde geçen bir repliği anımsatmıştır: “Beni ben yapan yegâne şey, benden olmayandır.”

⁸ Kayhan, A. 2014. “Musical Changes of Rural to Urban in Popular Culture. A Case Study: Türkü Bars in Istanbul.” *International Review of the Aesthetics and Sociology of Music*, Vol. 45, No. 1: 149-166.

mekanlarında incelenen dinleyici profilinin her mekânda farklılık gösterdiği, bazen eğitim bazen gelir düzeyi açısından ayrıştığı, tek tip bir caz dinleyicisinin olmadığı belirtilebilir.

Alkan Günlü ise 2013 yılında mekan müzik ilişki bağlamında İzmir’de sokak müziğini çalışmıştır. Çalışmada⁹ sokak müziğinin İzmir özelinde mekan, kamusal alan ve teknoloji ile ilişkisi ayrıntılı şekilde incelenmiş ve sokak müziği pratiklerinin analizi yapılmıştır. Çalışmada İzmir’de sokak müziğinin kimi zaman para kazanmak kimi zaman düzenin karşısında durmak için yapıldığı tespit edilmiş; yanı sıra mekan müziğini çeşitli sebeplerden bırakıp sokakta müzik yapmaya karar veren müzisyenlerce yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma daha çok kavramsal yönüyle incelenmiştir.

Yine Deren Turan da 2011’de mekan-müzik ilişkisi açısından taverna müziğini incelemiştir. Çalışmada¹⁰ müzik aracılığı ile inşa edilen eğlence mekânları ve taverna mekanları temsil mekanı olarak kavramsallaştırılmış; diğer eğlence mekanları ile tavernanın benzerlikler ve farklılıkları incelenmiştir. Tavernaların kişilerin sosyal temsiliyet arayışları, prestij ve statü gereksinimlerine karşılık veren mekanlar olduğu saptanmıştır. Bu durum, ülkemizde bazı kimselerin caz konserine gitmeyi ya da bir caz kulübünde vakit geçirmeyi statü sahibi olmanın bir yolu olarak görmesi açısından benzeşmektedir.

Ömer Aytaç 2005 yılında yayımladığı makalesinde¹¹ kahvehaneleri kimlik, kamusal alan ve toplumsal cinsiyet açısından incelemiştir. Çalışmada kahvehanelerin, gündelik hayat mekanları olarak kimlik açısından bakıldığında, kişinin aidiyet duygusuyla bağlantılı olarak gerçekleştirdiği kimlik inşası ihtiyacını ve sosyal statü arayışını karşılayan mekanlar olduğunu görmekteyiz. Bu açıdan caz mekanlarının da çoğu zaman aynı şekilde ancak farklı sosyal gruplara hitap eden mekanlar olarak benzer etkiye sahip olduğu söylenebilir.

⁹ Günlü, A. 2013. “Mekân- Müzik İlişkisi Bağlamında İzmir’de Sokak Müziği.” Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.

¹⁰ Turan, D. 2011. “Mekan – Müzik İlişkisi Açısından Türkiye’de Taverna.” Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.

¹¹ Aytaç, Ö. 2005. “Kimlik, Kamusal Alan ve Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kahvehaneler.” *Akademik Araştırmalar Dergisi*, Sayı 24: 15-40.

Son olarak tabii ki Robert R. Faulkner ve Howard S. Becker'in 2009 yılında yayınladıkları "Do You Know...? Jazz Repertoire in Action" adlı kitaptan¹² söz etmek gerekmektedir. Faulkner ve Becker kitabın ilk iki bölümünde caz müzisyenlerinin nasıl bir araya gelip herhangi bir prova veya hazırlık olmaksızın bir parçaya karar verip çaldıklarından, bir caz müzisyeninin caz repertuarının bilinen ve önde gelen eserlerine hakim olması gerekliliğinden bahsetmiştir. İkinci bölüm olan "Repertoire as Action" bölümünde ise caz müzisyenlerinin mekanlarda caz repertuarını çalış şekilleriyle nasıl yeniden yarattıkları dört temel unsur ile açıklanmıştır: şarkılar, müzisyenler, performans konumları ve çalışılan repertuar. Bu çalışma için performans konumları bölümü yani mekanlar bölümü esas alınmıştır. Bu bölümde öncelikle müzisyenlerin çaldıkları mekanlara göre ne çalınabilir, ne çalınmalı, ne çalınmamalı gibi o mekanda neyin talep edildiğine dair geliştirdikleri bir öngöründen bahsetmektedir. Müzisyenler bir konserde çalmıyor; ev partileri, iş yemekleri, kutlamalar gibi özel etkinliklerde çalışıyorlar ise etkinlik sahibinin tercih ettiği, talep ettiği müziği çalarlar. Burada müzik ikinci plandadır ve oradaki insanlar sohbet ederken, sosyalleşirken, yemeklerini yerken onları eğlendirmek için vardır. Bu restoran ve kafelerde çaldıklarında da aynı şekilde gerçekleşir. Ancak müzisyenler konserlerde çalışırlarsa zaten dinleyici o müzisyenin müziğini dinlemek için bilet almıştır ve burada müzisyen kendi müziğini, kendi seçtiği müziği çalmaktadır. Burada müzisyenin bakış açısından bakıldığında müzisyen öncelikli tercihi kendi seçtiği müziği çalmaktır (Faulkner & Becker, 2009, s. 31). Bu çalışma kapsamında müzisyenlerle yapılan görüşmeler ışığında da görülmüştür ki müzisyenler için kendi müziklerini çalabildikleri mekanlar büyük önem arz etmektedir.

Çalışma öncesi mekânın sosyolojik anlamıyla ilgilenen çeşitli kaynaklardan başlıcaları bu şekildedir. Her bir çalışma farklı noktalara işaret etmektedir. Bu çalışma da sosyolojik bir çalışma niteliği taşımakta; caz mekanlarının dinleyici profillerini incelemekte, caz dinleyicisinin caz müziği ve mekan tercihlerindeki alt metni kimlik, aidiyet ve mekana yüklenen anlamlar üzerinden okumayı hedeflemekte, caz müzisyenlerinin aynı şekilde bir mekan tercihi olup olmadığını, var ise ne üzerinden bunun gerçekleştiğini tespit etmek amacını gütmektedir.

¹² Faulkner, R. R. ve Becker, H. S. 2009. *Do You Know...? The Jazz Repertoire in Action*. Chicago: The University of Chicago Press.

2. TÜRKİYE’DE CAZ VE GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE CAZ MEKANLARI

2.1. Cazın Türkiye’ye Gelişi ve İlk Mekân Olarak “Maksim”

Cazın Türkiye’ye gelişi ile ilgili yapılan literatür araştırmasında birden fazla sonuca ulaşılmıştır. Bunlardan ilki cazın Türkiye’ye Ermeni bir müzisyen Leon Avigdor ile geldiği görüşü, diğeri Frederick Bruce Thomas ile Rusya’dan geldiği görüşüdür. Bir diğeri ise Gregor Kelekyan’ın ilk caz müzisyeni olduğu, Paris ve İstanbul’da cazı tanıtan kişi olduğu görüşüdür.

Türkiye’de cazın tarihi üzerine ilk kaynağı kaleme almış olan İlhan Mimaroğlu, *Caz Sanatı* adlı kitabında cazın Türkiye’ye Leon Avigdor ile geldiğini anlatmıştır. Vladimir Alexandrov ise Friderick Bruce Thomas’ın hayatını anlattığı kitabı *The Black Russian* adlı kitabında cazın Türkiye’ye Thomas ile geldiğini öne sürmüştür.

Sermet (2013), Türkiye’deki birçok sanat hareketinde Ermenilerin öncü olduğunu, müzikte de Ermenilerin ve Yahudilerin öneminin büyük olduğunu belirtmiştir. Ermeni ve Yahudiler İstanbul’daki yabancılarla kaynaşarak öğrendikleri ile birlikte Türkiye’de cazı kurmuşlardır. Türkiye’de cazın ilk öncü ismi 1920’de Leon Avigdor olmuştur. Keman çalan Avigdor, iş için Paris’e gittiği sırada caz müziğini duymuş, adeta büyülenmiş ve alto saksofon öğrenmeye başlamıştır. İstanbul’a döndüğünde hemen arkadaşları ile bir orkestra kurmuştur (Türkiye’de Caz Belgeseli, 2013). O dönem Leon Avigdor, Beyaz Rus piyanist Kolya Yakovlef, ile bir bancocu ve bir davulcu da alarak “Ronald’s” adında bir kuartet kurmuştur. 1925-26 yıllarında bu grup esasen bir dans orkestrası olarak tangolar çalan ancak dönemin ünlü caz parçalarını da icra eden bir grup olmuştur (Mimaroğlu, 2013, s. 112). Yine 1927 yılında Galatasaray Lisesi öğrencileri tarafından kurulan İzcaz topluluğu da adında caz olsa da tango ve vals çalmıştır (Meriç, 2006, s. 189).

Leon Avigdor’un kurmuş olduğu “Ronald’s” grubunun ardından yine yakın bir dönemde İngilizler tarafından “Rowdies” adlı bir grup kurulmuş, Leon Avigdor da bu grupta çalmıştır. 1936-37 yıllarında Gregor Kelekyan bir dans orkestrası kurmuştur. 1938’de Gido Kornfield’in kurduğu ve çoğunlukla azınlık vatandaşlardan oluşan orkestrada, o dönem cazın sevilmesi ve yayılmasında çok önemli bir rolü olan Türk Davulcu Şadan Çaylıgil yer almaktadır. Türkiye’de cazın bilinmesi ve yayılmasında

önemli bir başka isim Erdem Buri¹³ ve İlham Mimaroglu için de Şadan Çaylıgil önemli bir kaynak olmuştur (Mimaroglu, 2013, 112). Hülya Tunçağ (2000), Türk kökenli ilk caz müzisyeninin Şadan Çaylıgil olduğunu belirtmiştir (s. 14).

Türkiye'ye cazın gelişi ile ilgili bir başka görüşü Vladimir Alexandrov bildirmiş; cazı Türkiye'ye Frederick Bruce Thomas'ın getirdiğini belirtmiştir. Bir Afro-Amerikalı olan Thomas, 1872 yılında Missisipi'de doğmuş, Amerika'dan Avrupa'ya; Avrupa'dan Rusya'ya ve 1919 baharında Bolşevik İhtilalinden kaçarak nihayetinde İstanbul'a gelmiştir. Thomas şehrin dışında küçük bir eğlence mekânı açmış ve burası daha sonradan İstanbul'un en başarılı gece mekanlarından biri olmuştur (URL - 2). Vladimir Alexandrov (2013), Frederick Bruce Thomas ile ilgili şunları söylemiştir: "İstanbul'a gelen turistler Aya Sofya'yı ve Sultan Ahmet Camiini görmek istiyor ve sonrasında Thomas'ın Maksim Gece Kulübünde sert bir içki içmek istiyorlardı. Thomas müthiş bir ev sahibiydi; güzel likörler servis eder ve *hot jazz* çalardı. İstanbul'a cazı o getirdi ve bu yüzden yaşamının sonlarına doğru 'Cazın Sultanı' olarak anıldı." (URL - 2) Batu Akyol (2013), "Türkiye'de cazın ortaya çıkmasını sağlayan mekânlardan birini de Çarlık Rusyası'ndan gelip İstanbul'a yerleşen, Amerika kökenli müzisyen Frederic Bruce Thomas kuruyor. Şişli'de 'Stella' adlı bir 'dancing'... 'Dancing' şu: Sahnede bir orkestra ve etrafında dans eden insanlar." sözleriyle; Gökhan Akçura (2013) ise Thomas'tan bahsettiği "Önce bir dancing işletiyor Şişli'de. Daha sonra Maksim Gazinosuna geliyor. O zaman Maksim Gece Kulübünde tamamen siyahi Amerikalılardan kurulan "*Seven Palm Beach*" adında bir orkestra kuruluyor. Cazın bizdeki en eski kaydı bu." sözleriyle cazın Türkiye'ye Frederick Bruce Thomas ile geldiği savını desteklemektedir.

Maksim Gazinosu, 22 Kasım 1921 tarihinde açılmış ve yukarıda da belirtildiği gibi Thomas'ın müthiş ev sahipliği ile ve *hot jazz* çalınmasıyla kısa sürede büyük bir şöhrete kavuşmuştur (Uyar, 2016, s. 26). Elimizdeki bulgular Maksim Gazinosunun caz çalınan ilk mekân olduğunu göstermektedir. Şekil 2.1.1'de Maksim Gazinosunu görmekteyiz.

Fikret Adil (1990)'in sözleri de Maksim'in caz çalınan ilk mekân olduğunu destekler yöndedir: "Gerçek anlamıyla 'caz' takımını İstanbul, ilk olarak "Maksim"de dinledi. Bu dinlenen caz, "7 Palm Beach" adını taşıyan ve her biri birer virtüöz olan

¹³ Birçok sanat alanında emek vermiş caz müzisyeni, radyo programcısı.

yedi zenciden oluşan orkestraydı. Palm Beach cazbandı, İstanbul'a yalnız cazbandın ne olduğunu dinletmekle kalmadı. Memlekette ne kadar çalgı çalan varsa, bugünün en iyi cazbandcıları da içlerinde, cazbandın ve caz temposunun ne olduğunu onlardan öğrendiler.” (ss. 20-21).

Şekil 2.1.1: Maksim Gazinosu (URL – 3).

Thomas, Maksim'deki Ruslar ve Türklerden oluşan orkestraya, her gece Palm Beach orkestrasının ne yaptığını, neler çaldığını bir ders gibi dinleme görevi vermiştir. Palm Beach'in sözleşmesinin bitmesine yakın bir zamanda, her gece konserden sonra orkestra şefinin müdüriyete bıraktığı notalar çoğaltılmış, başında Yanko olan bir cazband gece gündüz demeden bu parçaları çalışmış ve Palm Beach gittikten sonra Maksim'de Yanko ve orkestrası Palm Beach'in müziğini çalmaya başlamıştır (Adil, 1990, s. 22).

Cazın Türkiye'de nasıl geldiğiyle ilgili olarak bir diğer görüş ise cazı Gregor Kelekyan'ın getirdiği görüşü olmuştur. Akyol (2013)'un açıklamasından Kelekyan'ın Türkiye'ye cazı tanıttığı ve ilk caz müzisyeni olduğu sonucunu çıkartmaktayız: “Gazeteci-yazar Diran Kelekyan'ın oğlu Gregor Kelekyan keman eğitimi almak için 1800'lerin sonunda Paris'e gidiyor ve orada kendine bir grup kuruyor. Avrupa'da, Amerika'da ve Türkiye'de konserler veren Kelekyan, Fransa'ya ve Türkiye'ye cazı

tanıtın kişi; Louis Armstrong¹⁴’la yakın arkadaş.” Uyar (2016) da, İlham Gencer’in ve Cüneyt Sermet’in Türkiye’deki ilk caz müzisyeninin Gregor Kelekyan olduğu görüşünde birleştiklerini; Cüneyt Sermet’in Ermeni orkestra şefi Kelekyan’ın grubuyla Sarıyer İskelesinin yanındaki Canlı Balık’ta çaldığını söylediğini belirtmiştir (s. 29). İlk caz müzisyeninin Kelekyan olduğu savı, İlham Gencer ve Cüneyt Sermet’in 1925 doğumlu olduğu düşünülünce diğer görüşlere göre zayıf kalmaktadır.

Bu bölümde Türkiye’ye işgal yıllarında gelen caz müziğinin yeni bir müzik olmasına karşın dönemin şartlarına göre hızla yayılmış olduğunu görmekteyiz. Şekil 2.1.2’de görülen 1930lu yıllardan kalan bu cazbandın fotoğrafı bu duruma örnek niteliğinde paylaşılmıştır.

Şekil 2.1.2: Beykoz Çayırında bir cazband, 1931 (URL - 4).

2.2. Kadıköy Halkevi, İlk Caz Kulübü “306” ve Sonrası

Bir önceki bölümde belirtildiği gibi caz çalınan ilk mekân 1920li yıllarda Seven Palm Beach adlı grubun sıklıkla çaldığı Maksim Gazinosu olmuştur. 1930lu ve 40lı yıllarda ise caz müziği çoğunlukla oteller, gazinolar ve barlarda icra edilmiştir. Caz müziği için vazgeçilmez mekanlar olarak ve cazla en çok bağdaştırılan kulüplerse

¹⁴ Amerikalı caz müzisyeni, trompetçi.

1950li yıllar ve sonrasında açılacaktır. İlham Gencer (2013) o zamanlardan şöyle bahsetmiştir: “İstanbul’da o zaman kulüp yok, hiçbir yer yok. Bir Park Otel var, Taksim Belediye Gazinosu var, bir de Tokatlıyan Otel var. Bir de Beyoğlu’nda barlar var.” (Türkiye Caz Belgeseli)

Tekelioğlu (2013)’nun açıklaması ise 1930 – 1950 yılları arasında amatör ve profesyonel toplulukların çaldığı *Kadıköy Halkevi*’nin Türkiye’de caz performanslarının icra edildiği önemli bir mekân olduğunu göstermektedir: “İlginç olan şu. Hepsinin önemle altını çizdiği şey; mekân olarak kullandıkları yer: halk evleri. Yani halk evleri aslında batı tür sanat için çok önemli bir yuva işlevi görmüş Türkiye’de. Bu net olarak çıktı. Özellikle Kadıköy Halkevi, bir Kadıköy ekolü var, ondan bahsedebiliriz.” (Türkiye Caz Belgeseli)

Kadıköy Halkevinde yukarda bahsi geçen Hulki Saner ve Mehmet Akter’in yanı sıra Mimaroğlu (2013)’nun o dönem orada gerçekleştirilen en başarılı konser olarak bahsettiği konseri Necdet Alpün Orijinal Oktet isimli grup vermiştir (s. 113). Grupta çalan isimlerden İlhan Mimaroğlu, Erdem Buri ve orkestranın başarısında büyük payı olan Fazıl Abrak da o dönem Kadıköy Halkevinde çalmıştır.

Cazın icra edildiği önemli noktalardan biri de yazlık mekanlar olmuştur. 1940lı yıllarda Anadolu Yakasında *Moda Deniz Kulübü*, *Caddebostan Plaj Gazinosu*, *Büyükkada Anadolu Kulübü* caz performanslarına ev sahipliği yapmıştır. Avrupa Yakasında ise Arnavutköy-Bebek-Sarıyer hattında; Sarıyer’de *Canlı Balık*, Baltalimanı’nda *Miami*, *Borivaj* ve *Tarabya Oteli* karşımıza çıkmaktadır. 1920lerden 1960lara değin Beyoğlu’nda *Saray Sineması*, Anadolu Yakasında *Süreyya Sineması* başta olmak üzere, *Şan Sineması* ve *Pangaltı İnci Sineması*nda caz konserleri verilmiştir. Dizzy Gillespie ve Dave Brubeck konserleri başta olmak üzere *Saray Sineması*nda birçok önemli konser gerçekleşmiştir. 1940 – 1960 yılları arasında İstanbul’un en önemli gazinosu *Taksim Belediye Pavyonu/Gazinosunun* orta katında dans müziği, alt katındaki kulüpte ise caz çalınmıştır. 1940ların ikinci yarısında Galatasaray’da *Tea-Room* adlı barda tango ve dans müziğini aynı zamanda da caz çalınmıştır. 1950lerden itibaren sahibi Beyaz Rus Vladimir Bey’in ilk adı Ayten Gazinosu olan *Caddebostan Gazinosu* göze çarpmaktadır. Yine 50lerde ve 60larda Beyoğlu’nda, bilhassa Galatasaray – Tünel arasında caz müziğine ev sahipliği yapmıştır parlar ve pavyonlar var olmuştur. Aynı yıllarda Beyoğlu Tokatlıyan

Otelindeki *Kulüp* önemli caz konserlerine ev sahipliği yapmıştır (Tekelioğlu, 2010, ss. 108 - 114).

2.2.1. “306” ve 20. Yüzyılın İkinci Yarısında Mekanlar

Hasan Kocamaz’ın 1956 yılında Bebek’te açtığı *306*, İstanbul’un yalnızca caz çalan ilk caz kulübüdür. *306*, işlek olmayan, sapa diyebileceğimiz bir yerde çalışmış olmasına karşın dinleyici sorunu yaşamamıştır. Tekelioğlu (2010), bunun nedenini mekânın hemen yakınındaki öğrencilerini Amerikan kültürü ile yetiştiren Robert College’in olduğunu belirtmiştir. Hasan Kocamaz, Muvaffak “Maffy” Falay, İsmet Sıral, Tülay German ve Türkiye Caz Tarihinin en önemli isimlerinden Hrant Lusingyan *306*’da sahne almıştır. *306*, 4 sene çalışmış 1960 yılında kapanmıştır (ss. 110, 114).

1950ler ve 70li yıllar arasında Elmadağ’da *Kervansaray* isimli gece kulübünde İlham Gencer ve grubu çalmıştır. 1955 yılında Harbiye’de Hilton Otelindeki *Şadırvan*, İsmet Sıral, Ayten Alpman, Hayati Kafe, Süheyl Denizci gibi isimlerin çıktığı bir mekân olmuştur. 1960lara gelindiğinde Beyoğlu’nda bir gece kulübü olan, dans ve varyete gösterilerinin yanı sıra caz da çalınan *Moulin Rouge* ve Hasan Kocamaz’a göre çok iyi caz çalınan bir bar olan *Karavan* ‘ı görmekteyiz. *Çatı*, İlham Gencer tarafından Osmanbey’de Site Sineması Binasında açılmış, 1960-67 yılları arası çalışmıştır. Elmadağ’da Emin Fındıkoğlu’nun açtığı *The Rhythm Section*; Sevinç Tevs ve eşi Ali Hasdiker tarafından işletilen *Jazz Club*, 1970lerin sadece caz çalan ve bu sebepten caz kulübü dediğimiz mekanları olmuşlardır. 1970lerin sadece caz çalan ve bu sebepten caz kulübü dediğimiz mekanları olmuşlardır. 1965-1980 yılları arasında yine bir caz kulübü olarak Beyoğlunda *Taksim Fuaye* karşımıza çıkmaktadır. 1975-79 arası Galata’da caz kulübü olarak *Galata Kulesi*’ni; 1979-85 arası Taksim’de Sheraton Otelindeki *Taksim Bar*’ı ve 1983-85 yılları arasında yine Taksim’de İntercontinental Otelindeki *Bar*’ın çalıştığını görmekteyiz. Sıraselviler’de daha sonradan caz festivali olarak da karşımıza çıkacak *Bilsak Caz Center*, Taksim Meydanında *Bodrum Caz*, Esentepe’de *Jazzino*, Levent’te *Ece Bar*, Arnavutköy’de *Naima*, Korukent’te *Caz Bar* da 1982-1992 yılları arasında aktif olmuş caz kulüpleridir. *Naima*, Arnavutköy’de 1988’den 1991’e kadar Selim Selçuk tarafından işletilmiş döneminin önemli caz mekânı olmuştur. 1990-92 arasında Tarlabaşı’nda *İstanbul Sanat Merkezi*, Beyoğlu’nda *Sefahatname*, 1993-2002

yılları arasında Tünel’de *Gramofon*, 1995-99 arası Nişantaşı’nda *Kerem Görsev Jazz Bar* ve 2006-08 yılları arasında Kuruçeşme Les Ottomans Otel’de *Q Jazz By Les Ottomans* isimli caz kulüpleri çalışmıştır (Tekelioğlu, 2010, s. 115 - 119). Selim Selçuk’un kulübü Naima’dan Focan (2019), Nardis’in model aldığı caz kulübü olarak bahsetmiştir (Önder Focan ile görüşme).

2.2.2. 21. Yüzyılda Mekanlar

Kaan Yüceil¹⁵: Roxy, hiçbir kulübün, hemen hemen caz kulübünün olmadığı bir zamanda ortaya çıktı. Ev sahipliği yapıyorduk müzisyenlere. İnanılmaz bir mabet yarattık orada caz üstünü. Hiçbir cazcı mall’da çalmak istemez, tamam para kazanıyorlar sonuçta, evet. Ama mall onlara o heyecanı ve enerjiyi verecek yer değildir. Kulüplere her zaman ihtiyaç var. İrili, ufaklı, küçük; bu kulüpler tekrar yaratılabiliriyorsa yaratılmalı aslında. Roxy de onlardan bir tanesiydi. Babylon tabii ki onlardan bir tanesiydi, bunlar önemli yerlerdi (Caz ve Dahası, 2018).

Roxy Gece Kulübü, 1994’te Beyoğlu’nda açılmıştır. *Gramofon*, *Q Jazz Club-Bar* ve *Kerem Görsev Jazz Bar* gibi sınırlı sayıda caz mekânın olduğu o dönemde birçok caz müzisyenine ev sahipliği yapmış, İstanbul Caz Festivali konserlerinin gerçekleştiği mekanlardan biri olmuştur. Belirtmek gerekir ki Roxy hiçbir zaman bir caz mekânı olmamıştır. Şimdilerde ise Roxy’de caz ile ilgili hiçbir etkinlik bulunmamaktadır.

Babylon, 1999 yılında Pozitif tarafından; Ahmet Uluğ, Mehmet Uluğ ve Cem Yegül’ün önderliğinde Beyoğlu’nda açılmıştır (Yahya Dai ile görüşme, 2019). 2015’te Bomontiada’ya taşınan Babylon, açılışından bu yana yerli yabancı birçok müzisyeni ağırlamıştır. Babylon, caz ve caz menşei müziklerin de çalındığı ve aynı zamanda Akbank Caz Festivali konserlerinde de sahnesi olan sahnesinde birçok farklı türde konser gerçekleşen bir mekandır.

Tekrar caz mekanlarına döndüğümüzde Kuruçeşme’de 2005’te açılan ve Aytek Şermet tarafından işletilen caz kulübü *JC’S*’i görmekteyiz. Diğer adıyla *İstanbul Jazz Center*, yerli müzisyenlerin yanı sıra dünyaca ünlü isimleri ağırlayan bir kulüp olmuştur. *Q Jazz Club-Bar* (Quality Jazz Bar) gibi yüksek gelir düzeyine hitap eden mekanlardan biri olmuştur. 2009’da açılan *60 m2* ise 2015’te Talimhane tarafına taşınmış ama uzun süre var olamayarak kapanmıştır. 2012 yılında İstiklal Caddesi

¹⁵ Roxy kurucu ortak & dj.

dolaylarında açılmış *Alt Jazz Kulüp*, sadece caz çalınan mekanlardan biri olmuş 2015 yılında kapanmıştır.

Önceleri bir kafe olan ancak 2011 yılında caz performanslarına başlayan *Mitanni Cafe*, Cihangir'deki yerinden Beşiktaş'a taşınıp *Kaset Mitanni* olarak bir süre daha çalıştıktan sonra 2018 yılında kapanmıştır. Ocak 2019'da Karaköy'de *Social Jazz Bar* bir otelin alt katında bir mekân olarak açılmıştır. Şubat 2019'da Zorlu Psm'de açılan *Touche*, yine daha çok yüksek gelir seviyesine hitap eden bir mekân olmakla birlikte caz dışında stand-up gösterileri ve alternatif müziğe de ev sahipliği yapan bir mekân olma özelliği taşımaktadır. 26 Ekim 2019'da Donizetti Otel'in alt katında *Maestro Donizetti* isimli bir caz sahnesi açılmıştır.

Kadıköy'de son yıllarda faaliyet göstermiş Noasis Jazz Bar, Böcek Cafe, Gitar Cafe ve Living Room gibi mekanlar yalnızca caza odaklanan mekanlar olamamış; kimisi kapanmış kimisi farklı etkinliklerle çalışmaya devam etmişlerdir. Ekim 2019'da Noasis Jazz Bar Kadıköy'de tekrar açılmıştır.

Bir sonraki bölüm, burada şimdiye kadar bahsedilmeyen ve aynı zamanda bu çalışmanın evrenini oluşturan günümüzün üç önemli caz mekânı 2002 yılında açılmış *Nardis Jazz Club*, 2016'da açılmış olan *The Badau İstanbul* ve 2017'de açılan *Bova Sahne*'yi ayrıntılı olarak anlatacak, 2018 – 2019 yılında buralarda sıklıkla sahne alan müzisyenlerin listesini sunacaktır.

3. FARKLI NİTELİKTE ÜÇ CAZ MEKANI: NARDİS, BADAU ve BOVA

3.1. Nardis Jazz Club

Önder Focan: Aslında burayı açma fikri, burayı açtığımızdan 7 sene evvel oluşmuştu ve burayı bulmuştuk. O zaman Galata çevresindeki eski binalar bir şekilde toparlanıyordu. Bu binalara sahip ya da bunlar hakkında fikri olan birtakım insanlar vardı. Biz de dedik ki: “Burada caz kulübü açalım.” O zaman biz *Gramofon*’da falan çalışıyorduk, Tünel’de. Mal sahibi caz kulübüne vermek istemedi mekânı. 7 sene sonra başka birileri kendi mekanlarını önererek, gelin burada bir caz kulübü açın dediler. Aslında benden hiç talep gelmedi, Zuhâl¹⁶ biraz istekliydi. Sonra buralara gelince yine buraya baktık, üzerinde kiralık yazıyordu. Bu sefer konuşunca tamam dediler, 2002 senesinde, 29 Ekim’de açıldı Nardis. (Önder Focan ile görüşme, 2019)

İstanbul’un en uzun soluklu ve caz kulübü olarak nitelendirilen tek mekânı Nardis Jazz Club, 29 Ekim 2002 tarihinden bu yana hep aynı yerinde Taksim- Tünel’de Galata Kulesinin hemen altındaki sokakta bulunmaktadır. İsmi bir caz standardı olan Miles Davis’in bestesi Nardis’ten almıştır. Kulüp haftanın altı günü; hafta içleri 21.30 ile 00.30, hafta sonları 22.30 ile 01.30 saatleri arasında caz performanslarına yer vermekte, yalnızca müziğin olduğu saatlerde çalışmaktadır. Nardis açıldığı günden beri tam ve öğrenci olmak üzere iki ayrı giriş ücreti uygulamaktadır. Pazar günleri kapalıdır.

İstanbul’da Hasan Kocamaz’ın açtığı ilk caz kulübü 306 ile 1950li yıllardan itibaren pek çok caz kulübü açılıp kapanmıştır. Bu caz kulüplerinden biri olan Selim Selçuk’un açtığı Naima, döneminin ünlü ve en gözde caz mekanlarından biri olarak Nardis’e model oluşturmuştur. Nardis’in açıldığı döneme kadar bütün caz mekanlarında takvimler genelde haftanın 3-4 günü için anlaşılan bir grup ile yapılırdı. Bazen bu bir sezonu bile bulabilir, mekanda hep aynı grup sahne alırdı. Nardis ilk defa haftanın her günü değişen müzik grupları ile bir takvim hazırlamış, bu anlamda Türkiye’deki caz mekanları arasında bir ilke imza atmıştır.

Bizim aslında takdir ederek gördüğümüz yer 80lerin sonu 90ların başında Selim Selçuk’un Naima’sıdır. Arnavutköy’deki. Daha sonraki yıllarda bir de Kuruçeşme’de açtı, onu demiyorum. Naima güzel bir modeldi bize. Bizden evvelki mekanlarda bir grup gelir, beş gün

¹⁶ Zuhâl Focan. Jazz Dergisi editörü, işletmecisi, yazar.

çalardı. Hatta bazı caz kulüplerinde bir grup gelir, tüm sezon çalardı, haftada dört gün müzik varsa dördünde de aynı grup çalar mesela. Onu kaldırdık biz. Bu her gün grup değiştirmeyi ilk biz başlattık. Şimdi artık bu çok normal gözüküyor, her yerde öyle, Badau'da da öyle, başka yerlerde de öyle. (Önder Focan ile görüşme, 2019)

Şekil 3.1.1: Nardis'in sahnesi (Kişisel Arşiv).

2002 Mayıs ayında kiralanan Nardis, mimari açıdan Nardis olmadan önceki hali üzerinde birtakım değişikliklere uğramıştır. Asma katı ile Nardis'in dinleyici kapasitesi 110 – 120 kişiyi bulmaktadır. Nardis'e girdiğimiz zaman hemen karşımda barı ve masaların bir kısmını görmekteyiz. Sahne, birkaç adım attıktan sonra sağda, biraz iç tarafta konumlanmış; sahnenin hemen önünden itibaren de masalar yerleştirilmiştir. Bu dizayn garsonların servis yaparken sahnenin önünden geçmesini engellemektedir. Aynı zamanda Nardis'in giriş kapısına uygulanan bir müdahale ile giriş ve sahne arasında bir tampon bölge oluşturulmuş, performans gerçekleşirken dinleyici giriş çıkışlarından müzisyenin rahatsız olmaması hedeflenmiştir. Önder Focan'ın burada en çok önem verdiği nokta ise her zaman sahnenin ve müziğin ön planda olması, mekânın her yerinden performansın görülebilecek en iyi duruma getirilmesi olmuştur. Şekil 3.1.1'de Nardis'in sahnesini görmekteyiz.

Kapıda gördüğün 45 derecelik giriş aslında yoktu. Üstteki balkon vardı ama balkon ahşaptan yapılmış ve pek dayanıklı bir şey değildi. Biz bunu çelik olarak yaptık komple, zemine kadar indirdik. Bir de bu girişi yaptık, yani dışarıdaki demir kapıdan aynen içeri giriyordun. Burayı çizen mimar sahnenin olduğu yere barı, şuraya (sahnenin yan tarafını göstererek) sahneyi konumlandırmıştı; e sahne orada olunca seyircinin bir kısmı müziği hiç görmüyor. Bir de sirkülasyon tam sahnenin önünde, ben kendim çok çektim başka mekanlarda çalarken. Servis yapan garsonlar gitar sapına bam bam çarparlardı. Zaten buradaki balkon L şeklinde bir balkon olduğu için üst kattan görebileceği en güzel yer tam çaprazı. Çapraz sahneyi kurunca yanına da 45 derecelik bir giriş düşündü benim mimar arkadaşım. Hem burası antre gibi olmuş oldu hem de burada bir tampon bölge oluşmuş oldu. Böylelikle gelen giden insanlar da garsonların servisi de hiçbir zaman sahneyi rahatsız etmiyor. Mekanın mihrabı sahne, tüm dikkatin olduğu yer orası. (Önder Focan ile görüşme, 2019)

Nardis'in sahnesi çok büyük değildir ancak bir adet yarım kuyruklu piyano, amfiler, monitörlerle birlikte ortalama müzisyen sayısına sahip bir grup sahne alabilmektedir. Önder Focan (2013), on kişilik bazı grupların dahi sahneye sığdığını belirtmiştir (Nardis Jazz Club 10. Yıl Belgeseli).

Nardis, İstanbul'da açıldığı tarihten bu yana, bu kadar uzun süre çalışan ve çalışmakta olan ilk caz kulübüdür. 2019'un ekim ayında 18.yılı tamamlamış olan Nardis, belirtmiş olduğum gibi yalnızca müzik performans saatlerinde çalışan bir mekan olarak yıllar süren devamlılığını tutarlılık ve caz müzisyenlerinin desteği ve ekonomik boyutunu iyi yönetmekle açıklamaktadır.

İstanbul'da çok fazla caz müzisyeni var, daha doğrusu Türkiye'deki caz müzisyenlerinin %90ı İstanbul'da. Müzisyenler burada olduğu için her gün değişen gruplarda otel, yol parası gibi bir sorunumuz olmuyor. Sadece güzel organize etmek gerekiyor. Güzel organize etmenin de iki bacağı var: birincisi, sen tutarlı olacaksın programcı olarak, artistik direktör olarak; ikincisi karşıdaki müzisyenler de tutarlı olacak, sözlerinde duracaklar. Genelde bu tutarlılığı sağlıyoruz. Dolayısıyla müzisyen desteği de var; burada olmaları, güvenmeleri, buradan gün talep etmeleri bile bir destek. Bu şekilde senelerdi gitti. Tabii bir de işin ekonomik tarafı var. Kira veriyorsun, personel çalıştırıyorsun, en önemlisi de ciddi vergi ödüyorsun. Bir para dönüyor, bir tek şeyi bileceksin, o para senin değil. O para senden başka herkesin, dağıttıktan sonra kalanla ne yapabiliyorsun o. Esası budur. Tüm dünyada böyle yerler ve restoranlar için en iyi zaman eylül sonu ve yılbaşı arasındır; herkesin dışarı gittiği, gezdiği zamanlar. O dönemde kazandığın parayı kendi paran zannedip tutup araba yenilersen, sonra vergiyi ödeyemezsin. Bunu sürdürülebilir kılmamanın en önemli yanı da bu. (Önder Focan ile görüşme, 2019)

Nardis, yalnızca İstanbul'dan değil, şehir dışı ve yurtdışından birçok müzisyene sahnesini açmakta, nadir de olsa başka türlere de yer vermektedir. Nardis'in 2018-

2019 sezonundaki aylık takvimini incelediğimizde hafta sonu konserlerinde vokal ağırlıklı gruplara, hafta içi ise enstrümantal ya da proje bazlı gruplara yer verdiğini görmekteyiz. Önder Focan (2016) bu konuyla ilgili “Hafta sonları daha ana akım caz, hafta içleri de genel projeler. Pazartesileri caza komşu müzik türlerine de yer veriyoruz. Bunun içinde Türk Sanat Müziği de oldu, akustik rock da oldu. Cumartesi günleri kesinlikle içinde vokal içeren ana akım bir proje olmasına dikkat ediyoruz. Çünkü daha genel bir dinleyici kitlemiz oluyor. Öbürlerine de takipçileri geliyor.” demiştir (Akyol, 2016, s. 81).

Şekil 3.1.2: Nardis’te Benny Golson¹⁷ Konseri, 2014 (URL – 5).

Hem yerli hem yabancı müzisyenleri ağırlamakta olan Nardis, her yıl “*İstanbul Caz Festivali*”, “*Garanti Caz Yeşili*”, “*Akbank Caz Festivali*” gibi önemli ve büyük organizasyonlarda yer alan çok çeşitli müzisyenlere kapılarını açmaktadır. Uluslararası platformda ismini duyurmuş; kendini kanıtlamış, farklı ülkelerden birçok müzisyenin sıklıkla iletişime geçtiği bir mekandır. Focan (2016) bu durumu “İki büyük caz festivalinin de programında bir şekilde rol alıyoruz. İstanbul Caz Festivali temmuz ayı içinde Nardis programını olduğu gibi kendi programında basıyor. Akbank Caz Festivali’nde iki üç sahnemiz oluyor. Günde en az iki üç tane Nardis’te sahne

¹⁷ Caz efsanelerinden Amerikan tenor saksofonisti.

almak isteyen yabancı müzisyen veya onların menajerinden e-mail alıyoruz. Hakikaten iyi bir adımızın olduğunu düşünüyorum” diyerek açıklamıştır (Akyol, 2016, s. 85). Şekil 3.1.2’de 2014 yılında bir caz efsanesi Benny Golsun’un Nardis’te verdiği konserden bir kare görmekteyiz.

Senede yalnızca 1 ay ara ile haftanın 6 günü çalışan Nardis’i caz dinleyicisinin tercih etme sebeplerini Önder Focan ve Zuhâl Focan (2019) şu şekilde açıklıyor:

Önder Focan: Bir kere Nardis tutarlı bir mekan. İnsanlar geldikleri zaman belli bir nitelikte müziği dinleyeceklerinden eminler. A grubu, B grubu, C grubu fark etmez, ama cazın bir türünü dinleyeceklerini biliyorlar. Sadece müzikal olarak değil, servis olarak da ne bulacaklarını biliyorlar. (Önder Focan ile görüşme, 2019)

Zuhâl Focan: Geldiği zaman yanında kim oturacak aşağı yukarı tahmin edebiliyor. Onları rahatsız etmeyecek birinin geleceğinden son derece eminler. Bunlar çok önemli, özellikle kadın dinleyici için. Kadın dinleyici müzikle çok ilgili olmayabilir, burada rahat edip bir kadeh içki içmek istiyor olabilir; ama müzik de ona çok iyi geldiği zaman ertesi gün bir daha geliyor ya da 10 sene sonra bir daha geliyor. Belçika’dan bir kadın mesela, “Başka yere gidemiyorum.” diyor. Her tatile geldiğinde sadece buraya geliyor. (Zuhâl Focan ile görüşme, 2019)

Önder Focan: Atmosfer de diyebilirsin. Müziğin aşırı volümlü olmaması, müzik sırasında -ki bu başlarda çok antipatik görünse de- sessiz olunmasını talep etmemiz etkiliyor. Çünkü onlar başkasını da rahatsız etmiyor, kimse yanında bağıra bağıra konuşan birisini istemiyor. Bırak müzisyeni ya da dükkânın politikasını, diğer insanlar da istemiyor. (Önder Focan ile görüşme, 2019)

Tüm bunların yanı sıra Nardis, 2019 Ocak ayında 15.si gerçekleşen Nardis Genç Caz Vokal Yarışmasını düzenlemekte ve bu yarışma ile amatör veya profesyonel birçok caz vokalin isimlerini duyurmalarına fırsat vermekte; yurt içi ve yurt dışı sahnelerde yer almaları için bir itici güç özelliği taşımaktadır.

Nardis İstanbul’daki caz çalınan mekanlarda en büyük problemlerden olan “gürültü” konusuna gerek masaların üzerinde yer alan “Lütfen performans sırasında sessiz olunuz.” gibi yazılı uyarılarla gerek müzik devam ederken rahatsız edici şekilde sohbet eden masaların bizzat uyarılması hassasiyetle yaklaşmakta, yüksek oranda da başarılı olmaktadır.

Nardis’te 2018-2019 sezonunda en çok sahne alan isimler listesini incelediğimizde ilk sırada Sibel Köse’yi görmekteyiz ki, Sibel Köse Türkiye’de önde gelen mainstream

caz şarkıcılarındandır. İkinci sırada gypsy müziğiyle pek çok mekanda düzenli olarak sahne alan Flapper Swing'i görmekteyiz. Üçüncü sırada gördüğümüz Önder Focan burada yalnızca kendi ismi adına çaldığı konserlerin sayısı belirtilmiştir. İpek Dinç Yüce ve Funkbook ekibinde de ola Önder Focan Nardis'te en çok sahne alan isim olmaktadır. Şarkıcı İpek Dinç Yüce de 9 kere sahne almış olduğu Nardis'te Sibel Köse'den sonra en çok çalan kadın şarkıcı olarak karşımıza çıkmaktadır. Yurtdışında farklı isimlerin sahne aldığı Garanti Caz Yeşili konserlerinin de Nardis'te bu sezon 8 defa yer aldığını görmekteyiz. İlk beş sıraya ve listenin devamını incelediğimizde Nardis'in tam olarak *mainstream* bir mekan olduğunu söyleyebilmekteyiz.

3.2. The Badau İstanbul

Eren Noyan: Bir de şöyle bir şey var mesela, caz kulübü diye bir fikir var. Türkiye'deki caz mekanlarının birçoğu caz kulübü değil. Caz yapılan yerler. Benim arzum bir caz kulübü açmaktı. Çünkü bir tane caz kulübü var: Nardis. Nardis'in dışında bir caz kulübü yok, caz yapılan yerler var. Dolayısıyla "Neden biz Kadıköy'de de bir caz kulübü olmasın?" dedik ve onu açtık. En azından niyeti caz kulübü olmak üzerine kurulmuş olan bir yer. Küçük Badau'nun hikayesi budur. (Eren Noyan ile görüşme, 2019)

Bu çalışmanın fikrinin filizlenmeye başladığı günlerde The Badau İstanbul Yeldeğirmeni'nde açılalı 2 sene olmuş, caz kulübü zihniyetiyle çalışmayı amaç edinmiş küçük bir caz lokali olarak çalışmaktaydı. Badau'nun sahibi sevgili Eren Noyan ile ikinci görüşmemi gerçekleştirdiğim tarihte ise Eren Noyan ve ekibi, Akasya Alışveriş Merkezi'nde ikinci The Badau İstanbul'un açılışını yapmış, Dünya standartlarında bir sahneye sahip olan Türkiye'nin en büyük caz kulübünü açmış bulunmaktaydı. Böylelikle The Badau İstanbul, 30 kişilik dinleyici kapasitesi ile The Badau Yeldeğirmeni; oturma düzeninde 200 kişilik ayakta dinleyici düzeniyle 600 kişilik dinleyici kapasitesine sahip The Badau Akasya olarak iki şubesi olan bir mekan haline gelmişti. Bu bölüm size Badau Akasya'dan da tabii ki bahsedecek ancak çalışmanın asıl incelediği mekânın The Badau Yeldeğirmeni olduğunun altını çizmekte fayda var. Yer yer karşılaşılabileceğiniz "küçük Badau" ifadesi çalışmada incelenen Yeldeğirmeni şubesi için, "büyük Badau" ifadesi de henüz çok yeni Akasya şubesi için kullanılmıştır.

Anadolu Yakasında, Kadıköy'de caz namına bir sürü girişim var, güzel şeyler de var. Fakat neden daha çok şey olmasın diye düşündüm. Öncelikle bir müzisyen olarak, müzisyenin bir

mekândan beklentilerini karşılayabileceğine inandığım bir yer inşa etme misyonu edindim. Param da yoktu; ama “Bir şekilde bunu yaparız, elimizden geldiği kadar ve eminim müzisyenler de buna bir şekilde destek olurlar.” diye düşündüm. Çünkü bence bir caz kulübünü sadece caz müzisyenleri açabilir. Ha biz bu işi biliyor muyuz, aslında bilmiyoruz. Öğreneceğiz ve niyetimiz iyi. Bakalım bu yolda ne gibi kazalar geçireceğiz, nelerle karşılaşacağız. Çok şükür tüm cehaletimize rağmen, niyetimiz iyi olduğu için kendi çapında bir başarıya ulaştı Badau, biz de inanamadık. (Eren Noyan ile görüşme, 2019)

Küçük Badau, 2015’in sonunda inşaata başlamış, 2 Haziran 2016’da Kadıköy’de Yeldeğirmeni Mahallesinde açılmıştır. 2016 yazı boyunca sadece demo konserler yapmış, eylül ayından itibaren de sezonu açmıştır. Geçmişten günümüze caz mekanlarının çoğunlukla çalıştığı bölgelerin Tünel, Taksim, Beyoğlu, Şişli, Nişantası olduğu İstanbul’da The Badau İstanbul Kadıköy’de *kulüp* zihniyetiyle açılan ilk mekân olma özelliğini göstermiştir.

Badau, açıldığı tarihten bu yana sezon içinde çarşamba, perşembe, cuma ve cumartesi olmak üzere haftanın 4 günü çalışmıştır ancak ikinci bir mekân açma çalışmalarına girdiği 2018 – 2019 sezonu boyunca perşembe, cuma, cumartesi olmak üzere haftanın 3 günü çalışmıştır. Bir mahallede apartmanların arasında bulunması sebebiyle 21.00-23.00 saatleri aralığında müzik yapmaktadır. Haziran- eylül ayları arasında çalışmamaktadır. Ekim 2019’da açtığı Büyük Badau’nun hazırlıkları sebebiyle 2018 – 2019 sezonu içinde perşembe, cuma ve cumartesi olmak üzere haftanın 3 günü çalışmıştır.

Eren Noyan, Küçük Badau’da açıldığı yıl 2016’dan 2019’a kadar mekânın şefliğini de üstlenmiş ve bu noktada Badau, müziğin yanında butik menüsü ile akşam yemekleri ile de göz dolduran bir mekân özelliği taşımaktadır. 30 kişilik kapasitesiyle gerçekten küçük diyebileceğimiz; hacmi ve bulunduğu yer itibarıyla ses düzeni açısından kısıtlı imkanlara sahip olsa dahi misafir ettiği müzisyenleri her zaman en iyi şekilde ağırlamayı kendisine görev edinmiştir.

Şekil 3.2.1: Badau'nun Sahnesi ve Masa Düzeni (Kişisel Arşiv).

Şekil 3.2.2: Badau Dış Cephe (URL – 6).

Yeldeğirmeni Mahallesinde Duatepe Sokakta, siyah tentesi ile kolayca tanınabilen (Şekil 3.2.2) mekâna girdiğimizde hemen yemek servisleri için yer alan masaları görmekteyiz. Bu alan oldukça küçük olduğundan akşam yemeği için ağırlayabileceği müşteri sayısı da sınırlı olmaktadır.

Badau’da yemek servisi 18.30 – 21.00 saatleri arasında gerçekleşmektedir. Hemen karşıda merdivenleri çıktığınızda Badau’nun minik konser alanını görmekteyiz. Küçük sahnesinin hemen önüne konumlandırılmış, küçültülmüş, yalnızca içkileri koyabileceğiniz, yer kaplamayan yarım ay şeklindeki masalar ile alanın en verimli şekilde kullanılması amaçlanmıştır. Şekil 3.2.1’de Badau’nun sahnesini ve masa düzenini görmekteyiz. Bir alt katında Badau’nun mutfağı yer almaktadır. Burası yalnızca Eren Noyan’ın yemeklerinin çıktığı yer değil, müzisyenlerin konser öncesi ve sonralarında vakit geçirdikleri bir yer olarak adeta bir kulis görevi taşımaktadır.

Tabii ki de ben Nardis’e daha yakın bir yer yaptım. Çünkü aynı müzisyenler çıkıyor; orada kim çıkıyorsa burada da onlar çıkıyor. Hatta biz paslaşırız bazen müzisyenlerle; mesela Nardis yurtdışından birini getirdiği zaman bizi arar Önder Abi, bir gece de sizde çıksın mı diye. Veya biz birini getiriyorsak, özellikle vokallerde çok olmuştur. Cuma bizde çıkıyorsa cumartesi Nardis’te çıkar ya da cuma Nardis’te çıkıyorsa cumartesi bizde çıkar. (Eren Noyan ile görüşme, 2019)

Eren Noyan, Badau’yu kurarken kendisine Nardis’i örnek aldığını her zaman belirtmektedir. Dolayısıyla işleyiş olarak Nardis’e daha yakın durmaktadır. Badau’nun küçük bir mekân olması bir doğal sonuç olarak çıkaracağı grupları etkilemektedir.

Mesela Badau’da elektronik alt yapı müzik ben istemiyorum. Çünkü buranın akustik düzeni buna müsait değil. Ya da mesela sen ekibinle geldin, davulcunun tuşesi çok yüksek. Ben yine sana diyebilirim ki “Ya arkadaş bu, bu proje için burada, bu coğrafyada doğru sonucu vermeyebilir.” Sen bir düşün taşın ona göre karar ver, yine onu getirirsen başımın üstünde yeri var. Ama bunu beyan ettiğim zaman buna kızmıyor olması gerekir. Bu o müzisyenin ne kadar iyi olduğuyla ilgili değil, Badau’nun şartlarıyla ilgili. Yani sen mesela Badau’nun sahnesine 7 kişi çıkamazsın... (Eren Noyan ile görüşme, 2019)

Yanı sıra Badau her zaman ağırlıklı olarak mainstream caz çalınan bir mekân olmayı hedeflemektedir. Noyan (2019), yine çoğunlukla mainstream caza yer veren Nardis ile Badau’nun mainstream algısının farklı olduğunu, Badau’nun çağdaşa daha yakın durduğunu belirtmiştir (Eren Noyan ile görüşme). The Badau İstanbul, sadece İstanbul’dan değil, şehir ve yurtdışından da müzisyenleri ağırlayan, İstanbul’un önemli festival ve organizasyonlarında sahnesi olan, bulunduğu konum itibarıyla de alışılmışın dışında bir çizgide olan bir mekandır.

Sahibi Eren Noyan, Badau'nun dinleyicisinin %65inin kadın, çoğunlukla 25-45 yaş arasında genç profesyoneller diye tanımladığı bir kitleden oluştuğunu; çok büyük bir kısmının kendi işlerini yapan insanlar olduğunu belirtmiştir. Badau öğrenciler için ayrı bir fiyatlandırma yapmadığı için genellikle öğrencilerin gelmediği bir mekandır (Eren Noyan ile görüşme, 2019).

Büyük Badau, Akasya Alışveriş Merkezinde 16 Ekim 2019 tarihinde açılmış ve şu an Türkiye'de en büyük sahneye ve alana sahip caz kulübü olarak çalışmaktadır. Büyük Badau, öğlen 12.30'da açılmaktadır. Öğlen yemeği menüsü, akşam yemeği menüsü ve kulüp menüsü olmak üzere üç adet menü uygulaması ile çalışmaktadır. 12.30'da öğlen yemeği servisine başlamakta, akşam 18.30-19.00dan itibaren akşam yemeği servisine geçmektedir. Gece 22.00'de konserin başlamasıyla birlikte akşam yemeği servisi sonlanmakta, dinleyiciler kulüp menüsünden ses çıkartmayacak atıştırmalıklar sipariş edebilmektedir. Noyan (2019), Badau Akasya'nın Blue Note ayarında bir mekân olduğunu belirtmiştir. Büyük Badau ekim ayında perşembe, cuma, cumartesi olmak üzere üç gün çalışmış şu an Çarşamba konserlerini de eklemiştir ve haftanın dört günü müzik yapmaktadır. Badau Akasya haftanın her günü açıktır ve haftanın beş günü müzik yapmayı hedeflemektedir (Eren Noyan ile görüşme). Anlaşıldığı gibi Badau'nun iki şubesi de her zaman için yemekleri ve sunumuyla da ön planda olan güzel yemek yenilebilecek mekanlar olma özelliğini göstermektedir.

3.3. Bova Sahne

Bu bölümün içeriğinin daha anlaşılır olabilmesi için öncelikle sizlere kapanmış olan bir caz mekanı Mitanni Cafe'den bahsedilecektir. Çünkü Bova Sahne fikren Mitanni Cafe ile benzeşmekte; Mitanni'nin müdavimlerinden ve aynı zamanda Mitanni'de de çalışmış olan Ahmet Baver Aydemir tarafından açılmış bir mekandır. Bu sebepten Bova'nın nasıl açıldığına geçmeden önce Mitanni'nin tanıtılmasında fayda görülmektedir.

Mitanni Cafe işletme hayatına Beyoğlu'nda bir kafe olarak başlamıştır. Başta Sarp Maden¹⁸ olmak üzere birkaç caz müzisyeni mekânda çalmaya başlamış, 2011-2012 yıllarında bu durum konser etkinliklerine dönüşmüş, mekân caz müziği yapılan bir

¹⁸ Caz müzisyeni, gitarist.

mekân olarak anılmaya başlanmıştır. Buradaki Mitanni ile ilgili veriler 28 Şubat 2019 tarihinde sevgili müzisyenler Çağıl Kaya ve Tamer Temel ile gerçekleştirilen görüşmede toplanmıştır.

Mitanni bir caz mekanı olarak bildiğimiz hali ile 2011 yılında var olmaya başlamıştır. Mitanni'nin ne zaman açıldığı sorusu yöneltildiğinde Çağıl Kaya (2019): “Galiba 2011 civarıydı. Çünkü biz “Bir Şeyler Eksik”¹⁹ ile 2012’de çalmaya başladık. Aslında daha önceden de varmış Mitanni, Turgay ve Deniz²⁰ ufak tefek kendi kendilerine de çalarlarmış. Daha sonra Sarp (Maden) çalmaya başladı, sonra da biz çalmaya başladık. O dönem de 2011’e tekabül ediyordur.” cevabını vermiştir (Çağıl Kaya ile görüşme).

Mitanni'nin düzenli olarak müzik yapmaya başlaması çok doğal olarak gelişmiş, Mitanni müzisyenlerin deneysel şeyler yaparak farklı projeler ürettikleri ve ürettiklerini sergiledikleri bir mekan olmaya başlamıştır. Kaya (2019), albümlerinin parçalarının, eşi Tamer Temel'in müziklerinin Mitanni’de doğduğunu, orada deneyim kazandıklarını belirtmiştir (Çağıl Kaya ile görüşme).

Kaya (2019)’nın da belirttiği gibi Mitanni’de çalan müzisyenler orada oturtulan bu düzeni şimdilerde Bova’da yakalamaya çalışmaktadır. Bova Mitanni’den farklı olarak daha çok türe açık bir mekan olarak bu işe başlamış, ilk senesinde reggie gruplar da, orijinal müziklerini çalan caz müzisyenler de, standart²¹ çalan caz müzisyenleri de Bova’çalmıştır (Çağıl Kaya ile görüşme).

Mitanni, toplumsal huzursuzlukların olduğu bir dönemde, Beyoğlu’nda birçok mekanın kapatıldığı sırada kapanmış, Ağustos 2016’da Kaset²² ailesi ile ortaklığa gidip mekânı Beyoğlu’ndan Beşiktaş’a “Kaset Mitanni” olarak taşınmıştır. Burada çok uzun süre devam edememiş Haziran 2018’de kapanmıştır.

Ahmet Bayer Aydemir: Mitanni'nin devamı aslında Bova. Mitanni'nin sahibi Turgay da benim çok yakın arkadaşım. Mitanni’de bir ara çalıştım da hatta. Cihangir’deki Mitanni kapandıktan sonra biz açıldık, çok iyi başlamadık, öyle bomba gibi düşmedik. Ama gördük ki herkes özlemiş Beyoğlu’yu, Beyoğlu’nda vakit geçirmeyi. Müzisyenler çok özlemiş. Aslında

¹⁹ Adını Bülent Somay’ın “Bir Şeyler Eksik” kitabından alan; davul, bas, üflemeliler ve vokalin bir eşlik enstrümanı olmaksızın bir araya gelmiş müzik grubu.

²⁰ Mitanni Cafe’nin sahipleri.

²¹ Caz müzisyenlerinin repertuvarlarının büyük bir parçası olan, gelmiş geçmiş müzisyenler tarafından çokça çalınmış, kaydedilmiş ve bilinen ve artık “standart” haline gelmiş bestelerdir.

²² Beşiktaş’ta Barbaros Bulvarında yer alan bir bistro.

müziyen kahvesi gibi bir yer oldu Bova kısa süre içerisinde (Ahmet Baver Aydemir ile görüşme, 2019).

Sahibi Ahmet Baver Aydemir'in "Mitanni'nin devamı" olarak tanımladığı Bova Sahne, ismini İtalya'nın Calabria Bölgesinde bulunan bir köy olan Bova'dan almış, Ekim 2017'de Beyoğlu'nda İstiklal Caddesi üzerindeki Mis Sokak'ta açılmıştır.

O zaman Mitanni'nin üstünde oturuyordum, eski Mitanni'nin. Ben sürekli evimin salonu gibi hep Mitannideydim. Sonra bir şeyler oldu, Mitanni Beşiktaş'a taşındı, bir sürü mekan gitti buradan. İşte ben o sırada İtalya'ya gitmişim okul için. Dönünce farkettim ki gidecek yer kalmamıştı Taksim'de. Öyle olunca bir arayışa girdik, ne yapabiliriz, diye. Sonra burayı bulduk, Bova'yı açtık. Beyoğlunda ve Mis Sokak'ta olması da iyi oldu aslında. (Ahmet Baver Aydemir ile görüşme, 2019).

Mitanni döneminde orada çok çalan ve vakit geçiren müzisyenler doğrudan Bova'ya gelmeye başlamıştır. Çalışma dahilinde yapılan anketlerden dinleyicinin de önceden Mitanni müdavimi olduğu kolaylıkla anlaşılmaktadır.

Bova haftanın 6 günü, nadiren 7 günü çalışmakta, müzik hafta içi 21.30 - 22.00 sularında, hafta sonu 22.30 - 23.00 sularında başlamaktadır. Bu çalışmada incelenen diğer caz mekanlarından farklı olarak Bova 13.00'te açılmakta ve müzik saatine kadarki zaman diliminde insanların gelip sohbet ettikleri, bir şeyler içtikleri bir pub görevi de görmektedir.

Aslında *after*²³ görevi de görüyoruz çünkü *gig*²⁴ini çalan müzisyenler Bova'ya geliyor, Nardis'te çalanlar, Social²⁵'da çalanlar, otellerde, etrafta çalan herkes konser sonrası Bova'da bir bira içip muhabbet etmeye geliyor. e o kadar müzisyen gelince jam session²⁶ oluyor bazen. Yani sürekli aktif bir yer Bova. (Ahmet Baver Aydemir ile görüşme, 2019)

Aydemir'in de belirttiği gibi Bova konser sonrası etkinlikleriyle de 13.00'ten sabah ortalama 3.00'e kadar açık, hep aktif bir mekandır. Şüphesiz ki Beyoğlu'nun göbeğinde, çok canlı ve insan sirkülasyonunun çok fazla olduğu bir sokak üzerinde oluşunun da bunda etkisi çok büyüktür.

²³ Resmi ve umumi bir kutlama veya iş sonrası insanların bir araya geldiği bir sosyal etkinlik.

²⁴ Genelde caz müzisyenlerinin kullandığı konser anlamına gelen İngilizce sözcük.

²⁵ Social Jazz Bar. Ocak 2019'da Karaköy'de bir otelin giriş katında açılan caz bar.

²⁶ Çoğunlukla caz müzisyenlerinin bir araya gelip önceden planlanmamış şekilde doğaçlama çaldıkları müzik oturumları.

Şekil 3.3.1: Bova'nın Sahnesi (Kişisel Arşiv).

Giriş katı ile birlikte 4 katı olan Bova'da sahne ikinci katta konumlanmış, diğer iki kat ise şu an için aktif olarak kullanılmamaktadır. Sahne katına çıktığımızda hemen merdivenlerin karşısında sol tarafta barı görmekteyiz. Barın paralelinde ise Bova'nın sahnesini, ve yine sahneye paralel olarak yerleştirilmiş masaları görmekteyiz. İkinci kat giriş katından izole olduğu için müzik yalnızca ikinci katta izlenmektedir ve bu haliyle dinleyici kapasitesi 60-70 kişi; masalar kalktığı zaman ise 80-90 kişidir. Şekil 3.3.1'de Bova'nın sahnesini görmekteyiz.

Bulunduğu konum açısından, Bova'nın geçmişten günümüze caz mekanlarının çoğunlukla konumlandığı bir hat üzerinde olduğunu görmekteyiz. Nardis ağustos ayı boyunca, Badau haziran- temmuz- ağustos aylarında kapalıyken; Bova'nın yaz sezonu boyunca konserlere düzenli olmasa ve seyrek de olsa devam ettiğini gözlemlemekteyiz. Bova caz müziği çalınan mekanlarla kıyasladığımızda birçok farklı tarzda müziğe ev sahipliği yapmaktadır. 2 senedir çalışan Bova'nın takvimini incelediğimiz zaman, buranın, caz müzisyenlerinin çoğunlukla ve genellikle albüm projelerini ya da caz odaklı ancak farklı tarzlardan da etkilenmiş projelerini çaldıkları bir mekân olduğunu gözlemlemekteyiz. Bunun yanı sıra etnik müziklere, türkü yorumlarına, reggae, rock, blues gibi müzik tarzlarına da yer verdiğini görmekteyiz. Ancak sahibi Ahmet Baver Aydemir (2019), bu çok çeşitli tarz konserlerin olmasında

mekanın ilk açıldığı dönemde maddi kaygıların etkisi olduğunu, üçüncü sezon itibarıyla yani 2019-2020 sezonunda daha belirli bir çizgide ilerleyeceklerini belirtmiştir (Ahmet Baver Aydemir ile görüşme).

İncelediğimiz diğer caz mekanlarının takvimleri ile karşılaştığımızda ise Nardis'te ve Badau'da bir sezon içinde en çok çalan müzisyenlerin neredeyse hiçbirini Bova'da görmemekteyiz. Yanı sıra Nardis ile Badau'nun takviminin büyük ölçüde benzerlik taşıdığını söylemek, yalnızca Badau haftada 3 gün canlı müzik yaptığı ve küçük bir mekân olduğu için mekansal ve ses ile ilgili sebeplerden ötürü bir ayrılığa gittiklerini söylemek mümkün olmaktadır.

Müzisyen görüşmecilerden biri, ses sistemi olarak Nardis'te daha rahat ettiğini ancak kendi müziğini Bova'da özgürce çalabildiğini ve burada müzisyenlerin rahat olduğunu belirtmiştir. Bir diğer görüşmeci de yine Nardis'in çok katı kuralları olduğunu, bu sebeple Bova'nın daha rahat bir mekân olduğunu ve orada çalmanın daha keyifli olduğunu belirtmiştir.

Bova'da Eylül 2018-Eylül 2019 sezonunda en çok sahne alan isimler inceleyecek olursak en çok sahne alan grup olarak Deli Bakkal Grubunu görmekteyiz ve bu grubun cazın kolları olan türleri daha çok icra ettiğini söyleyebilmekteyiz. Sarp Maden ve Serhan Erkol çoğunlukla kendi müziklerini çalmakta, Kam grubu da farklı müzik türlerinin deneysel örneklerini sunmaktadır. Burada İmer Demirer'in klasik caz müziğine en yakın duran kişi olup, Bova'da sahne alan ve mainstream'e en yakın isim olduğunu söyleyebilmekteyiz. Yine aynı takvime baktığımızda Bova'da tür olarak bir sınırlama görmemekle birlikte, mainstreami de, orijinal müzikleri de, deneysel çalışmaları da, Türk müziği, halk müzikleri, etnik müzikleri de içine alan bir müzik yelpazesi sunduğunu söyleyebilmekteyiz. Bu nokta da Bova günümüzde akla gelen ilk 3 caz mekanı içerisinde olsa da diğer mekanların takvimleri ile kıyaslandığında bize çok çeşitli türlerde müzik sunmasıyla büyük bir farklılık göstermektedir.

4. BULGULAR: İSTANBUL'DA CAZ DİNLEYİCİSİ VE CAZ MÜZİSYENİNİN MEKAN TERCİHLERİNİN SEBEPLERİ

Bu bölümde öncelikle dinleyicinin mekanları tercih sebepleri mekân sahipleri ile yapılan görüşmeler üzerinden aktarılacaktır. Ardından dinleyici ile yapılan anket sonuçları paylaşılacak ve genel dinleyici profili ve yine aynı soru anketler üzerinden incelenecektir. Sonrasında ise caz müzisyenine mekanlar üzerine yöneltilmiş anket sonuçları paylaşılacaktır.

4.1. Mekan Sahipleri Görüşmelerinden Çıkan Bulgular

Zuhal Focan: Geldiği zaman yanında kim oturacak aşağı yukarı tahmin edebiliyor. Onları rahatsız etmeyecek birinin geleceğinden son derece eminler. Bunlar çok önemli özellikle kadın dinleyici için. Kadın dinleyici çok müzikle ilgili olmayabilir, burada rahat edip bir kadeh içki içmek istiyor olabilir; ama müzik de ona çok iyi geldiği zaman ertesi gün bir daha geliyor. (Zuhal Focan ile görüşme, 2019)

Önder Focan: Atmosfer de diyebilirsin. Müziğin aşırı volümlü olmaması, müzik sırasında -ki bu başlarda çok antipatik görünüyor olmasına rağmen- sessiz olunmasını istememiz. Çünkü onlar başkasını da rahatsız etmiyor, kimse yanında bağıra çağıra konuşan birisini istemiyor. (Önder Focan ile görüşme, 2019)

Zuhal Focan (2019), Nardis Jazz Club'ın %60ı kadın, ortalama 35 yaşında, yüksek öğrenimli, genellikle kurumsal bir yerde çalışan, yabancı dil bilen, tercih ettiği içki kırmızı şarap olan bir dinleyici profiline sahip olduğunu belirtmiştir (Zuhal Focan ile görüşme). Focanlar, dinleyicinin Nardis'i tercih etme sebebinin her açıdan tutarlı bir mekân olması ile ilişkilendirmektedir. Dinleyici Nardis'e hangi müziği dinleyeceğini, nasıl bir ortamda müzik dinleyeceğini, ona kimsenin rahatsızlık vermeyeceğini bilerek gelmektedir. Bu gözlem dinleyici anket sonuçları ile de örtüşmektedir. Nardis dinleyicisinin burayı tercih etmesindeki birincil sebep mekan ile kurduğu fonksiyonel bağ olan müzik, ikincil sebebin ise mekan ile kurduğu duygusal bağın sonucu olarak mekanın kendisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bova Sahne'ye baktığımızda Bova'nın çoğunlukla müzisyen ve öğrencilerden oluşan bir dinleyici profili olduğunu söylemek mümkündür. Aydemir (2019), Bova'nın aynı zamanda bir müzisyen kahvesi gibi olduğunu belirtmiştir (Ahmet Baver Aydemir ile görüşme).

Ahmet Baver Aydemir: Öncelikle müzisyenler çok geliyor. Onun dışında gençler, öğrenciler daha sık geliyor diğer yerlere kıyasla. Çok fazla beyaz yakalı gelmez bize, lokasyon olarak da öyle bir yerde değiliz. Bir sürü müdavimimiz var ama genelde müzisyenler ve öğrenciler diyebilirim. (Ahmet Baver Aydemir ile görüşme, 2019)

Bova diğer mekanlara göre giriş ücretinden içki fiyatına kadar daha uygun fiyat politikası uygulamaktadır. Sahibi Ahmet Aydemir, dinleyicinin Bova'yı tercih etme sebebini, bu fiyat politikası ve aynı zamanda insanların rahat bir mekânda olduklarını hissetmesi ile ilişkilendirmiştir.

Öncelikle rahat. Girdiğiniz anda kompleks bir yere girmiyorsunuz, direkt sahnenin olduğu yere girmiyorsunuz. Alt katta oturup içkinizi içebiliyorsunuz, üst katta müziğinizi dinleyip tekrar aşağı inebiliyorsunuz. İnsanlar böyle bir şey istiyor çünkü. (Ahmet Baver Aydemir ile görüşme, 2019)

Bova'da gerçekleştirilen anketlerde ise dinleyici Bova'yı tercih etme sebeplerini tıpkı Nardis'teki gibi mekânda çalan müzisyenler olarak belirtmişlerdir. Giriş ücretlerinin etkili olduğunu belirten yalnızca birkaç kişi olduğu saptanmıştır.

Öncesinde de belirtildiği gibi burada bahsedilen Badau, çalışma kapsamındaki Badau Yeldeğirmeni'dir. Küçük Badau olarak da bahsedilmiştir.

Eren Noyan: %65'i kadın, 25 – 45 yaş aralığında; küçük büyük fark etmez çok büyük bir kısmı kendi işini yapan genç profesyoneller diyebilirim Badau'nun dinleyici kitlesi için. Bankacılar da var tabii ya da bir hastanenin başhekimi mesela... Ama öğrenciler gelemiyor maalesef, yani karşılayamıyorlar burayı. (Eren Noyan ile görüşme, 2019)

Sahibi Eren Noya'nın da belirttiği gibi Badau genellikle orta yaş ortalamasına sahip ve çoğunluğu kadın olan bir dinleyici kitlesine sahiptir. Badau'nun giriş ücretlerinde tek bir fiyat düzenlemesi vardır, öğrenci girişi mevcut değildir.

Badau oldukça küçük ve konforlu sayılamayacak bir mekân olmasına karşın Badau'ya gelen dinleyici her zaman için çok memnun ayrılmaktadır. Badau'nun ince düşünülerek, Eren Noyan'ın tabiriyle insan dokunuşu ile tasarlanmış orijinal bir mekan olması, her zaman için dinleyiciye iyi müzik ve iyi yemek sunması dinleyici tarafından tercih edilmesinin en başlıca sebepleri olarak görülmektedir.

Eren Noyan: Bu aslında caz mekanları için çok ekstrem bir durum değil, böyle caz mekanları çok var; sıkışık, basık tavanlı, havasız ve dip dibe oturulan bir alan... Dünya çapında caz dinleyicisi buna alışıktır. Fakat Türkiye'deki caz dinleyicisi biraz daha farklı, bunu statüsel bir şey olarak görüyor. Badau Yeldeğirmeni ucuz bir yer değil, dinleyici oraya iyi bir para ödüyor, konforsuz bir ortamda iyi müzik dinliyor. Bence küçük Badau'ya dinleyici parasının karşılığını alabildiği için geliyor. Ben müşterilerimizin hepsini, ekibimizle birlikte, neredeyse birebir tanıyorum, doğum günlerini biliyorum, ne yiyip me demediklerini biliyorum. Yerleri bile belli insanların. (Eren Noyan ile görüşme, 2019)

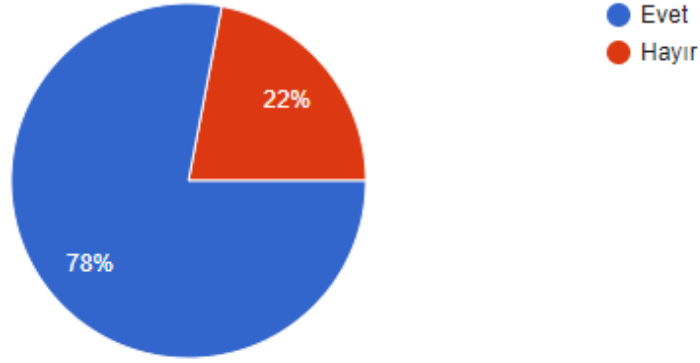
Caz kulüpleri ve genel olarak caz mekanları genellikle yemek konusunda iyi hizmet sunma konusunda bir iddiası olmayan yerlerdir. Ama Eren Noyan'ın kendisinin şef olması açtığı mekana doğrudan yansımış ve Badau yemek konusunda da iddialı bir mekan olma özelliğini göstermektedir.

Dolayısıyla dinleyicinin üç farklı motivasyonla Badau'ya geldiğini belirtmek mümkündür. Bunlardan ilki diğer caz mekanlarında olduğu gibi dinleyiciye her zaman için iyi müzik sunması; ikincisi ise diğer mekanlardan farklı olarak Badau'nun aynı zamanda iyi yemek yenilebilen bir mekân olmasıdır. Bir diğer ve önemli sebebin Badau'da müşteriye olan kişisel ve özel ilgi ve Badau'nun atmosferi ve tasarımı olduğunu görmekteyiz.

4.2. Dinleyicinin Mekan Tercihindeki Etkenler

Bu bölüm çalışma kapsamında uygulanan dinleyici anket formu verileri ışığında oluşturulmuştur. Bu anket 19 - 65 yaş aralığında; avukat, mühendis, bankacı, öğretmen, öğrenci, müzisyen, akademisyen, mimar, yönetmen, doktor, editör, yönetici, işletmeci, tercüman, sosyolog, tasarımcı, yazar, yazılımcı, hemşire, pazarlamacı olmak üzere birçok meslekten 100 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Şekil 4.2.2, 4.2.4, 4.2.6 ve 4.2.8'deki sorularda dinleyiciler birden fazla şık işaretleyebildiği için cevaplar bağımsız olarak değerlendirilmiştir.

Çalışma kapsamında görüşülen dinleyicilerin %78i kendisini caz dinleyicisi olarak tanımlamıştır. %22lik yüzdeyi ise ya arkadaşı vasıtasıyla gelen ya mekanı merak edip gelen veya yalnızca caz müziğini keşfetmek için gelen kesimi oluşturmaktadır (Şekil 4.2.1).

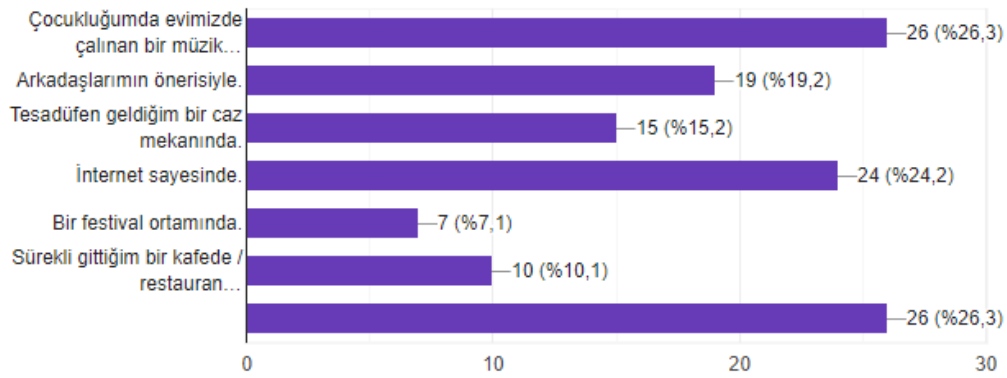
Şekil 4.2.1: Dinleyicinin kendisini caz dinleyicisi olarak tanımlama oranı.

Anketler caz mekanları bünyesinde gerçekleştirildiğinden bu sonuç beklenen bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak yine de caz dinlemesine, caz konserlerine nadiren de olsa gitmesine rağmen bu soruyu yanıtlamaya çekinen bazı kişiler olmuştur. Bu kişiler çoğunlukla genç öğrenciler ya da yetişkin olup cazı ve caz mekanlarını yeni yeni keşfetmeye başlamış dinleyiciler olarak karşımıza çıkmıştır. Caz kulübünde caz dinlemek ile evde caz dinlemenin aynı şey olmadığı; mekânda caz dinlerken dinleyicinin aktif bir pozisyonda olduğu, müzik ile etkileşim halinde olduğu düşünüldüğünde dinleyici yanıtları çalışmada işaret edilmek istenen “caz dinleyicisi” tanımının altını çizmektedir. Kendisini caz dinleyicisi olarak tanımlamayan öğrencilerin genellikle 19 yaşında olduğu ve eğlence mekanları başlığı altındaki caz mekanlarındaki yaş sınırı düşünüldüğünde; kendileri için caz dinleyicisi tanımlaması yapmamaları olağan görünmektedir. Yetişkin dinleyiciye baktığımızda ise caz performanslarını mekanlarda canlı olarak dinlemeyen dinleyici kendisini caz dinleyicisi olarak tanımlamaktan çekinmiştir. Bir caz kulübüne gidip dinleyicileri gözlemlediğimiz zaman aralarında bir anlaşma sözleşme olmadan aynı davranışları sergilediklerini görürüz. Dinleyicilerin, esntrumanistlerin veya solistin yaptığı doğaçlama soloyu alkışlaması²⁷ bu davranışlardan en belirginidir. Bir caz kulübüne gidip bu davranışla henüz karşılaşmış dinleyicinin, caz dinleyicisi tanımlamasını bu

²⁷ Burada cazın belirgin özelliklerinden biri olan emprovizasyondan bahsediliyor. Cazda müzisyenlerin yaptıkları sololar parçanın bitmesi beklenmeden hemen o an alkışlanır. Bu bir nevi dinleyicinin soloyu dinlediği, beğendiği ve müziğin içinde olduğunu gösterme şeklidir.

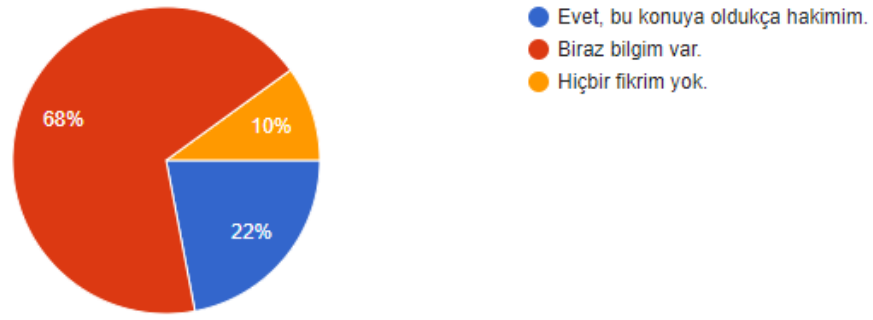
ve bunun gibi davranışlar üzerinden yapmış olup, çevresi ve kendisi arasındaki farklılıklar üzerinden kendisinin caz dinleyicisi olmadığı sonucuna ulaşmış olması mümkündür. Kendisini caz dinleyicisi olarak tanımlayan kişiler ise sıkı bir caz dinleyicisi olmasa ve belki de yalnızca bu mekanlara geldiği akşamlarda caz dinliyor olsa bile benzer sebeplerden kendisini caz dinleyici olarak tanımlayabilmektedir. Bir önceki bölümde bahsedilen mekana bağlılık ve aidiyet hissini varlığı ya da yokluğu da kişinin kendisini tanımlamasında etkili olabilmektedir.

İstanbul'daki caz dinleyicisinin caz müziğini dinlemeye nasıl başladığı ve caz müziği ile kurduğu ilişkiye baktığımızda ise eşit yüzde ile çocukluklarında evlerinde çalınan bir müzik olduğu ya da lise/üniversite yıllarında dinlemeye başladıklarını görmekteyiz (Şekil 4.2.2). Günümüzde çok önemli bir yere sahip olan internetin de dinleyicinin cazı tanımada ve caz dinlemeye başlamasında etkili olduğunu söyleyebilmekteyiz. Yine arkadaş önerisi veya tesadüfi olarak caz mekanlarına gelerek caza ilgi duymaya başlayan dinleyiciler mevcut olup, dinleyici tercihleri üzerinde sosyal çevrenin de büyük ölçüde etkili olduğunu görmekteyiz.

Şekil 4.2.2: Dinleyicinin caz dinlemeye nasıl başladığını gösteren grafik.

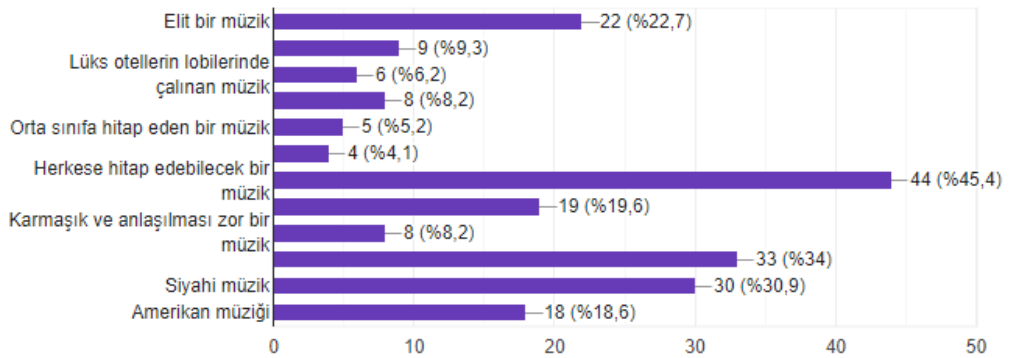
Bu çalışmanın araştırma sorularından biri caz dinleyicisinin bilinçli olup olmadığıdır. Bununla bağlantılı olarak ankette dinleyiciye cazın kökenine dair herhangi bir bilgisi olup olmadığı sorusu yöneltilmiştir. Caz veya herhangi bir müzik türü tabii ki yalnızca estetik bir algı ile dinlenilebilir. Burada ölçülmek istenen dinleyicilerin caz tarihine ne kadar hakim olduğu değil, genellikle caz ile bağdaştırılan mevcut yanlış kalıplar (elitlik, zenginlik vs.) cazın doğuşunun ve kökeninin birbirinden uzak oluşunun farkındalığına sahip olup olmadıklarıdır.

Şekil 4.2.3: Dinleyicinin cazın kökeni ve doğuşu ile ilgili bilinçlilik oranı.

Bu ve bir sonraki sorunun temel amacı ülkemize gelişmiş işgal yıllarına dayanan, kendi memleketinde zor şartlarda çalışan işçi sınıfının kendilerini rahatlatmak, zorlu yaşamlarında biraz olsun nefes almak amacıyla doğan caz müziğini dinleyicinin nasıl algıladığını anlamaktır. Şekil 4.2.3'e baktığımızda dinleyicinin %68'i gibi büyük bir oranının bu konuda az da olsa bilgi sahibi olduğunu görmekteyiz. %22'lik kesim cazın tarihine oldukça hakim olduklarını belirtirken %10'luk küçük bir kesim ise hiçbir fikirlerinin olmadığını belirtmiştir.

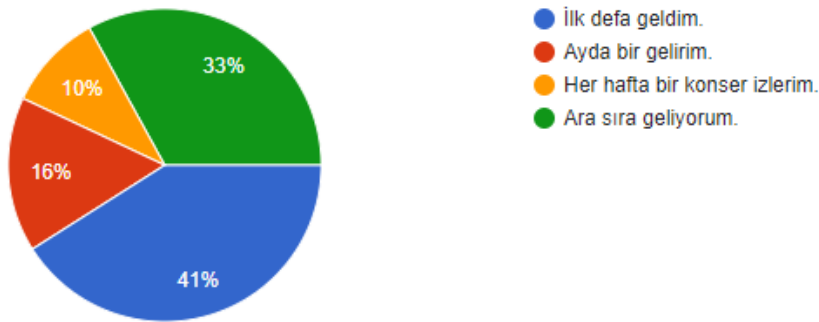
Bu oranlara baktığımızda gayet makul bir sonuca ulaştığımızı söylemek mümkün olmaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi İstanbul'da da dinleyicisi az bir müzik türü olan cazın, her geçen gün dinleyicisi artmakta olup, artan dinleyicinin de cazı sadece "egzotik" bir müzik olarak görmekten öteye giderek bununla ilgili bir fikir sahibi olmaya çalıştıklarını söyleyebilmekteyiz.

Şekil 4.2.4: Dinleyicinin cazı anlamlandırma biçimleri.

Giriş bölümünde bahsedilen cazın nasıl algılandığı konusu ise dinleyicinin cazı nasıl anlamlandırdığı sorusu ile ölçülmek istenmiştir. Geçmişten bugüne “caz” çok farklı şekillerde algılanmıştır. Ülkemize ilk girdiği yıllarda, tüm batı menşeli müzikler için caz kelimesi kullanılmıştır. Dans müziği ve yabancı müzik çalan topluluklara ise cazband denmiştir. Tekelioğlu (2018)’nin de belirttiği gibi Türkiye’de 1950li yıllarda Hilton Oteli’nin açılışı ile birlikte caz ülkemizdeki ilk yıllarına göre daha farklı bir konuma oturmuştur. Tam bu yıllarda Türkiye’de caz müziği yükselişe geçmiş, bir yandan da halktan uzaklaşmıştır (Caz ve Dahası). Cazın “elit” bir müzik olup olmadığı günümüzde de devam eden bir problematiktir. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda cazın günümüz caz dinleyicisi için ne ifade ettiği sorusu ortaya çıkmaktadır.

Soruyu yanıtlayan 97 dinleyiciden neredeyse yarısı cazın herkese hitap eden bir müzik olduğunu belirtmiştir ve bu görüş en çok işaretlenen görüş olmuştur. Bu durum, günümüzdeki caz algısının; cazın elit olduğu, sadece yüksek gelir düzeyine hitap eden bir olgu olduğu veya amiyane tabirle zenci müziği olduğu düşüncesinden uzaklaştığını bizlere göstermektedir. %34lük bir kesim cazı dinlendirici bir müzik olarak görürken, %30.9unun cazı siyahi müzik olarak anlamlandırmakta olduğunu görmekteyiz. %22.7 cazın elit bir müzik olduğunu belirtmiştir ki bu oranın cazın tüm dünyada ve ülkemizdeki algılanışı düşünüldüğünde gayet makul olduğunu söyleyebilmekteyiz. Dinleyicinin %19.6sı cazı sokak müziği olarak nitelendirmiştir. Bunu da yine cazın işçi sınıfının müziği olarak ortaya çıkması ve salon müziğinden uzakta olması ile bağdaştırmak mümkündür.

Şekil 4.2.5: Dinleyicinin seçtiği mekana gitme sıklığı oranları.

Bir caz mekanının devamlılığındaki en önemli etken dinleyicinin bu mekanlara gelerek destek olmasıdır. Anketteki bu soru da dinleyicinin mekanlara gelme sıklığını ölçmeyi hedeflemiştir. Şekil 4.2.5'e baktığımızda dinleyicinin %41'inin geldikleri mekana ilk defa geldiklerini belirttiklerini görmekteyiz. Bunu takip eden %33'lük kesim geldikleri caz mekanına ara sıra geldiklerini belirtmiştir. %16lık kesim her ay, %10u ise her hafta geldiğini belirtmiştir. Burada açıkça görülmektedir ki, caz dinleyicisinin konserlere ve canlı performanslara katılma sıklıkları caz mekanlarının devamlılığı açısından oldukça yetersizdir. Bu durumun kişisel ve çevresel birçok sebebi olabilmekle birlikte en büyük sebep, İstanbul gibi kalabalık ve gün geçtikçe nüfus artışı ile birlikte trafik gibi çeşitli sorunların arttığı bir şehirde yaşamının gündelik hayata yansıyan zorlukları olabilir.

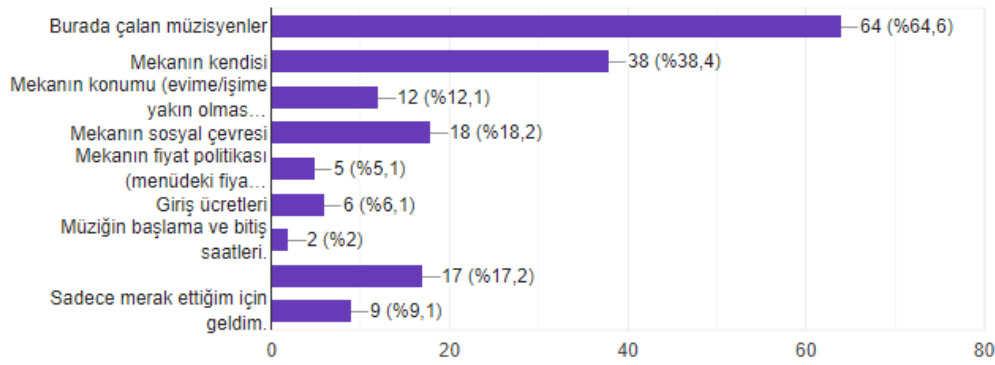
Levent Öget (2015), "Levent Öget ile Caz Etraflı Konuşmalar" adlı kitabında bu konuyla ilgili İlkay Uzun adlı bir dinleyicinin mektubunu paylaşmıştır:

İlkay Uzun: Merhaba, ben konserlere gitmeyen bir müzik dinleyicisiyim. Caz da dahil birkaç müzik türü ile ilgiliyim ve iyi bir dinleyici olduğumu düşünüyorum. Konser ve mekanlara neden git(e)mediğimi birkaç cümle ile özetlemem gerekirse; İstanbul içi ulaşım ve park kolay değil. En az beş yıldır açık hava konserlerine gitmiyorum, çünkü her gittiğimde önümde ya da arkamda oturanlarla tartışmak zorunda kaldım. Herkes arkadaşıyla muhabbet etmek için gelmiş gibi, sanki kafede oturucasına rahat davranıp konseri sinir harbine çeviriyorlar. Müzik dinlemeyi bilmiyoruz. Konserlerin ücretlerinin makul olduğunu da düşünmüyorum. Ne zaman eşimle bir konsere gitmek istesek en az üç yüz lirayı gözden çıkarmamız gerektiğini görüyoruz. Organizasyonlar kalitesiz ve özensiz. Göze alıp girdiğimiz konserlerde ses sisteminin berbat olması, tuvaletlerdeki rezalet ve koyun yerine koyulmak da bezdiriyor elbette. Bu olumsuzluklar yüzünden artık takip etmeyi de bıraktık. Ama hala evde müzik dinliyoruz. Kimse CD almazken biz CD alıyoruz. Kaliteli müzik dinlemek için evimizde neredeyse her odada müzik sistemimiz var. İstanbul insanı yalnızlaştırıyor, bireyselleştiriyor. Müzik de bundan nasibini alıyor. (Öget, 2015, S. 131)

Burada bahsedildiği gibi İstanbul'da yaşamak yaşam içinde birçok şeyi zorlaştırdığı gibi konserlere katılımı da hem şehir içi ulaşımın zorluğu hem maddi yönlerden hem de konserlere müzik dinlemek amacının dışında gelen kimselerin rahatsızlık vermesi sebeplerinden ötürü zorlaştırmaktadır. Ancak burada belirtilmelidir ki caz kulüpleri bu anlamda daha büyük konser alanlarına oranla hem ulaşması hem girmesi hem de keyifle müzik dinlemek açısından çok daha uygun

mekanlardır. Yine de anket sonuçlarında buralara sıklıkla gelen dinleyicinin nicelik açısından yetersiz olduğunu gözlemlemekteyiz.

Çalışmanın ana sorusu olan caz dinleyicisinin caz mekanlarını tercih etme sebepleri ankette de aynı şekilde dinleyiciye yöneltilmiştir. Dinleyici yanıtları Şekil 4.2.6’da paylaşılmıştır. Caz dinleyicisi gittiği mekânı tercih etmesindeki en önemli sebebin orada çalan müzisyenler olduğunu belirtmiştir. Burada dinleyicinin mekân ile fonksiyonel bağ kurduğunu, mekâna olan bağlılığını mekanda gerçekleşen aktivite üzerinden gerçekleştirdiğini görmekteyiz. Bu durumun müziği ön planda tutan bir sebep olduğunu ve görüşülen dinleyicinin %64.6’sının da bu sebeple mekanlara gittiğini düşünürsek; İstanbul’da caz dinleyicisinin caz müzisyenlerini özel olarak takip ettiği, dinleyicinin gelişigüzel değil de üretilen veya çalınan caz müziği ile yakından ilgilendiği sonucuna ulaşabiliriz.

Şekil 4.2.6: Dinleyicinin gittiği mekânı tercih etme sebepleri.

Bu noktada belirtilmesi gereken bir diğer nokta da şudur ki: caz mekanlarının takvimlerini incelediğimizde bir mekânda sıklıkla çalan bir müzisyenin bir diğer mekânda çok seyrek çaldığını veya hiç çalmadığını görebilmekteyiz. Bu da müzisyenlerin hep aynı mekânda sıklıkla çalması ve o müzisyeni takip eden dinleyicinin de sadece o mekânı tercih etmesi ile sonuçlanabilmektedir. İstanbul’daki caz mekanlarında böylesi bir gruplaşmadan söz etmek mümkündür. Örneğin Nardis’te çok sıklıkla çalan müzisyenler Bova Sahne’de çalmamakta ya da senede bir ya da iki kere çalmaktadırlar. Örneğin 2018 – 2019 sezonunda Nardis’te her ay sahne alan şarkıcı İpek Dinç, aynı sezon içinde Bova’da hiç sahne almamıştır. Bir başka örnek vermek gerekirse Bova Sahne’de her ay sahne alan gitarist Sarp Maden’in Nardis’te hiç çalmadığını görmekteyiz. Bunlar tabii ki mekânın benimsediği caz müziği algısı

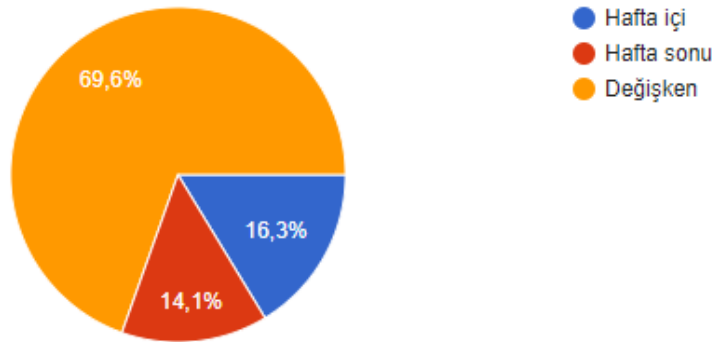
ve müzisyenin tercihleri doğrultusunda gelişmektedir. Bu da direkt olarak dinleyicinin mekân tercihlerini etkilemektedir. Bahsedilen bu gruplaşma bu kadar belirgin olmasa da dinleyici tarafından da görülebilmektedir.

Dinleyicinin %38'i mekânı tercih etme sebebini mekanın kendisi olarak belirtmiştir. Burada dinleyicinin mekan ile kurduğu bağın duygusal bağ olduğunu görmekteyiz. Dinleyicinin mekana gelmesindeki öncelikle sebep mekandaki etkinlik değil; mekânın prestiji, ambiansı, sunduğu hizmet, bulunduğu çevre gibi birçok etken olabilmektedir. Veya dinleyici o mekânda müziği daha kaliteli (mesela sessiz bir ortamda) ya da rahat dinleyebilmektedir. Çalışmanın odağına koyduğu mekanlara baktığımızda üç mekânın da kendisine has bir stili ve çevresi olduğunu kolaylıkla söyleyebilmekteyiz. Mekanların özellikleri ve sundukları atmosferler çeşitli farklılıklar göstermektedir. Örneğin, Nardis Jazz Club Galata'da bulunması sebebiyle bir gecede neredeyse yerli dinleyiciden daha çok yabancı dinleyiciyi ağırlayan bir mekandır. Nardis'te gerçekleştirdiğim anketler sırasında genel olarak müzik mekanlarında en yoğun gecelerden biri olan bir cuma gecesinde, görüşebildiğim yerli dinleyici sayısı 15 kişiyi geçmemiştir. Nardis istisnalar dışında caz müziğini mümkün mertebe gürültüden uzak bir şekilde dinleyebileceğiniz bir mekân olma özelliğini taşımaktadır. Bova Sahne, Beyoğlu'nda Mis Sokak'ta bulunması sebebiyle çok daha çeşitli bir dinleyici profiline sahiptir. Yapılan anketlerde dinleyicinin Bova ile ilgili en çok dile getirdiği olumlu yorumlardan biri: Bova'nın özgürlükçü ve rahat bir mekân olduğu; en çok yazılan olumsuz yorum ise: Bova'nın müzik sırasında çok gürültülü olduğu ve kesinlikle daha sessiz olması gerektiği olmuştur. Nardis'i rahatlıkla mainstream bir mekân²⁸ olarak tanımlayabilirken Bova'nın daha çok orijinal müziklere yer veren bir mekân olduğunu söyleyebilmekteyiz. The Badau İstanbul'a baktığımızda burası öncelikle bulunduğu konum itibarıyla dikkat çekmektedir. Anadolu yakasında caz adına birtakım girişimler olmuş olsa da Badau, Kadıköy'de caz kulübü hedefi ile yola çıkmış ve bunu başarıyla koruyabilmiş tek mekandır diyebilmekteyiz. Ayrıca Badau sunduğu tadım menüleri ile müzik dışında iyi yemek üzerine de odaklanmış bir mekandır. Bu üç mekânın birbirinden farklı bu özelliklerini göz önüne aldığımızda dinleyicinin mekan tercihlerinde elbette ki mekanın kendisinin rol oynaması çok olası bir sebeptir.

²⁸ Mainstream bir mekân derken çoğunlukla caz standartlarının, mainstream cazın çalındığı bir caz mekânından söz edilmektedir.

Bu sorunun bir diğerk amacı ise mekanların menülerdeki fiyatları ve giriş ücretlerinin dinleyicinin mekânı tercihi üzerindeki etkisini ölçmek olmuştur. Çalışma başında dinleyicinin mekân tercihinde büyük bir etkiye sahip olduğu düşünölen bu durum anket sonuçlarına çok düşük bir oranla yansımıştır. Giriş ücretinin mekânı tercih etmesine etkisi olduğunu söyleyen kesim dinleyicinin yalnızca %6.1'i olmuş, mekanın fiyat politikası için de yalnızca %5.1lik bir kesim oy vermiştir. Bu noktada İstanbul'daki caz dinleyicisinin mekân tercihlerinde bu sebepler hatırı sayılır bir etkiye sahip olmamaktadır. Yine üç mekânda da farklılık gösteren müziğın başlama ve bitiş saatlerinin de %2lik bir oranla dinleyicinin mekan tercihinde önemli bir etkisinin olmadığı belirtmek mümkündür.

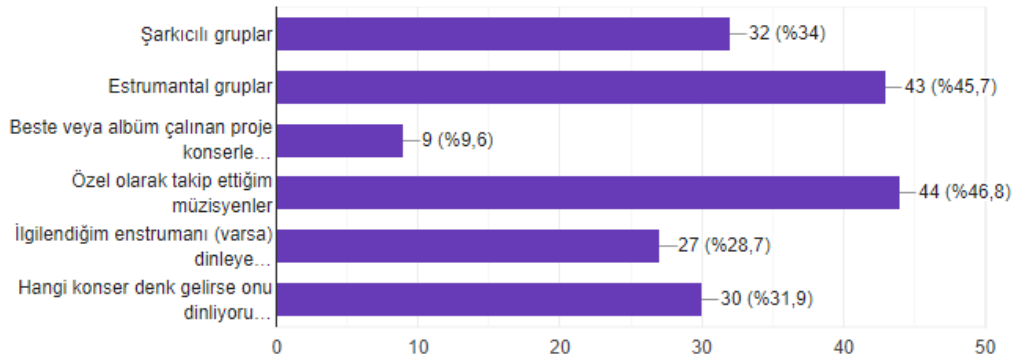
Sonuç olarak mekânın müzik tercihi, müzisyenin çalmak istediğı müzik ile doğru orantılı olarak mekân tercihi doğrudan dinleyicinin mekan tercihini de etkilemektedir. Bu doğrultuda dinleyicinin gittiğı mekânı tercihindeki öncelikle sebep dinlemek istediğı müzisyeni orada dinleyebilmesidir. İkincil sebep ise yukarıda belirtildiğı gibi çeşitli sebeplerden ötürü mekânın kendisi olmaktadır.

Şekil 4.2.7: Dinleyicinin seçtiğı mekana geldiğı zaman dilimleri

Caz mekanlarının hafta içi programları ile hafta sonu programları genellikle benzer şekilde yapılmaktadır. Mekan sahipleri ile yaptığım görüşmelerde sürekli konuştuğumuz şey, bir haftada mekanda çıkan gruplardan bazılarının tüm haftayı finanse etmesi olmuştur. Yani bir Cuma ya da cumartesi gecesi mekana gelen kişi sayısı ve o günlerdeki giriş ücretleri ile hafta içi olanlar değişkenlik göstermektedir. Dolayısıyla Cuma ve cumartesi günleri daha çok dinleyiciye hitap edebilecek programlar koyulmaktadır. Bu programın ne olduğu her mekana göre ve o mekanın takipçisine göre değişebilmektedir. Örneğın Nardis'te cuma ve cumartesi günler

mainstream çalan şarkıcılara sıklıkla yer verilirken Bova'da enstrümantal bir grup da çıkabilmektedir. Badau da ise bir cumartesi akşamı gitar vokal duo çıktığı dahi olmuştur. Bunların hepsi mekanların dinleyici kitlesine göre değişkenlik gösterebilmektedir. Bu sebeplerden ötürü Şekil 4.2.7'deki soru dinleyicinin gittiği mekâna hafta içi mi hafta sonu mu gittiğini anlamak istemiştir. Dinleyicinin %69.6'sı bunun değişkenlik gösterebildiğini, hafta içi de hafta sonu da mekâna gittiğini belirtmiştir. Burada caz dinleyicisinin müşteri çeken programlara özellikle katılmadığı sonucuna ulaşabilmekteyiz. %16.3'ü hafta için geldiğini, %14.1'i ise hafta sonu geldiğini belirtmiştir. Yukarıda da belirtildiği gibi mekanlarda enstrümantal veya orijinal projeler çoğunlukla hafta içlerinde çalınmaktadır. Hafta sonları ise gelen dinleyiciyi eğlendirmek daha ön planda tutulmaktadır. Hafta sonunu özellikle seçen dinleyicinin çok az bir oranda olması bizlere İstanbul'daki caz dinleyicisinin böyle bir arayışta olmadığı sonucunu bizlere verebilir.

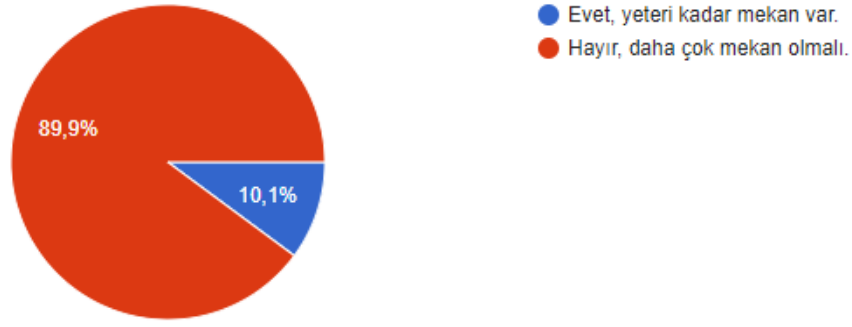
Şekil 4.2.8: Dinleyicinin geldiği mekana en çok ne tür gruplar için geldiğini gösteren grafik.

Bir önceki soru ile ilişkili olarak ve onu destekleyen bir sonuca ulaştığımız bu soruda ise dinleyicinin tercih ettiği projelerin genellikle neler olduğu sorusunun yanıtı aranmıştır. Şekil 4.2.8'de de görüldüğü gibi dinleyicinin %46.8'i özel olarak takip ettiği müzisyenleri dinlemeye gittiğini, %45.7'si ise enstrümantal grupları tercih ettiğini belirtmiştir. Bu oranlar aynı zamanda dinleyicinin caz mekanlarına gittiği günlerin değişken olduğu sonucunu da desteklemektedir. Dinleyicinin %34'ü şarkıcı grupları tercih ettiğini, %31.9'u ise herhangi özel bir tercihi olmadığını hangi konser denk gelirse ona geldiğini belirtmiştir. Aynı şekilde bu da dinleyicinin mekâna geldiği günlerin değişken olduğu sonucunu desteklemektedir.

İstanbul'daki caz dinleyicisinin büyük çoğunluğunun özel olarak takip ettiği müzisyenleri dinlemeye geldiğini belirtmesi, dinleyicinin seçici olduğunu göstermektedir. Herhangi bir konuda seçici olabilmek için o konuya belli bir seviyede hakim olmak gerekmektedir. Bu da bize caz dinleyicisinin bu müziği gerçekten zevk alarak ve bir anlam yükleyerek dinlediğini göstermektedir.

Çalışma kapsamında dinleyiciye o sırada anketin yapıldığı mekân dışında tercih ettiği mekanların nereler olduğu sorulmuştur. Bu soruya verilen yanıtlarda Nardis'in tek başına veya başka mekanlarla birlikte yazıldığını çokça görmekteyiz. Nardis dinleyici tarafından tercih edilen mekanlar arasında ilk sırada yer almaktadır. The Badau İstanbul ve Mitanni, Nardis'ten hemen sonra gelmektedir. Mitanni 2018 haziran ayında kapanmıştır ancak yine de dinleyici bunu belirtmiştir. Bova'yı belirten yalnızca bir yanıt olmuştur. Bu da Bova'nın kendine has bir dinleyici kitlesi olduğu, sahibi Ahmet Baver Aydemir'in de belirttiği gibi daha çok müzisyenler ve öğrencilerden oluşan bir kitlesi olması ile bağdaştırılabilir. Yine dinleyiciler başka mekanlara festivaller kapsamında gittiklerini belirtmişlerdir. Touche, Babylon, CRR Konser Salonu, Zorlu Psm, Tamirane, Social Jazz Bar da dinleyicinin belirttiği mekanlar arasındadır. Bu sonuca bağlı olarak dinleyici hangi mekâna giderse gitsin en çok tercih ettiği caz mekanının Nardis Jazz Club olduğunu görmekteyiz. Burada şüphesiz Nardis'in hem bu mekanlar arasında hem de İstanbul'da geçmişten günümüze çalışmış ve çalışmakta olan tüm mekanlar arasında en uzun soluklu ve köklü mekân olmasının etkisini görmekteyiz.

Bu noktada dinleyiciye yine mekân tercihlerinin sebepleri sorulmuştur. Dinleyicinin %53.5'i mekan tercih sebebini mekanın kendisi olarak, %46.5'i ise başka müzisyenleri dinleyebilmek olarak belirtmiştir. %46.5'in verdiği yanıttan yine mekanların çokça çalıştığı veya hiç çalışmadığı müzisyenler olduğu sonucuna ya da tersi olarak müzisyenin çalmayı çokça tercih ettiği ya da çalmayı tercih etmediği mekanlar olduğu sonucuna ulaşabilmekteyiz. Dolayısıyla özel olarak bir müzisyeni takip eden dinleyici o müzisyenin çıktığı caz mekanına yönelmektedir.

Şekil 4.2.9: Dinleyicinin İstanbul'daki caz mekanlarının sayısı ile ilgili görüşleri.

Bu sorunun cevabı aşikâr olsa da dinleyicinin ne düşündüğü merak edilmiştir. Şekil 4.2.9'da görüldüğü üzere soruya 89 kişi yanıt vermiştir. Yanıt veren dinleyicinin %89.9'u daha çok mekan olası gerektiği görüşünde, %10.1'i ise yeteri kadar mekan olduğu görüşünde olduğunu belirtmiştir. Kişisel görüşmelerden soruya cevap vermeyenlerin bu soruyu yanıtlayacak kadar caz mekanlarına hakim olmadığı çıkarsanmıştır.

Dinleyicilere ayrıca caz mekanlarını tercih etme nedenleri doğrultusunda caz mekanlarının daha iyi şartlara getirilmesi ile ilgili öneri ve görüşleri sorulmuştur. En çok gelen önerilerden biri mekanların müzik sırasında daha sessiz olması gerekliliği olmuştur. Dinleyiciler genellikle mekanlarda müzik sırasında insanların sohbet etmesinden ve bunun müziğin önüne geçtiğinden bahsetmişlerdir. Bu yorumların daha çok Bova'daki anketlerde geldiği saptanmıştır.

Bir diğer öneri ise caz mekanlarının her kesimden ve gelir düzeyinden insana ulaşması gerektiği olmuştur. Caz mekanlarının giriş ücretleri ve genel fiyatlandırmayı düzenleyerek daha farklı kesimlerden insanlara ulaşabileceği, böylelikle halka daha yakın olabileceği önerisi getirilmiştir.

Yine en çok yazılan yorumlardan bir diğeri de caz mekanlarının daha çok reklam, tanıtım, duyuru yapması gerektiği olmuştur. Halkın cazı ve caz mekanlarını "snob" buldukları için bundan gözlerinin korktuğunu ve bunun da daha çok görünür olarak ve daha çok reklam yapılarak giderilebileceği belirtilmiştir.

Mekanların daha büyük olması gerektiği, içeriye sahneyi görmeye engel olmayacak kadar dinleyici alınması gerektiği, daha konforlu bir oturma düzeni olması gerektiği de önerilerden biri olmuştur. Caz mekanlarının akustiğinin daha iyi olması gerektiği belirtilmiştir.

Dinleyici ayrıca müzisyen çeşitliliğinin olması gerektiğini, enstrümantal gruplara sadece hafta için değil hafta sonları da yer verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bunların yanı sıra caz mekanlarının ve müzisyenlerinin devlet tarafından desteklenmesi gerektiği belirtilmiştir. Ve caz mekanlarının daha çok kişiye ulaşabilmesi için atölyeler düzenlenmesi gerektiği önerisi de getirilmiştir.

Caz dinleyicisine caz müziği dışında tercih ettiği müzik türleri ve caz konserleri dışında katıldıkları etkinliklerin neler olduğu soruları da yöneltilmiştir. Caz dinleyicisinin en çok dinlediği müzik türü rock müzik ve klasik müziği olarak saptanmıştır. Bunu blues, pop, etnik ve folk müzik takip etmektedir. Funk, reggae, metal, hip-hop, house, deep house, elektronik müzik, latin müziği ve Türk müziği de caz dinleyicisinin dinlediği diğer türler arasındadır.

Caz dinleyicisinin caz konserleri dışında en çok katıldığı etkinlikler müzik festivalleri ve tiyatro, sinema; klasik müzik, müzikal, opera, bale, elektronik müzik gibi farklı türlerin konserleri ve gösteriler caz dinleyicisinin sıklıkla katıldığı etkinlikler olarak çıkmıştır. Müze, sergi, film festivalleri ve haftaları da caz dinleyicisinin katıldığı etkinlikler arasındadır.

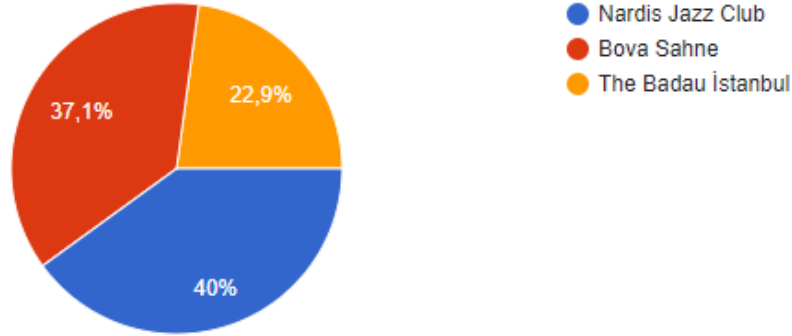
İstanbul'da cazın her yaştan ve birçok meslek grubundan dinleyicisi olduğunu görmekteyiz. Çalışmanın ana sorusu baz alındığında dinleyicinin mekân tercihinin dinlemek istediği müzisyene göre şekillendiği sonucuna ulaşmaktayız. Sonraki önemli sebep ise mekânın kendisi olarak çıkmıştır. Caz mekanlarının tercih edilme sebepleri arasında giriş ücretleri veya genel fiyat politikasının neredeyse etkisiz olduğu görülmüştür. Dinleyici genel olarak caz mekanlarının küçük ve rahatsız mekanlar olduğunu düşünmekte ve mekanların büyümesi ve daha konforlu olması gerektiğini aynı zamanda bu mekanlarda sessizliğin hâkim olması gerektiğini belirtmiştir.

4.3. Müzisyenin Mekan Tercihindeki Etkenler

Bu bölüm çalışma kapsamında uygulanan caz müzisyeni anket formu verileri ışığında oluşturulmuştur. Hazırlanan müzisyen anketi vokalist, piyanist, gitarist, davulcu, saksofonist olmak üzere 36 caz müzisyeni ile gerçekleştirilmiştir. Şekil 4.3.2, 4.3.5 ve 4.3.6'daki sorularda müzisyenler birden fazla şık işaretleyebildiği için cevaplar bağımsız olarak değerlendirilmiştir.

Ankette öncelikle caz müzisyenlerine en çok hangi mekanda çalmaktan keyif aldıkları sorusu ve akabinde bunun sebeplerinin neler olduğu soruları yöneltilmiştir.

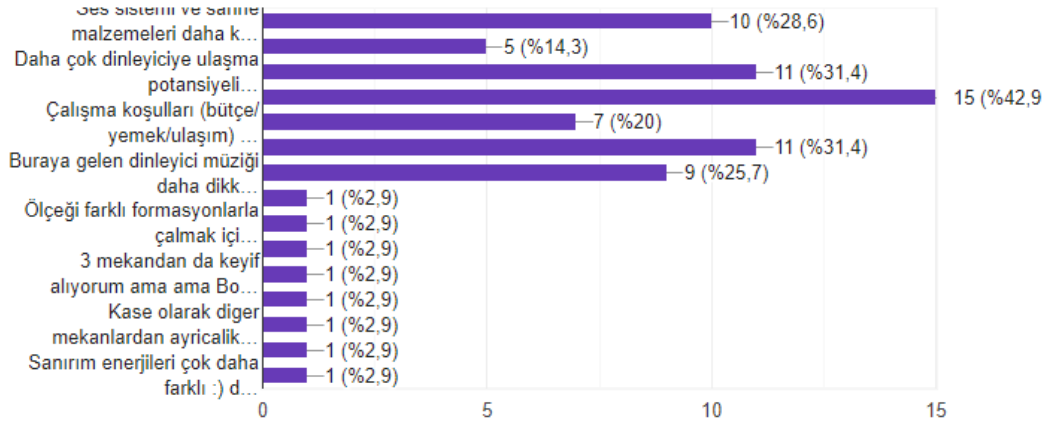
Caz müzisyenleri %40 oranla Nardis Jazz Club'ta çalmaktan, %37.1 oranla Bova Sahne'de, %22.9 oranla ise The Badau İstanbul'da çalmaktan keyif aldıklarını belirtmiştir (Şekil 4.3.1). Nardis ve Bova'nın oranları birbirine çok yakın olmakla birlikte, Badau'daki farklılık hem diğer mekanlara oranla çok daha küçük hem de sadece haftanın 3 günü müzik yapmasından kaynaklanmaktadır.

Şekil 4.3.1: Müzisyenlerin çalmaktan en çok keyif aldığı mekanların oranları.

Aşağıdaki grafikte net bir şekilde görülmesi de müzisyenler bir mekânda çalmaktan en çok sahipleri ve personeli güler yüzlü/samimi olduğu için keyif almaktadırlar. %42.9 oranla belirtilen seçenek bu olmuştur (Şekil: 4.3.2).

Caz müzisyenlerinin caz kulüplerinden aldığı bütçeler kısıtlı bütçelerdir. Caz müzisyenleri ne yazık ki kulüplerden ziyade çoğunlukla daha büyük mekanlardan ya da özel etkinliklerden para kazanmaktadırlar. Bunlar göz önüne alındığında caz müzisyenlerinin bir caz mekânından öncelikli beklentisinin mekân sahiplerinin, personelinin veya çalışanlarının samimiyeti veya güler yüzlülüğü olması oldukça anlaşılabilir bir durumdur.

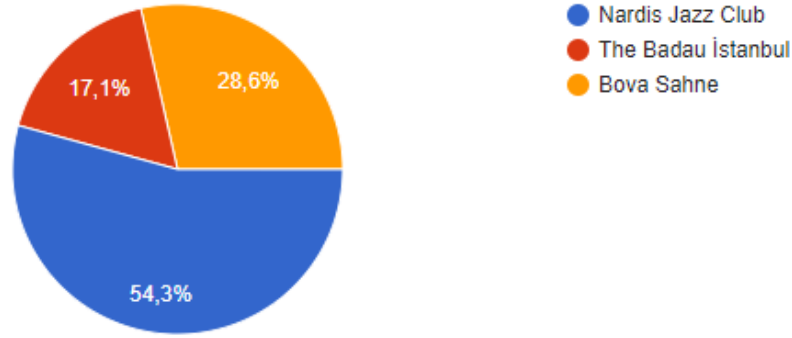

Şekil 4.3.2: Müzisyenin çaldığı mekandan keyif alma sebeplerinin oranları.

Daha çok dinleyiciye ulaşma potansiyeli ve sahnede ne çalacaklarına, ne kadar kalacaklarına müdahale edilmemesi ise müzisyenin %31.4 eşit oranla diğer önemli sebepleri olmuştur. Her müzisyen ürününü daha çok dinleyiciye ulaştırmak için çeşitli sahnelerde çalmak ister. Bu sebeple de daha çok dinleyici kitlesine ulaşabileceği bir sahne bir müzisyen için oldukça önemlidir. Aynı zaman müzisyen sahnede özgür olmak, sahnede çalacağı repertuvara müdahale edilmesini istemez. Hem dinleyici hem de müzisyenlerle yapılan görüşme ve anketlerle müzisyenin sahnede en çok özgür olduğu mekanın Bova Sahne olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şüphesiz bunda Bova'nın mainstream bir mekan olmamasının ve birçok farklı müziğe sahnelerini açmasının etkisi büyüktür.

Müzisyenlerin %28.6 oranla ses sistemi ve sahne malzemeleri daha iyi olduğu için, %25.7 oranla ise dinleyicinin müziği daha dikkatli ya da sessiz dinlediği için o mekanda çalmaktan keyif aldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bir mekanın iyi ve kaliteli bir ses dengesi sağlayabilecek bir ses sistemine sahip olması, mekanda müzik sırasında gerçekten müziğin dinleniyor olması müzisyenlerin olduğu kadar iyi bir konser dinleyicisinin de beklentileri olup iyi müzik için büyük önem teşkil etmektedirler.

Ankette bütçe, yemek, ulaşım gibi çalışma koşulları ve sahnenin konumu, akustiği gibi sebepler caz müzisyenlerinin en az ilgilendiği sebepler olmuştur. Ancak bunun sebebinin caz müzisyeninin gerçekten bunlara önem vermemesi değil, caz kulüplerinin bütçelerinin genel olarak çok yüksek olmaması ve çoğu mekânın müzisyenin yemeğinden veya ulaşımından zaten sorumlu olmayışı olduğunu belirtmek gerekir. Mekânın enerjisi, sahnede piyano olması (Nardis), mekanın özgür bir sahne sunuyor olması da caz müzisyenlerinin belirttiği diğer sebepler arasındadır.

Şekil 4.3.3: Müzisyenlerin en sık çaldığı mekanların oranları.

Şekil 4.3.3'te verilen grafikte görüldüğü gibi müzisyenlerin %54,3'ünün en sık çaldığı mekân Nardis Jazz Club'tır. %28,6 oranla Bova Sahne, %17,1 oranla The Badau İstanbul müzisyenlerin sık çaldıklarını belirttikleri mekanlar olmuştur. The Badau İstanbul geçtiğimiz sezon haftanın üç günü müzik yapmış olması sebebiyle müzisyenlerin sık çaldığı bir mekân olamamaktadır. Haftanın 6-7 günü çalışan bir mekân bir müzisyene her ay ya da 2-3 ayda bir gün verebilirken, Badau yalnızca 3 gün çalıştığı için belli gruplar dışında müzisyenlerin daha seyrek sahne aldığı bir mekân olmaktadır.

Çalışma kapsamında bu üç mekânda 2018 – 2019 sezonunda en çok sahne alan grupların bir listesi çıkartılmıştır. Grup isimlerinin yanındaki rakamlar, o grubun bir sezon içinde o mekânda kaç kere sahne aldığını belirtmektedir. Müzisyenlerin sık çalıp çalmadıkları Nardis'in haftanın 6 günü, Bova'nın haftanın 6, bazen 7 günü; Badau'nun ise haftada üç gün müzik yaptığı düşünülerek değerlendirilmiştir. Her mekan için bu isimler aşağıdaki gibidir:

Nardis'te 2018 – 2019 sezonunda en çok sahne alan isimler: Türkiye'nin önde gelen caz şarkıcılarından Sibel Köse (13), bir gypsy caz grubu olan Flapper Swing (10), Türkiye'nin önemli caz gitaristlerinden biri olan Önder Focan (9), İpek Dinç²⁹ (9), Sanat Deliorman³⁰ (6) olmuştur. Önder Focan ve Şalliel Kardeşler³¹'in Focan'ın

²⁹ Caz şarkıcısı.

³⁰ Caz şarkıcısı.

³¹ Saksofonist Anıl Şalliel ve saksofonist Batu Şalliel. "Şalliel Bros (kardeşler)" olarak bilinirler.

besteleri başta olmak üzere çeşitli besteleri funk olarak yorumladığı grupları Funkbook (5), Erdem Özkan³² (5), Ece Göksu³³ (5), Selen Beytekin³⁴ (5), Deniz Taşar³⁵ (5), Kaan Bıyıkoglu³⁶ (5), Hakan Behlil³⁷ (5), Anıl Şallıel³⁸ (5), Esra Kayıkçı³⁹ (5) ve Cazzip Project⁴⁰ (5) de yine Nardis'te sıklıkla sahne alan gruplar/isimler olmuşlardır.

The Badau İstanbul'da yine aynı sezon içinde en çok sahne alan isimler: Flapper Swing (8), Eren Noyan (8), Önder Focan (5), Spin⁴¹ (4), Ayşe Tütüncü⁴² (4) olmuştur. Türkiye'nin en önemli caz gitaristlerinden Neşet Ruacan (3), usta tormpetçi ve caz müzisyeni İmer Demirer (3), Ülkem Özsezen⁴³ (3), Baturay Yarkın (3), Şenova Ülker (3), Ozan Musluoğlu (3), Ülkem Özsezen (3), Sibel Köse (3), Fulya Akça⁴⁴ (3), Baturay Yarkın⁴⁵ (3), Su İdil⁴⁶ (3), Cansu Nihal Akarsu⁴⁷ (3) da Badau'da sahne alan isimler arasındadır.

Bova Sahne'nin takvimini incelediğimizde; Afrika cazı, funk ve soul müzik yapan enstrümantal müzik grubu Deli Bakkal (10), önemli bir fusion⁴⁸ gitaristi Sarp Maden (9), saksofonist Serhan Erkol (8), deneysel folk, caz ve rock yapan müzik grubu Kam (8), İmer Demirer (8), Take The Aid Train⁴⁹ (7), Çağrı Sertel⁵⁰ (7), Sinan Altıparmak⁵¹ (6), Volkan Polat⁵² (6)'ın Bova'da en sık çalan müzisyenler/gruplar olduğunu görmekteyiz. Tamer Temel⁵³ (5), Cenk Erdoğan⁵⁴ (5), Ayşe Tütüncü (5), Karambola⁵⁵

³² Caz şarkıcısı.

³³ Caz şarkıcısı.

³⁴ Caz şarkıcısı.

³⁵ Caz şarkıcısı.

³⁶ Caz müzisyeni, piyanist.

³⁷ Caz müzisyeni, basçı.

³⁸ Caz müzisyeni, saksofonist.

³⁹ Caz şarkıcısı ve basçı.

⁴⁰ Füzyon caz gurubu.

⁴¹ Enstrümantal müzik grubu.

⁴² Caz müzisyeni, piyanist.

⁴³ Caz müzisyeni, piyanist.

⁴⁴ Caz şarkıcısı.

⁴⁵ Caz müzisyeni, piyanist.

⁴⁶ Caz şarkıcısı.

⁴⁷ Caz şarkıcısı.

⁴⁸ Farklı müzik öğelerinin bir araya gelmesi ile yapılan müzik.

⁴⁹ Deneysel çalışmalar yapan özgür müzik grubu.

⁵⁰ Caz müzisyeni, piyanist.

⁵¹ Caz müzisyeni, gitarist.

⁵² Caz müzisyeni, gitarist.

⁵³ Caz müzisyeni, saksofonist.

⁵⁴ Müzisyen, gitarist.

⁵⁵ Ragtime, Dixiland ve hot caz çalan müzik grubu.

(5), Uninvited Jazz Band⁵⁶ (5), Volkan İncüvez⁵⁷ (5) de Bova'da sıklıkla çalan isimler olmuştur.

NARDİS JAZZ CLUB	THE BADAU İSTANBUL	BOVA SAHNE
SİBEL KÖSE, şarkıcı (13)	EREN NOYAN, şarkıcı ve Badau'nun sahibi (8) FLAPPER SWING, gypsy grup (8)	DELİ BAKKAL, Afrika cazı, funk, soul enstrumantal müzik grubu (10)
FLAPPER SWING, gypsy grup (10)	ÖNDER FOCAN, gitarist (5)	SARP MADEN, gitarist (9)
ÖNDER FOCAN, gitarist, Nardis'in sahibi (9) İPEK DİNÇ YÜCE, şarkıcı (9)	SPIN, enstrumantal grup (4) AYŞE TÛTÛNCÛ, piyanist (4)	İMER DEMİRER, trompetçi (8) SERHAN ERKOL, saksofonist (8) KAM, deneysel folk, rock, caz (8)
GARANTİ CAZ KONSERLERİ (8)	SİBEL KÖSE, şarkıcı (3) NEŞET RUACAN, gitarist (3) İMER DEMİRER, trompetçi (3) ÛLKEM ÖZSEZEN, piyanist (3) BATURAY YARKIN, piyanist (3) FULYA AKÇA, şarkıcı (3) BARIŞ ARSLAN, gitarist (3) SU İDİL, şarkıcı (3) CANSU NİHAL AKARSU, şarkıcı(3) OZAN MUSLUOĞLU, kontrbasçı (3)	TAKE THE AID TRAIN, özgür müzik grubu (7) ÇAĞRI SERTEL, piyanist (7)
SANAT DELİORMAN, şarkıcı (6)	AYDIN KAHYA, şarkıcı (2) ERDEM ÖZKAN, şarkıcı (2) ECE GÖKSU, şarkıcı (2) İPEK GÖZTEPE, şarkıcı (2) JEF GİANSILY, piyanist (2) EYLÛL BİÇER, gitarist (2)	SİNAN ALTIPARMAK, gitarist (6) VOLKAN POLAT, gitarist (6)

⁵⁶ New Orleans Stili caz grubu.

⁵⁷ Müzisyen. Bova'da ney, vokal, perdesiz gitar, elektro gitar ve bağlama enstrümanlarını kullanarak modern ve makamsal müzik öğelerinden oluşan solo loop performansı sergilemiştir.

<p>FUNKBOOK, enstrumantal grup (5) ERDEM ÖZKAN, şarkıcı (5) ECE GÖKSU, şarkıcı (5) KAAN BIYIKOĞLU, piyanist (5) DENİZ TAŞAR, şarkıcı (5) HAKAN BEHLİL, bas gitarist (5) SELEN BEYTEKİN, şarkıcı (5) ANIL ŞALLIEL, saksofonist (5) ESRA KAYIKÇI, şarkıcı (5) CAZZİP PROJECT, enstrumantal grup (5)</p>	<p>BORA ÇELİKER, gitarist (1) İPEK DİNÇ YÜCE, şarkıcı (1) YÜRÜYEN MERDİVEN, orijinal müziklerini çalan davul piyano ikilisi (1) CAZZİP, enstrumtal grup (1)</p>	<p>TAMER TEMEL, saksofonist (5) CENK ERDOĞAN, gitarist (5) AYŞE TÜTÜNCÜ, piyanist (5) KARAMBOLA, ragtime, dixieland, hot caz müzik grubu (5) UNINVITED JAZZ BAND, New Orleans Stili caz grubu (5) VOLKAN İNCÜVEZ, modern ve makamsal öğelerden oluşan solo performans (5)</p>
<p>SU İDİL, şarkıcı (4) BORA ÇELİKER, gitarist (4) İSTANBUL FUNK UNIT, şarkıcılı grup (4) KRISTIAN LIND, kontrbasçı (4) AYŞE TÜTÜNCÜ, piyanist (4)</p>		<p>ALİ PERRET, gitarist (4) ALPER YILMAZ, bas gitarist (4) DENİZ GÜNGÖREN, şarkıcı (4) BRİKEN ALİU, gitarist (4) MELLOTRON, şarkıcılı popüler funk, r&b ve dans müzik grubu (4) EMRE TANKAL, gitarist (4) ZEYTİN (4)</p>

<p>CEM TUNCER, gitarist (3) KEREM TÜRKAJDIN, gitarist (3) YAVUZ AKYAZICI, gitarist (3) NİHAN KIR, şarkıcı (3) AYDIN KAHYA, şarkıcı (3) BARIŞ ARSLAN, gitarist (3) RACİ PİŞMİŞOĞLU, bas gitarist (3) CEREN TEMEL, şarkıcı (3) SPIN, enstrumantal grup (3) MANUŞ-U ALA, gypsy grup (3) MODAL JAZZ QUARTET, enstrumantal grup (3)</p>		<p>BORA ÇELİKER, gitarist (3) BİLAL KARARMAN, gitarist (3) CEM TUNCER, gitarist (3) BİR ŞEYLER EKSİK, eşlik enstrumanı olmayan şarkıcı grup (3) YÜRÜYEN MERDİVEN, orijinal müziklerini çalan davul-piyano ikilisi (3) YOLDA, müziklerini yaban pop olarak tanımlayan şarkıcı grup (3) ÇAĞIL KAYA, şarkıcı (3) YAVUZ AKYAZICI, gitarist (3) GOOD VİBES, şarkıcılı reggae, soul, funk müzik grubu (3)</p>
---	--	--

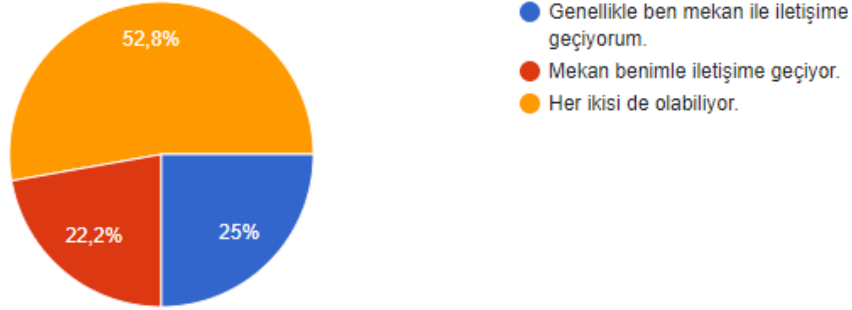
Tablo 4.3: Nardis Jazz Club, The Badau İstanbul ve Bova Sahne’de en sık sahne alan müzisyenlerin listesi (Kişisel arşiv).

Nardis, Badau ve Bova’da 2018 – 2019 sezonu içinde sahne alan grupların ayrıntılı listesi Tablo 4.3’te verilmiştir. Tabloyu incelediğimizde Flapper Swing’in Nardis’te de Badau’da da en sık sahne alan gruplardan biri olduğunu görmekteyiz. Yine Önder Focan da iki mekânda da sıklıkla çalmıştır. Nardis ile Badau takviminin genel olarak birbiri ile benzeştiğini, Bova’nın takviminin ise birkaç isim dışında bu iki mekandan ayrıldığını görmekteyiz. Nardis ve Badau çoğunlukla mainstream bir çizgide dururken Bova’nın takvimi daha deneysel, yeni müzik ve orijinal projelerden oluşmaktadır. Bu üç mekanda da sahne alan isimler oldukça az olmakla birlikte Ayşe Tütüncü ve Bora Çeliker her üç mekanda da sahne aldığını görmekteyiz.

Bova’da en çok çalan gruplara diğer mekanlarda rastlayamamakla birlikte İmer Demirer’in Badau da da kendi adına çaldığı görülmüştür. Nihayetinde mekanlarda bir sezon içinde en çok çalan müzisyenleri incelediğimizde o mekanın nasıl bir müzik sunduğunu, mainstream bir mekan olup olmadığını, başka türlere sahnelerini açıp açmadığını ve hatta mainstreame yer verip vermediğini anlayabiliyoruz.

Bu noktada toparlamak gerekirse Bova’nın mainstreame en uzak mekan olduğunu, nadiren mainstream repertuvarlara yer verdiğini; Nardis’in tam anlamıyla mainstream

bir mekan olduğunu nadiren farklı türlere yer verdiğini; Badau İstanbul'un da Nardis gibi mainstream bir mekan olduğunu görmekteyiz.

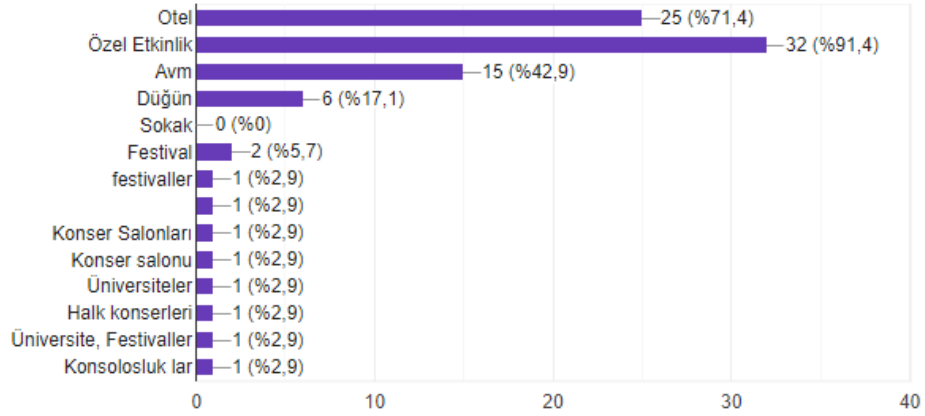

Şekil 4.3.4: Müzisyen ile mekan arasındaki iletişimin sağlanma şekli ve oranları.

Müzisyenlerin %22.2'si mekanın kendileriyle iletişime geçtiğini, %25'i ise kendilerinin mekanla iletişime geçtiğini belirtmiştir. %52.8 gibi büyük bir çoğunluk her ikisinin de olabildiğini belirtmiştir. Caz mekanlarının, caz müzisyenlerini ve onların işlerini takip etmesi gerektiği ve müzisyenin talep edilen olduğu düşünüldüğünde aslolan her zaman için mekanın müzisyeni davet etmesidir. Şekil 4.3.4'te de görülebildiği gibi bu oran oldukça azdır.

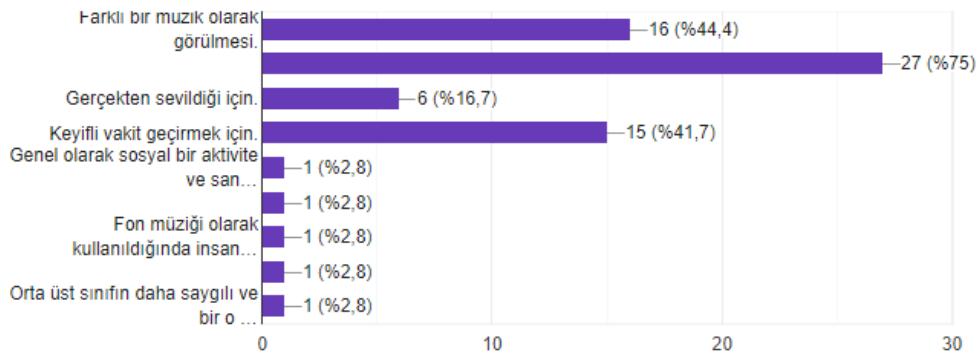
Ankette müzisyenlere yöneltilen bir diğer soru da caz mekanları dışında nerelerde çaldıkları olmuştur. Caz müzisyenleri caz mekanları dışında en çok özel etkinlikler, oteller ve alışveriş merkezlerinde çalmaktadırlar. Özel etkinlikler genellikle yüksek gelir düzeyinden insanların nikahları, kutlamaları, özel geceleri veya bir kurumun/şirketin özel yemeği/kutlaması olmaktadır. Otelde gerçekleşen etkinlikler ise düğün, nikah, kahvaltı, yemek veya lobby müziği olabilmektedir. Avmlerde ise özel bir etkinlik olmadıkça fon müziği şeklinde kullanılmaktadır (Şekil 4.3.5).

Müzisyenler yanı sıra festivallerde, konser salonlarında, üniversitelerde çaldıklarını belirtmişlerdir. 2019 yazında özellikle Akdeniz ve Ege'de gerçekleşen birçok yeni festival müzisyenlerin birçok farklı festivalde çalması için yeni fırsatlar olmuştur.

Şekil 4.3.5: Müzisyenlerin caz mekanları dışında çaldıkları yerler ve oranları.

Cazın festivaller ve üniversiteler haricindeki yerlerde neden tercih edildiği sorusuna müzisyenlerin verdiği yanıtlar Şekil 4.3.6’da verilmiştir. Festival ve üniversitelerde gerçekleştirilen caz konserleri zaten cazı yaymak ve sevdirmek amaçlı yapılmaktadır. Haricindeki yerler için ise müzisyenlerin %75i cazın gösteriş ürünü olarak kullanılmak amacıyla tercih edildiğini belirtmiştir. Burada giriş bölümünde bahsettiğimiz cazın algılanış şekliyle ilgili bir durum göze çarpmaktadır. Caz, ülkemizde kimileri için bir statü satın alma biçimi olabilmektedir. Bu durum cazın elit olduğu ve üst sınıfa hitap ettiği algısıyla örtüşmektedir. Caz özel etkinlik ve otellerde çoğunlukla gösteriş ürünü olarak görülmekte ve bu sebeple tercih edilmektedir. Müzisyenler %44.4 oranla farklı bir müzik olarak görüldüğü için, %41.7 oranla da keyifli vakit geçirmek için cazın tercih edildiğini düşünmektedir. %16.7 gibi bir azınlık ise cazın gerçekten sevildiği için tercih edildiğini belirtmiştir.

Şekil 4.3.6: Caz mekanları dışındaki yerlerde cazın tercih edilme sebepleri ve oranları.

Caz dinleyicisine yöneltilen dinleyicinin cazı nasıl anlamlandırıldığı sorusu müzisyene de yöneltilmiştir. Caz müzisyenleri öncelikle ve çoğunlukla caz dinleyicisinin cazı elitizm, entelektüelite ve saygınlık ile bağdaştırdıklarını; prestij, sınıf atlama ve statü aracı olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Dinleyicinin akustik icra edilmiş müzik türlerini ya da birçok farklı müzik türünü caz olarak algılayabildiğini ve bunda caz festivallerinde caz dışı isimlere yer verilmesinin etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuya da yine giriş bölümünde değinilmiştir. Benzer şekilde popüler kültürün etkisine girmesi sağlanmaya çalışıldığı için gerçekten caz olmayan müziklerin olarak görüldüğü ayrıca hafta sonu gece eğlencesi olarak bakıldığında popüler müzikten farkı olmadığı belirtilmiştir. Dinleyicinin cazı egzotik ve cool bir deneyim olarak ayrıca kendilerini özel hissettiren bir müzik olarak gördüğü de belirtilmiştir.

Müzisyenler ayrıca İstanbul'da az sayıda olsa da bilinçli; hem dünyadaki hem Türkiye'deki caz müziğini takip eden dinleyici olduğunu ve bu kesimin cazı dünyaya bakış açılarını yansıtan bir müzik olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Cazın içinde yaratıcı doğaçlama olan bir müzik olarak görüldüğü, kimilerinin cazı özgürlük müziği olarak gördüğü, aşına dinleyici için kulüpte müzik dinlemek olduğu, iyi müzisyenlerden iyi müzik dinlemek olarak görüldüğü de belirtilmiştir.

Genel olarak müzisyenler caz dinleyicisini; cazı gerçekten seven, tarihini ve kültürünü araştıran dinleyici ve yukarda da bahsedilen cazı prestij olarak gören dinleyici olarak iki grupta değerlendirmişlerdir.

Caz müzisyenlerine göre caz dinleyicisinin %20si gibi çok az bir kesimi cazı anlayarak dinlemektedir. Bu durumun konser mekanına göre değiştiği; oteller ve özel etkinliklerdeki insanların caz müziğini yan aktivite ya da fon müziği olarak gördükleri, konser salonu ya da festivallerdeki dinleyicilerin müziğe odaklanabildikleri için anlayarak ya da anlamaya çalışarak dinledikleri belirtilmiştir. Ayrıca dinleyicinin bu müziği anlayarak dinlemesinde müzisyene de görev düştüğü müzisyenin dinleyiciyle daha çok iletişim kurması gerektiği de belirtilmiştir.

Müzisyen görüşlerine göre İstanbul'da aşağı yukarı 4 – 5 bin kişinin bilerek ve anlayarak cazı takipte olduğu, cazın zaman zaman moda desteğiyle de ilgili gördüğü; İstanbul'da uzun yıllardır kemikleşmiş bir festival dinleyicisi olduğu, bu kitlenin giderek gençleşen ve dünya cazını takip eden bir kitle olduğu belirtilmiştir. Yine bir kısmının bilerek dinlediği, bir kısmının öğrenmek için hevesli olduğu ve keşfettiği, bir

kısının ise sadece hayran oldukları müzisyeni takip ettikleri, kiminin de neye denk gelirse onu dinlediği belirtilen görüşler arasındadır. Müzisyenler bunun kişiye göre değiştiğini, bir yandan da cazın çeşitlenen alt disiplinleri soul, r&b ve benzeri müziklerle karıştırıldığını da belirtmiştir. Türkiye’de ve İstanbul’da caz dinleyicisi diye bir topluluğun olmadığı, iyi ve kaliteli müzik dinleyicisi olduğu da belirtilmiştir. Ayrıca caz dinlemek için bilgiden ziyade ilgiye ihtiyaç olduğu, müziğin anlamak için değil estetik haz için dinlenmesi gerektiği de belirtilmiştir.

Belirtilen tüm görüşlere baktığımız zaman İstanbul’da cazın ne olduğunu bilerek dinleyen, deyim yerindeyse bilinçli dinleyicinin muhakkak ki var olduğunu görmekteyiz. Ancak cazın diğer müziklere oranla daha kısıtlı bir kitleye hitap ettiği ve tüm dünyada bu durumun aynı olduğu düşünülünce beklenen bir sonuca ulaşmaktayız.

Müzisyenlere yöneltilen bir diğer soru caz dinleyicisinin artması konusunda neler yapılabileceği sorusu olmuştur. Caz müzisyenlerinin en çok dile getirdiği yanıtlar eğitim odaklı çözüm önerileri olmuştur. Müzisyenler, ilköğretimde bilinçli müzik dersleri; ilkokuldan itibaren genel caz tarihi ve icrasının müfredata alınması, okullarda müzik derslerinde müzik dinleme saatleri konulması, klasik ve caz gibi müzik türlerinin değerinin küçük yaşlarda aile ve okul tarafından aşılması; çocuklarla etkileşimin artması, okullarda orkestralar kurulup çocukların enstrüman çalmaya teşvik edilmesi, caz tarihinin ve belgesellerin okullarda ve kültür merkezlerinde daha çok yer alması; üniversitelerde seçmeli olarak “jazz appreciation” derslerinin konulması; cazla ilgili panel, söyleşi, seminer ve söyleşi gibi bilgilendirici etkinlikler düzenlenmesi ve bunların bilir kişiler tarafından derin araştırmalar sonucu halka açık yapılması; mekanlarda konserlerden 1-2 saat öncesinde dönemsel, kısa workshoplar düzenlenerek cazın yazılı olmayan adab-ı muaşeret kuralları ve caz tarihine dair temel paylaşımların yapılması; müzik eğitiminin gelişmesi, caz eğitimi veren kurumların artması gerektiğini belirtmişlerdir.

Müzisyenlerin dile getirdiği bir diğer nokta ise TV ve ulusal medyada, radyolarda, internette; basın - yayında caza daha çok yer verilmesi olmuştur. Daha çok festival ve mekân olması gerektiği, daha çok caz konseri düzenlenmesi gerektiği, bunların sadece İstanbul’da değil, İstanbul dışında hatta Anadolu’da var olması gerektiği belirtilmiştir. Tüm bunlar olurken sosyal olarak daha derine inilip, kişilere ulaşılması gerektiği; kulüp ve festivallerin maddi-manevi sadece belli bir zümreye hitap ediyor olmasının kırılması gerektiği, konumlandırıldığı ve resmedildiği yerin doğru olmadığı vurgulanmıştır.

En nihayetinde tüm bu öneriler aşağıdaki gibi maddelendirilebilir:

- 1- İlköğretimde bilinçli müzik dersleri
- 2- İlkokuldan itibaren caz tarihinin müfredata alınması
- 3- Müzik dersleri haricinde müzik dinleme derslerinin konulması
- 4- Okullarda orkestralar kurulup çocukların mutlaka bir enstrüman çalmaya teşvik edilmesi
- 5- Caz tarihi ve caz müzisyenlerinin biyografileri içerikli belgesellere okullarda, kültür merkezlerinde yer verilmesi
- 6- Üniversitelerde seçmeli ders olarak caz ile ilgili derslerin konulması
- 7- Cazla ilgili söyleşi, seminer, paneller düzenlenmesi
- 8- Ülkemizde caz eğitimi veren kurumların artması
- 9- TV, radyo ve gazetelerde caza daha çok yer verilmesi
- 10- Belediyelerin ücretsiz ve halka açık caz konserleri düzenlemesi

Tüm bu maddeler çocuk ve yetişkin eğitiminde cazı anlatmak ve yaymak için çok önemli etkenler olup, şimdilerde İstanbul Büyükşehir Belediyesinin şimdilerde düzenlediği “Yolculuk Arası Bir Caz Molası” başlıklı, haftanın belli günlerinde Karaköy ve Kadıköy İskelelerindeki caz konserleri caz dinleyicisinin artması için örnek bir hareket olarak karşımıza çıkmaktadır.

Caz müzisyenlerinin belirttiği bir diğer önemli nokta ise müzisyenin üretmesi gerekliliği olmuştur. Müzisyen kendisinin ve dinleyicinin keyif alabileceği özgün projeler üretmelidir. Müzisyenlere sponsorluk sağlanmalı, üreten müzisyen desteklenmelidir. Müzisyenlerin daha kaliteli projeler ortaya koyması, giyimine kuşamına dikkat ederek dinleyiciye her anlamda hitap etmesi gerekliliği belirtilmiştir. Ayrıca cazın daha iyi çalınması gerektiği, bu müziğin amatörce ve zayıf icra edilmemesi gerektiği; daha az solo ve scat, daha akıllıca repertuar seçiminin olması gerektiği vurgulanmıştır.

Mekanların ve festivallerin sadece birbirine benzeyen ve hep beklenen müziklerin dışında yeni müzikleri takip etmesi ve vizyonlarını geliştirmeleri gerektiği belirtilmiştir. Yine mekanlarda müzisyen çeşitliliği sağlanmalı ve hep aynı isimler yerine farklı müzisyenlerin de bulunduğu takvimler oluşturulmalıdır. Cazı elit bir

kalıba sokmamak, elit bir müzik olduğu anlayışından çıkılması gerektiği ve gizemli bir şey olduğu havasından uzaklaştırılması gerektiği belirtilmiştir. Anket yaptığım müzisyenlerden biri bu konuyla ilgili şunları söylemiştir:

Türkiye’de "caz", dinleyicisini geldiği ilk yıllarda daha en baştan kaybetmiştir. Halktan, kitlelerden uzak tutularak belli bir sosyal çevrenin, bir zümrenin, elitin müziği olarak pazarlanmıştır. Ayrıca 50li yıllardan itibaren bütün dünyada ve Türkiye’de, Amerika tarafından uygulanan "caz" kültür emperyalizmi hareketini de göz ardı edemeyiz. Amerika’da ilk doğduğu yıllarda 1900lerin sonu 20lerin başında, doğal olarak savaş döneminde askere ve halka moral açısından New Orleans ve çevresinde insanların kolay ulaşabileceği eğlence yerlerinde icra edilen bu müzik, bizde 40 50li yıllarda sosyetenin, elitin kalbinin attığı yerlerde icra ediliyor ilk etapta ağırlıklı olarak. Bu durumda ne halktan ne de gerçek doğal bir "caz" dinleyicisinden söz etmek mümkün değil. Halen aynı mantığın ürünü birtakım vakıflar, kurumlar ve topluluklar tarafından devam ettirilmekte.

Burada belki biraz karamsar ve Türkiye’de caz dinleyicisinin varlığını reddeden bir söylem olsa da, Türkiye’de cazın algılanış şekliyle ve kökeninden ne kadar uzaklaştırıldığı ile ilgili çok doğru noktaların belirtilmiş olduğunu görmekteyiz.

Caz dinleyicisinin artması için müzisyenleri getirdiği bir diğer öneri ise ön yargıları kırmak için açık hava konserlerinin düzenlenmesi, belediyelerin desteği ile cazın halka açık yerlerde icra edilmesi; etkinliklerin, tanıtımların olması/artması gerektiği olmuştur. Burada bahsedildiği gibi son dönemde İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin uyguladığı Şekil 4.3.7’de afişini de gördüğümüz “Yolculuk Arası Bir Caz Molası” etkinliği bu bağlamda oldukça faydalı ve amacına ulaşması beklenen bir girişim niteliği taşımaktadır.

Şekil 4.3.7: “Yolculuk Arası Bi’ Caz Molası” Etkinliği Afişi (Kişisel Arşiv).

Cazın bir devlet sanat politikası olarak daha fazla sunulması, bol bol ücretsiz konserler düzenlenmesi, iyi müzisyenin teşvik edilmesi, sponsorların artırılması gerekmektedir. Ayrıca pr çalışmalarının özellikle Türkiye’den çıkan işler için etkili ve doğru yapılması, teknolojiden faydalanarak sosyal medyayı daha aktif kullanmak ve sıkça videolar paylaşarak kitlelere ulaşmak, bu müziğe erişimin kolaylaştırılması gerektiği belirtilmiştir.

Caz dinleyicisinin artması ile birlikte gelecek ilk sonuç şüphesiz caz mekanlarının devamlılığı olacaktır. Bir mekanın uzun süreli olmasındaki en büyük etken çok dinleyici olması ve bu dinleyicilerin bu mekanlara gelerek destek olmasıdır. Caz mekanlarının devamlılığı ile ilgili yapılabilecekler konusunda müzisyenler çeşitli görüşler belirtmişlerdir. Öncelikle reklam, sponsor ve vergi yükünün hafifletilmesi gerekliliği karşımıza çıkmaktadır. Mekanların yalnızca ticari müesseseler değil, kültür hizmeti verdikleri de düşünülerek ödedikleri ağır vergi yükünün hafifletilmesi gerekmektedir. Devletin ve sanata ve sanatçıya destek veren kurumların bu kulüplere de destek olması gerekmektedir. Yabancı temsilciliklerden destekle ortak projeler

yürütülmesi sağlanmalıdır. Caz mekanlarının kaliteli sosyal medya reklamları yapmaları, iyi tanıtımı sağlamaları, isimlerini duyurmaları ve bunu için pr çalışmaları yürütmeleri ve sebat etmeleri gerekmektedir. Sponsorlar bulup internet üzerinden sürekli yayın imkânı sağlamak daha çok kişiye ulaşmayı sağlayabilir. Ayrıca caz müziği ve caz müzisyeni reklamı da gerekmektedir. Mekanlar turistin ilgisini çekmek için oteller ve tur organizatörleri ile anlaşılabilir.

Müzisyenlerin belirttiği bir diğer önemli nokta ise caz müzisyeni ve caz mekânı arasındaki iletişim ve karşılıklı anlayış ve beklentilerin karşılanması olmuştur. Müzisyen ve mekan arasında işbirliğinin; karşılıklı saygı, samimiyet, hoşgörü ve özverinin sağlanması ve korunması gerektiği; müzisyenlerin çalması da sıklıkla gitme sevdiği, bir araya geldikleri mekanların daha uzun soluklu oldukları belirtilmiştir. Ayrıca caz kulüplerinin sadece müzik yapılan yer olarak görülmemesi; personelinden mutfağına, tuvaletinden sahnesine bir bütün olarak her şeyin titizlikle düşünülmesi ve mekan çalışanlarının titizlikle seçilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bir caz mekânı müzisyeni de seyirciyi de memnun etmelidir. Caz “seçkin” bir algı yaratıyor diye pahalı olmamalı ancak ucuz da olmamalıdır. Mitanni ayakta kalabilecek kadar kazanmadığı için bugün aramızda değildir. Müzisyen açısından bakıldığında ise mekanlar, hayatını buradan kazanan profesyonel müzisyenleri tatmin edecek kaşeler sunamayan, kaşe konusunda müzisyene göre ayrımcılık yapan daha kötüsü vaat ettiği kaşeyi ödemeyen bir tutum sergilememelidir. Caz mekanının tutarlı olması, müzisyenden destek beklememesi, müzisyene iyi şartlar sunması ve iyi bir ses sistemine sahip olması ve elbette disiplinli olması gerektiği belirtilmiştir.

Mekanların devamlılığını sağlamak adına sunulan bir diğer öneri ise üniversite öğrencilerinin çok düşük ücretler ödeyerek konserlere girebilmesi olmuştur. 20li yaşlarda bu müziğe çekilen ve bu müziği seven gençler, uzun yıllar boyunca bu kulüplere destek olacaktır. Bir diğer görüş ise müzisyenin üretmesi, yeni şeyler sunması ve bunun bir sonucu olarak dinleyiciden talep oluşturması olmuştur. Ayrıca mekanların hem caz dinleyicisini hem de cazı yeni yeni keşfeden dinleyiciyi mutlu edecek esnek ve farklı program içerikleri oluşturmaları gerekmektedir. Bununla ilgili bir diğer görüş ise caz geleneğine ve repertuvarına sadık kalınarak müzisyen seçiminin yapılması, müziği halkla buluşturacak etkinliklere yer verilmesi gerektiği olmuştur.

İşletmelerin istikrarlı bir tutum sergiler, konuklarına karşı kibar müzisyenlere karşı saygılı ve işleriyle titiz olurlarsa ayakta kalabilecekleri; mali konularda dinleyici ve

müziyene adil olabildiği takdirde de kendisine değer katacağı belirtilmiştir. Caz mekanı bir duruş sergilemeli ve bundan ödün vermemelidir.

Bu durumla ilgili getirilen belli başlı öneriler 5 ana madde ile özetlenebilir:

- 1- Reklam ve sponsor
- 2- Ağır vergi yüklerinin hafifletilmesi
- 3- Devletin ve sanata destek sağlayan kurumların bu kulüplere fon sağlaması
- 4- Müzisyen ve mekan arasında hoşgörü, anlayış, karşılıklı saygı ve destek
- 5- Giriş ücretlerinde öğrenci indirimini

Burada sunulan önerilerin sadece bir kısmının sağlanması bile cazın bilinmesi ve yayılmasında oldukça etkili olacak; dinleyicinin bilinçlenmesi ve artması hem müzisyenler hem de mekanlar için olumlu sonuçlar doğuracaktır.

En temelinde daha çok dinleyici demek mekânın daha çok ayakta kalabilmesi demektir. Dinleyici arttığı ve bu mekanlara gelmeyi sürdürdüğü ölçüde mekanlar da devamlılığı sağlayabilmektedir. Dolayısıyla öncelikle dinleyicinin artması ve bilinçlenmesi; cazın hafta sonu eğlencesi olarak kalmaması, mekanların daha çok kişiye ulaşabilmek adına reklam ve sponsorlara başvurması gerektiği belirtilmiştir.

5. SONUÇ

Bu bölümde çalışmada elde edilen bulgular ile ulaşılan sonuçlar çalışmanın kuramsal çerçevesi ile örtüştürülerek paylaşılacaktır. Bu çalışmanın ayrıca caz mekanlarının devamlılığı ve caz dinleyicisinin artması için yapılması gerekenler konusunda bir rehber niteliği taşıması umulmaktadır.

1950li yıllar itibariyle ABD'nin tüm dünyada uyguladığı kültür emperyalizminden caz da nasibini almış dünyada Türkiye'de en çok bu yıllarda gelişme kaydetmiştir. Dizzy Gillespie, Dave Brubeck, Herbie Mann⁵⁸, Clark Terry⁵⁹, Benny Carter⁶⁰, Louis Armstrong gibi isimler bu yıllarda Türkiye'de konser vermiş ve radyo programlarının yanı sıra düzenlenen bu önemli konserler ile caz yaygınlaşabilmiştir (Meriç, 2006, s. 196). Cazın yayılmasında Türkiye'deki ilk yıllarında Şadan Çaylıgil, sonrasında ise Erdem Buri ve Erol Pekcan⁶¹ büyük rol oynamıştır.

Günümüzde cazın çeşitli festivaller, düzenlenen belediye konserleri, sosyal medyadaki duyurular ile daha çeşitli insan profillerine ulaşması amaçlanmaktadır ve bu girişimler çoğunlukla etkili olmaktadır. Bu çalışmanın odağındaki caz mekanları da cazın ulaştığı kimselerin düzenli olarak geldikleri veya gelmeye başladıkları mekanlar olmaktadır. Bazen bu mekanların bizzat kendileri insanların caza ulaşmasında başrolü oynamaktadır. Bu bölümde öncelikle caz mekanlarına gelen dinleyicinin geldikleri mekanı tercih ederken etkili olan sebepler aktarılacaktır. Sonrasında caz müzisyenlerinin mekan tercihleri ve bunların sebepleri paylaşılacaktır. En nihayetinde günümüzde bu mekanların devamlılığı için ve dinleyicinin artması için yapılabilecekler üzerine öneriler getirilecektir.

Çalışma kapsamında dinleyiciler ile yapılan anketlerden anlaşıldığı üzere İstanbul'da caz dinleyicileri geldikleri mekanlara öncelikle takip ettikleri müzisyenler için gelmektedirler. Sevcan Solak (2017), kişinin mekanla kurduğu bağ o mekanda gerçekleşen etkinlik dolayısıyla gerçekleşiyorsa bunun fonksiyonel bağ olduğunu belirtmiştir (s. 21). Burada da caz dinleyicisinin caz mekanlarıyla kurduğu fonksiyonel bağdan söz etmek mümkündür. Dinleyicinin mekan tercihinde birincil sebep olan

⁵⁸ Amerikalı caz flütçüsü ve dünya müziğinin önemli öncülerindendir.

⁵⁹ Amerikalı swing ve bebop döneminin efsane trompetçisi.

⁶⁰ Amerikan caz trompetçisi, besteci, aranjör.

⁶¹ Caz müzisyeni, davulcu.

müzisyenler, dinleyicinin gittiği mekanı orada gerçekşen etkinlik dolayısıyla tercih ettiğini göstermektedir. Müzisyenlerin birincil sebep olarak karşımıza çıkması çok önemli bir nokta olmaktadır. Çünkü kişi ilgilendiği sanat dalı özelinde bir sanatçıyı takip ediyorsa burada bir seçicilik gözlemlenir. Seçici olabilmek de bir ilgi alanı ile yeterince haşır neşir olmakla mümkündür. Bu noktada İstanbul'daki caz dinleyicisinin büyük çoğunluğunun caz özelinde bir beğeni algısı oluşturduğunu gözlemlemekteyiz. Bu durum caz müzisyenleri için de sevindirici bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü bu durum, müzisyenin sunduğu ürünün dinleyiciye ulaşıyor olduğu anlamına gelir. Ayrıca dinleyicinin mekanla kurduğu fonksiyonel bağı, May (2011)'in de belirttiği gibi aidiyet duygusunun değişken ve akışkan oluşuyla ilişkilendirmek mümkün olmakta bu çalışmada da aidiyet duygusu bu yönü ile karşımıza çıkmaktadır (s. 372). Dinleyicilerin geldikleri mekanlarla dolaylı yoldan kurdukları bu bağ, kişinin doğumuyla birlikte getirdiği en temelde bir aileye, bir mahalleye, bir şehre veya etnik gruba duyduğu aidiyetten farklı olup; kişinin yaşamı süresince edindiği alışkanlıklar, gittiği okul, seçtiği meslek, tercihleri ve zevkleri kısacası hayattaki tüm deneyimleri sayesinde sonradan üretilen bir aidiyet duygusuna işaret etmektedir. Caz dinlemek kişilerin ailevi veya çevresel faktörler etkisiyle çoğunlukla sonradan edindiği bir alışkanlık olmakta ve kişiler daha önce hiç bulunmadıkları caz mekanları ile bu sayede bir bağ kurabilmektedir. Bunun sonucu olarak da değişen ve süreli bir aidiyet duygusu gelişmektedir.

Dinleyicinin mekan tercihindeki ikincil sebebin ise mekanın kendisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine Solak (2017), kişinin bir mekanla kurduğu bağ mekanın kendisinden kaynaklanıyorsa kurulan bağın duygusal bağ olduğunu belirtmiştir (s.21). Caz dinleyicisinin mekan tercihindeki ikincil sebebinin temelinde mekan ile kurduğu duygusal bağ olduğunu görmekteyiz. Mekanın atmosferi, dinleyicinin o mekanda rahat hissediyor olması gibi birçok sebep de kişisel sebepler olarak bu sonucu desteklemektedir. Çalışma kapsamındaki üç mekan da farklı lokasyonlarda bulunmakta ve farklı çevrelere sahiptir. Dinleyici sadece mekanın sahip olduğu sosyal çevre ve konumuna daha rahat ulaştığı için bile belirli bir tanesini tercih ediyor olabilmektedir. Mekanın tutarlılığı caz dinleyicisini mekana çeken en önemli sebep olarak çıkmıştır. Eğer dinleyici mekanda ne bulacağından eminse; dinleyeceği müzik, nasıl bir ortamda müzik dinleyeceği, mekanda kendisine rahatsızlık verecek herhangi bir çevresel faktörün bulunmaması gibi konulardan kuşku duymuyorsa o mekanı mutlaka tekrar tercih etmektedir.

Dinleyicinin mekanlara gelme sıklıklarına baktığımızda ise çok az bir kesimin mekanlara haftada bir, ayda bir olmak üzere düzenli aralıklarla gittiklerini görmekteyiz. Bu durum mekan açısından olumlu bir durum olmamaka birlikte dinleyicilerin bu tutumlarında İstanbul'un kalabalık, trafik sorunu olan ve bir yerden bir yere gitmesi zor olan bir şehir olmasının etkisi yadsınamaz. Çevresel faktörlerin genel olarak müzik dinleyicisinin konserlere veya etkinliklere gitmesi üzerinde olumsuz etkisi olabildiğini görmekteyiz. Ülke içinde yaşanan ve ülke genelini etkileyen çatışmalar, eylemler, siyasi anlaşmazlıklar gibi tüm toplumsal huzursuzlukların da dinleyicilerin mekanlara daha az gelmesine veya gelmemesine sebep olduğu gözlenmiştir.

Caz dinleyicisinin caz mekanları ile ilgili en çok belirttikleri durum müzik dinlerken sessizlik olması gerektiği ve mekanların daha büyük olması gerektiği olmuştur. Bu noktada dünyaya baktığımızda da caz kulüplerinin genellikle küçük mekanlar olduğu ve tabii ki bir konser salonunda müzik dinlemekten farklı olduğu belirtilmelidir. Yine de dinleyici daha sessiz ortamlarda müzik dinlemek istediğini; caz mekanlarının daha büyük ve konforlu mekanlar olması gerektiğini belirtmiştir.

Çalışmada caz dinleyicisinin en çok dinlediği farklı müzik türlerinin rock müzik ve klasik müzik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Caz etkinlikleri dışında ise en çok müzik festivallerine, tiyatroya ve sinemaya gitmektedirler.

İstanbul'daki caz dinleyicisi ile ilgili genel bir sonuca varmak gerekirse İstanbul'da cazın her yaştan ve birçok meslek grubundan dinleyicisi olduğunu görmekteyiz. Üniversite mezunu ve çoğunlukla yüksek lisans ve doktorasını da yapmış/yapmakta olan bir dinleyici profiline rastlamaktayız.

Günümüzde caz, farklı dinleyici profillerine sahip bir müzik olmaya başlamıştır. Bu noktada belirtmek gerekir ki caz artık sadece üst gelir düzeyine hitap eden bir müzik değildir. Caz mekanları da tek tip bir dinleyici profiline hitap etmemelidir. Elizabeth Keating (1999) mekanın, insanlar arasındaki farklılıklar arasında bir köprü görevi gördüğünü ve uzlaştırıcı bir yapıya büründüğünü belirtmiştir (s. 234). Eğer mekanın böyle bir yapısı var ise çok farklı dinleyici profillerine sahip caz müziğinin sergilendiği caz mekanları da bu bambaşka insan profillerini bir araya getirebilmelidir. Cazın günümüzde farklı gelir seviyelerine hitap ettiği ve caz mekanlarının genellikle pahalı mekanlar olarak görüldüğü göz önüne alındığında; çalışmanın başında giriş

ücretleri veya mekanların genel fiyat politikalarının mekân tercihlerinde etkisi olabileceği düşünülmüştür. Ancak caz mekanlarının tercih edilme sebepleri arasında giriş ücretleri veya genel fiyat politikasının neredeyse etkisiz olduğu görülmüştür.

Müziyenlerin caz mekanları tercihleri ise mekanlardan öncelikli beklentilerine göre şekillenmektedir. Müziyen bir caz mekanından birincil olarak güler yüzlü ve samimi bir tutum ve o mekanda rahat ettirilmeyi beklemektedir. Yanı sıra bu koşulu sağlayan mekanların devamlılığının olacağını da savunmaktadırlar. Müziyenlerin bir mekanda daha çok çalmak istemelerini sağlayan bir diğer durum ise müziyenlerin müziklerini o mekanda herhangi bir müdahale olmadan özgürce çalabilmeleri olduğu gözlenmiştir. Faulkner ve Becker (2009)'in de belirttiği gibi caz müziyenlerinin öncelikli tercihleri kendi müziklerini çalabildikleri mekanlar olmaktadır (s. 31). Müziyenler bir konserde çalmıyor; ev partileri, iş yemekleri, kutlamalar gibi özel etkinliklerde çalıyorlar ise etkinlik sahibinin tercih ettiği, talep ettiği müziği çalarlar. Burada müzik ikinci plandadır ve oradaki insanlar sohbet ederken, sosyalleşirken, yemeklerini yerken onları eğlendirmek için vardır. Bu restoran ve kafelerde çaldıklarında da aynı şekilde gerçekleşir. Ancak müziyenler konserlerde çalıyorsa zaten dinleyici o müziyenin müziğini dinlemek için bilet almıştır ve burada müziyen kendi müziğini, kendi seçtiği müziği çalmaktadır. Burada müziyenin bakış açısından bakıldığında müziyen öncelikli tercihi kendi seçtiği müziği çalmaktır. Bu tür mekanlar aynı zamanda müziyenlerin daha çok uğradığı, birbirlerini dinlemeye daha sık gittikleri ve daha çok vakit geçirdikleri yerler olarak karşımıza çıkmaktadır. Müziyen için mekandaki ses sisteminin kalitesi, sahnenin konumu ve akustiği gibi etkenler bahsedilen etkenlerden sonra gelmektedir. Müziyenin öncelikli olarak güzel bir iletişime ve müziğini dinlediğince yapabilmeye odaklı olduğu görülmektedir. Yemek, bütçe, ulaşım gibi konular ile şehir içindeki caz mekanlarının ilgilenmediği; bundan bağımsız olarak müziyenlerin de böyle bir beklentisi gözlenmemiştir.

Çalışma kapsamında müziyenlerin en sık çaldığı mekanlar sırasıyla Nardis Jazz Club, Bova Sahne ve The Badau İstanbul olarak çıkmıştır. Sık sık belirtildiği gibi Badau'nun haftanın üç günü müzik yapması bu sıralamada etkili olmuştur. Mekanların 2018-2019 sezonu takvimleri incelendiğinde; Nardis Jazz Club'ta bir sezon içinde en çok çalan isimler Sibel Köse, Flapper Swing, Önder Focan ve İpek Dinç olmuştur. Aynı sezon Badau'da en çok Flapper Swing, Eren Noyan, Önder Focan çalmıştır. Bova'ya baktığımızda ise Deli Bakkal, Sarp Maden, Serhan Erkol, Kam ve İmer

Demirer'in en çok çalan isimler olduğunu görmekteyiz. Bir önceki bölümde verilen ayrıntılı bulgular da incelendiğinde Nardis Jazz Club ve The Badau İstanbul'un takvimlerinin benzerlik gösterdiğini; Bova Sahne'nin ise belirgin şekilde ayrıldığını görmekteyiz. Badau'nun sahibi Noyan'ın da belirttiği şekilde Badau'nun Nardis'i örnek alan bir mekan olduğu düşünülünce takvimlerinin de benzerliği kaçınılmaz olmaktadır. Her iki mekan da çoğunlukla mainstream cazı tercih etmektedirler. Bova'da en çok çalan isimlere baktığımızda ise büyük usta İmer Demirer dışında çalışmanın belirli yerlerinde belirtildiği gibi mainstream cazdan uzak bir takvim görmekteyiz.

Caz müzisyenleri caz mekanları dışında en çok özel etkinliklerde çalmaktadır. Bu özel etkinlikler kimi zaman bir otelde nikah; bir şirketin, kurumun veya ailenin özel yemeği/kutlaması olabilmektedir. Caz müzisyenleri çalmak istedikleri müziği caz mekanlarında çalmakta ancak gelirlerinin en büyük kısmını caz mekanları dışında çaldıkları etkinliklerden kazanmaktadır. Çalışmada caz mekanları dışındaki yerlerde caz müziğinin tercih edilmesinin en büyük sebebi cazın gösteriş ürünü olarak görülmesi sonucuna ulaşılmıştır.

Müzisyen görüşleri ışığında caz dinleyicisi iki kategoride incelenmiştir. Bunlardan ilki cazı prestij aracı olarak gören dinleyici kitlesi, ikincisi cazı gerçekten seven, bilen dinleyici kitlesi olmuştur. İlk kitle için *caz*'ın ne ifade ettiği sonuçları aşağıdaki gibidir:

- 1- Elitizm, entelektüelite, saygınlık
- 2- Prestij sahibi olma, sınıf atlama ve statü aracı
- 3- Akustik icra edilmiş farklı tarzda (gerçekte caz olmayan) müzikler
- 4- Egzotik ve cool bir deneyim

Müzisyenin cazı gerçekten seven kitle olarak tanımladığı kitle için *caz*'ın ifade ettikleri ise aşağıdaki gibidir:

- 1- Dünyaya bakış açılarını yansıtan bir müzik türü
- 2- İçinde yaratıcı doğaçlama barındıran bir müzik türü
- 3- Özgürlük müziği
- 4- Kulüpte müzik dinlemek
- 5- İyi müzisyenlerden iyi müzik dinlemek

Daha önce de belirtildiği gibi bu çalışmada mekan kavramı hem bahsi geçen caz mekanları için hem de buldukları mekanlar olan Galata, Mis Sokak ve Yeldeğirmeni için kullanılmıştır. Nardis Jazz Club, The Badau İstanbul ve Bova Sahne'nin buldukları mekanları ele alacak olursak, öncelikle Nardis'in Galata'da; Badau'nun Yeldeğirmeni'de, Bova'nın ise İstiklal Caddesi üzerindeki Mis Sokak'ta bulunduğunu hatırlatmakta fayda görülmektedir. Çavdar (2018), Foucault'nun ötekiliğin mekânı dediği heterotopyayı açıklarken kullandığı altı ilkedden bahsetmiştir. Foucault'nun açıkladığı bu altı ilkedden üçüncüsünde heterotopya, tek bir mekânda birbiri ile örtüşmeyen çeşitli mekanların/mekansallıkların birleşmesi olarak açıklanmış; örnek olarak da sinema, tiyatro, bahçeler ve İran halıları gösterilmiştir (945). Çalışmada odaklanılan caz mekanları ve bu venuelerin bulunduğu mekanlar olan Galata, Yeldeğirmeni ve Mis Sokak Foucault'nun bu üçüncü ilkesi ile bağdaştırılabilir. Buralarda birçok farklı mekansallığın birleştiğini ve örtüştüğünü gözlemleyebilmekteyiz. Buralarda birçok farklı tarzda, türde ve birbirinden bağımsız çeşitli alan ve mekânlara rastalamakta ancak tüm bu farklılıkların bir noktada birbiri ile örtüştüğünü gözlemlemekteyiz. Dolayısıyla Foucault'nun bu ilkesi bu mekanların bulunduğu mahalle ve sokaklarla örtüşebilmektedir.

Foucault için mekânın bitmiş bir durumdur, sabittir ve bir akış düşünülemez. Lefebvre'nin mekânı tanımladığı "heterotopi" kavramında ise mekân planlanmış olanın dışında ve olaysallık içeren bir kavram olarak ele alınmıştır. Lefebvre'nin mekân anlayışının üretim tarzı ile ilişkilendirilen kentsel şekillenmelerle ilişkili olduğu görülmüştür (Çavdar, 2018, s. 947).

Lefebvre (2014)'nin de belirttiği gibi mekan toplumların/toplulukların üretimini etkilemekte; toplulukların üretme şekli de kendi mekanını örgütlemektedir (s. 28). Bova Sahne'nin bulunduğu Mis Sokak'ın kendine özgü atmosferini ve underground bir stile sahip oluşunu ele aldığımızda burada bulunan ve vakit geçiren insanların etkisiyle bu havaya büründüğü düşünülebilir. Tersine olarak bu mekanın (Mis Sokak) kendisinin orada vakit geçiren insanların böylesi bir atmosfer üretmesine sebep olduğu düşünülebilir. Nardis'in bulunduğu Galata'nın bu iki diğer mekana (Mis Sokak ve Yeldeğirmeni) göre daha kozmopolit bir mekan olması Nardis'in dinleyici kitlesini büyük oranda etkilemekte bu durum da da oradaki müzikal üretimi/çıktıyı büyük ölçüde etkilemektedir. Daha çok kişiye hitap etmek amacıyla daha çok standart/mainstream caz çalınması ve çoğunluğu turist olan bir dinleyici kitlesine sahip olduğu için de Türkçe'den ziyade İngilizce şarkıların tercih edilmesi bu duruma

belirgin örnekler olabilir. Bu açıdan bakıldığında, Bova'da bu tür kaygıların olmadığını rahatlıkla gözlemleyebilmekteyiz. Bu da Bova'nın dinleyici kitlesinin çoğunluğunu öğrenciler ve caz müzisyenlerin oluşturmasıyla doğrudan ilişkilidir. The Badau İstanbul'un bulunduğu Yeldeğirmeni'ne baktığımızda ise buradaki genel atmosferin etkisini; Yeldeğirmeni kafelerinin mimari düzenlemelerindeki, Kadıköy'ün kahve içilen veya kahvaltı edilen mekanlarındaki ambiansı Badau'da da görmekteyiz. Duygun (2017), Yeldeğirmeni'nin geleneksel mahalle yapısını geçmişten günümüze koruduğunu, yeni tüketim uygulamalarının başrol oynadığı bir mekan haline geldiğini vurgulamıştır (s. 9). Burada Badau'nun bir caz mekanı olarak bu yeni tüketim pratiklerinden biri olduğu görülmektedir. Tezin önceki bölümlerinde de caz mekanlarının geçmişte ve günümüzde sıklıkla Avrupa Yakasında Taksim, Galata, Nişantaşı, Beyoğlu hattında var oldukları belirtilmiştir. Bu anlamda Yeldeğirme'ninde bir caz mekanı olarak Badau tüm bu mekanlar (kafeler, kahvaltıcılar, publar, barlar) içinde yepyeni bir üretim olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKLAR

- Adil, F. 1990. *Gardenbar Geceleri*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Akçura, G. 2002. *Gramofon Çağı*. İstanbul: Om Yayınevi.
- Akyol, B. 2013. *Caz Çok Zor*. İstanbul: Kara Plak Yayınları.
- Alptekin, D. 2011. "Toplumsal Aidiyet ve Gençlik: Üniversite Gençliğinin Aidiyeti Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma." Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi.
- Aytaç, Ö. 2005. "Kimlik, Kamusal Alan ve Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kahvehaneler." *Akademik Araştırmalar Dergisi*, Sayı 24: 15-40.
- Bailey, D. 2001. *Doğaçlama*. Çev. Ali Bucak. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Berendt, J. E. 2010. *Caz Kitabı*. Çev. Neşe Ozan. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bilgenoğlu, B. 2006. "Changing Identity of Space/Place: The Case of Bars Street in Bodrum." Yüksek Lisans Tezi, Bilkent Üniversitesi.
- Caz ve Dahası: Caz Müziğinin Türkiye'deki Yolculuğu*. 2018. İstanbul: 140juornos.
- Çavdar, R. Ç. 2018. "Farklılığın Mekanı: Foucault ve Lefebvre'deki Heterotopya ve Heterotopi Ayrımı." *Kent Araştırmaları Dergisi*. Sayı: 9: 941-959.
- Duygun, E. 2017. "Yeldeğirmenindeki Tüketim Mekanlarının Dönüşümü: Karakolhane Caddesi Örneği." Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.
- Faulkner, R. R. ve Becker, H. S. 2009. *Do You Know...? The Jazz Repertoire in Action*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Gözen, M. P. 2011. "The Cold War, Jazz and Turkey". *American – Turkish Encounters: A Contested Legacy*, Ed.Nur Bilge Criss, Selçuk Esenbel, Tony Greenwood, Louis Mazzari. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing.
- Guest, Gerald. 2012. "Space." *Studies in Iconography*, Vol. 33: 219 – 230.
- Günlü, A. 2013. "Mekân- Müzik İlişkisi Bağlamında İzmir'de Sokak Müziği." Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Gürkaş, E. Barkul, Ö. 2012. "Yer Üzerine Kavramsal Bir Okuma Denemesi." *Sigma 4*, Özel Sayı: 1-11.
- Harcourt, W. 2016. "Place". *Keywords for Environmental Studies*, Joni Adamson, William A. Gleason, David N. Pellow, 161 – 163. New York: NYU Press.

İnce, A. 2011. "Bir Eğlence ve Tüketim Hattı: Asmalımescit, Tünel, Galata." *İstanbul'da Eğlence*. Der. Volkan Aytar, Kübra Parmaksızoğlu, 169 – 174. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Jenkins, W. 1999. "Where's the Jazz Audience?" *The Antioch Review*, Vol. 57 No.3: 355-362.

Kaplan, A. 2013. *Kültürel Müzikoloji*. Ankara: Bağlam Yayıncılık.

Karahasanoğlu, S. ve Skoog, D. 2009. "Synthesizing Identity: Gestures of Filiation and Affiliation in Turkish Popular Music." *Asian Music*, 40: 52-71.

Kayhan, A. 2014. "Musical Changes of Rural to Urban in Popular Culture. A Case Study: Türkü Bars in Istanbul." *International Review of the Aesthetics and Sociology of Music*, Vol. 45, No. 1: 149-166.

Keating, E."Space." *Journal Of Linguistic Anthropology*, Vol. 9, No 1/2: 234-237.

Kemp, E. and Michael G. W. 2013. "Embracing Jazz: Exploring Audience Participation in Jazz Music in Its Birthplace." *International Journal of Arts Management*, Vol. 16 No.1: 35-48.

Lefebvre, H. 2014. *Mekanın Üretimi*. İstanbul: Sel Yayıncılık.

May, V. 2011. "Self, Belonging and Social Change." *Sociology*. Vol. 45 No: 3: 363-378.

Meriç, M. 2006. *Pop Dedik*. İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Mimaroğlu, İ. 2013. *Caz Sanatı*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Nalbantoğlu, H. Ü. 2008. "Nedir Mekan Dedikleri?" *Zaman Mekan*, 88-105. İstanbul: Yem Yayın.

Nardis Jazz Club 10. Yıl Belgeseli, 2013. İstanbul: Loyka Visual Arts.

Oakley, G. 2004. *Blues Tarihi Şeytan'ın Müziği*. Çev.Aydemir Özügül. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Öget, L. 2015. *Levent Öget ile Caz Etraflı Konuşmalar*. Ankara: Bencekitap.
Sermet, Cüneyt. 1999. *Cazın İçinden*. İstanbul: Pan Yayıncılık

Solak, S. G. 2017. "Mekan-Kimlik Etkileşimi: Kavramsal ve Kuramsal Bir Bakış." *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Cilt: 6 No: 1: 13-37.

Stearns, M. W. 1956. *The Story Of Jazz*. New York: Oxford University Press.

Taşkesen, S. 2018. "Modern Dünyaya Özgü Bir Aidiyet Anlatısı: Aidiyet Siyaseti." Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi.

Tekelioğlu, O. 2011. “1940’lı Yıllardan İtibaren İstanbul’un Caz Mekanları.” *İstanbul’da Eğlence*. Der. Volkan Aytar, Kübra Parmaksızoğlu, 105 – 120. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Tekelioğlu, O. 2006. *Pop Yazılar: Varoştan Merkeze Yürüyen Halk Zevki*. İstanbul: Telos Yayıncılık.

Tekin, M. İ. 2005. “Beyoğlu-İstiklal Caddesi ve Yakın Çevresinde Kentsel Yaşamın Kesitler Üzerinden Okunması ve Caddedeki Kalabalık.” Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Turan, D. 2011. “Mekan – Müzik İlişkisi Açısından Türkiye’de Taverna.” Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.

Türkiye’de Caz Belgeseli, 2013. İstanbul: Loyka Production.

Tunçağ, H. 2010. Türkiye’de Caz. 20. Akbank Caz Festivali Kitabı: 14-34. İstanbul: Akbank.

Uyar, Y. M. 2016. “Jazz In Turkey: Cultural Connotations And The Processes Of Localization.” Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Uysal, A. 2015. “Londra’daki Türklerde Aidiyet ve Mekan İlişkisi.” *Coğrafya Dergisi*. Sayı: 30: 61-78.

Üngör, E. 2011. “Mekan Kavramının Disiplinler Arası Tarihsel Değişimi Üzerinden Mimarlık & Mekan İlişkileri.” Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Yazgan, P. 2010. “Danimarka’daki Türkiye Kökenli Göçmenlerin Aidiyet ve Kimlikleri.” Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi.

URL-1, <https://caz.iksv.org/tr/yirmialtinci-istanbul-caz-festivali-2019/gece-gezmesi>, 30 Ekim 2019.

URL-2, <https://www.youtube.com/watch?v=NxqEKZLhJ9E>, 13 Ekim 2019.

URL-3, <http://www.radikal.com.tr/radikalist/eglence-dunyasinin-efsanesi-maksim-gazinosu-1221712/>, 5 Kasım 2019.

URL-4, <https://www.beykoz.bel.tr/beykoz/detay/beykoz-cayirinda-cazbant-yil-1931>, 5 Kasım 2019.

URL – 5, <http://www.thejazzspotlight.com/nardis/>, 2 Aralık 2019.

URL – 6, kultursanaturizm.com/caz-lokali-the-badau-istanbul/ , 2 Aralık 2019.

URL-7, <http://blog.milliyet.com.tr/turkiye-de-caz/Blog/?BlogNo=110315>, 10 Ocak 2019

- URL-8, <http://jazzmusiclibrary.blogspot.com/2012/01/turkiyede-caz.html>, 10 Ocak 2019
- URL-9, <https://www.instagram.com/nardisjazz/>, 29 Nisan 2019.
- URL-10, <http://nardisjazz.com/>, 29 Nisan 2019.
- URL-11, <https://www.facebook.com/events/231587003888869/>, 4 Mayıs 2019.
- URL-12, https://www.facebook.com/pg/thebadau/about/?ref=page_internal, 4 Mayıs 2019.
- URL-13,
https://www.facebook.com/pg/birseylereksikmusic/about/?ref=page_internal,
5 Mayıs, 2019.
- URL-14, https://en.wikipedia.org/wiki/Jazz_standard, 10 Mayıs 2019.
- URL-15, https://www.youtube.com/watch?v=dR6Hs5YV_ck&t=7s, 30 Eylül 2019.
- URL-16, <http://www.agos.com.tr/tr/yazi/5317/biz-caz-yapmasini-d>, 12 Ekim 2019.
- URL-17, <https://www.zorlupsm.com/tr/me kan-kiralama/me kanlar/touche>, 17 Ekim 2019.
- URL-18, https://www.instagram.com/touche_psm/?hl=tr, 17 Ekim 2019.
- URL-19, <https://www.instagram.com/roxynightlife/>, 26 Ekim 2019.
- URL-20, <https://www.roxy.com.tr/hakkında>, 26 Ekim 2019.
- URL-21, <http://www.milliyet.com.tr/pembenar/roxy-de-neler-var-1826070>, 26 Ekim 2019.
- URL-22, <http://babylon.com.tr/tr/hakkında>, 26 Ekim 2019.
- URL-23, <https://www.akbanksanat.com/caz/29-akbank-caz-festivali>, 26 Ekim 2019.
- URL-24, <https://www.birgun.net/haber/jehan-barbur-buyutulmus-cehaletin-azalmasini-diliyorum-177642>, 29 Ekim 2019.
- URL-25, <https://www.youtube.com/watch?v=2SBLkQu1giU>, 30 Ekim 2019.
- URL-26, <https://www.youtube.com/watch?v=m0YLDqIkgb0>, 30 Ekim 2019.

GÖRÜŞMELER

Aydemir, Ahmet Bawer. Mekân Sahibi ile görüşme. İstanbul. 27 Eylül 2019.

Dai, Yahya. Müzisyen ile görüşme. İstanbul. 20 Temmuz 2019.

Focan, Önder. Mekân sahibi ile görüşme. İstanbul. 20 Eylül 2019.

Focan, Zuhâl. Mekân sahibi ile görüşme. İstanbul. 20 Eylül 2019.

Kaya, Çağıl. Müzisyen ile görüşme. İstanbul. 28 Şubat 2019.

Köse, Sibel. Müzisyen ile görüşme. İstanbul. 28 Şubat 2019.

Musluoğlu, Ozan. Müzisyen ile görüşme. İstanbul. 24 Temmuz 2019.

Noyan, Eren. Mekân sahibi ile görüşme. İstanbul. 22 Mart 2019.

Noyan, Eren. Mekân sahibi ile görüşme. İstanbul. 18 Ekim 2019.

Özbaşarel, Ceyda. Müzisyen ile görüşme. İstanbul. 24 Temmuz 2019.

Özkan, Erdem. Müzisyen ile görüşme. İstanbul. 24 Temmuz 2019.

Özşuca, Evrim. Müzisyen ile görüşme. İstanbul. 1 Nisan 2019.

Soysal Şirin. Müzisyen ile görüşme. İstanbul. 24 Temmuz 2019.

Temel, Tamer. Müzisyen ile görüşme. İstanbul. 28 Şubat 2019.

Uluçınar, Tümer. Müzisyen ile görüşme. İstanbul. 1 Mart 2019.

Yavuz, Başak. Müzisyen ile görüşme. İstanbul. 2 Ağustos 2019.

EKLER

EK A: DİNLEYİCİ ANKET FORMU

DİNLEYİCİ ANKET FORMU

Bu anket formu, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzikoloji Yüksek Lisans Programı kapsamındaki bilimsel araştırmam için şahsım tarafından hazırlanmıştır.

Çalışma günümüzde İstanbul'daki caz mekanlarının tercih edilme nedenlerini ve caz dinleyicisinin cazı nasıl algıladığını tespit etme amacı taşımaktadır.

Bu ankette katılımcılardan yaş, meslek ve eğitim durumu haricinde herhangi bir kişisel bilgi istenmemektedir.

Bu anket 14 sorudan oluşmaktadır. Lütfen çok yanıtı sorularda en fazla 3 seçenek işaretleyiniz.

Soruları gerçekçi ve eksiksiz şekilde cevaplamamız, çalışmanın bilimselliğine ve amacına ulaşmasına katkıda bulunacaktır.

Samimi katkılarınız ve vakit ayırdığınız için şimdiden teşekkür ederim.
Fulya Akça

Yaşınız:

Mesleğiniz:

Eğitim durumunuz:

1. Kendinizi bir caz dinleyicisi olarak tanımlar mısınız ?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Evet
 Hayır

2. Caz dinlemeye nasıl başladınız ?

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- Çocukluğumda evimizde çalınan bir müzikti.
 Arkadaşlarımın önerisiyle.
 Tesadüfen geldiğim bir caz mekanında.
 İnternet sayesinde.
 Bir festival ortamında.
 Sürekli gittiğim bir kafede / restaurantta çalınan bir müzikti.
 Lise/üniversite yıllarımda sosyal çevrenin etkisiyle.

3. Caz müziğinin kökeni ve doğuşuna dair bilginiz var mı ?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Evet, bu konuya oldukça hakimim.
 Biraz bilgim var.
 Hiçbir fikrim yok.

4. "Caz"ı nasıl tanımlıyorsunuz ? Caz sizin için neyi ifade ediyor ?

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- Elit bir müzik
- Salaş bir mekanda yapılan müzik
- Lüks otellerin lobilerinde çalınan müzik
- Yüksek gelir düzeyine hitap eden bir müzik
- Orta sınıfa hitap eden bir müzik
- Düşük gelir düzeyine hitap eden bir müzik
- Herkese hitap edebilecek bir müzik
- Sokak müziği
- Karmaşık ve anlaşılması zor bir müzik
- Dinlendirici bir müzik
- Siyahi müzik
- Amerikan müziği

5. Bu mekana sıklıkla gelir misiniz ?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- İlk defa geldim.
- Ayda bir gelirim.
- Her hafta bir konser izlerim.
- Ara sıra geliyorum.

6. Bu mekanı tercih etmenizden en çok etkisi olan şey nedir ?

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- Burada çalan müzisyenler
- Mekanın kendisi
- Mekanın konumu (evime/işime yakın olması)
- Mekanın sosyal çevresi
- Mekanın fiyat politikası (menüdeki fiyatlar)
- Giriş ücretleri
- Müziğin başlama ve bitiş saatleri.
- Tesadüfen arkadaşlarımla geldim.
- Sadece merak ettiğim için geldim.

7. Buraya genellikle haftanın hangi günleri gelirsiniz ?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Hafta içi
- Hafta sonu
- Değişken

8. Burada en çok ne tür caz konserleri dinlemeye gelirsiniz ?

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- Şarkıcı gruplar
- Estrumantal gruplar
- Beste veya albüm çalınan proje konserleri
- Özel olarak takip ettiğim müzisyenler
- İlgilendiğim enstrumantı (varsa) dinleyebileceğim konserler
- Hangi konser denk gelirse onu dinliyorum.

9. Burası haricinde gittiğiniz başka caz mekanları var mı? Varsa neresi ?

10. (Bir önceki soru ile ilişkili olarak) Bu mekanı tercih etmeniz en çok etkisi olan şey nedir ?

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- Burada dinleyemediğim başka müzisyenlerin sahne alıyor olması.
- Mekanın kendisi
- Mekanın konumu (evime/işime yakın olması)
- Mekanın sosyal çevresi
- Mekanın fiyat politikası
- Giriş ücretleri
- Müziğin başlama ve bitiş saatleri.

11. Sizde İstanbul'daki caz mekanlarının sayısı yeterli mi ?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Evet, yeteri kadar mekan var.
- Hayır, daha çok mekan olmalı.

12. Gittiğiniz caz mekanı/mekanlarını tercih etme nedenleriniz doğrultusunda caz mekanlarının iyileştirilmesi ve daha iyi şartlara getirilmesi ile ilgili öneri ve görüşleriniz varsa lütfen kısaca paylaşınız.

13. Caz dışında tercih ettiğiniz müzik türü veya türleri varsa paylaşınız.

14. Caz konserleri dışında izleyici veya dinleyici olarak başka hangi etkinliklere katılırsınız ?

EK B: MÜZİSYEN ANKET FORMU

CAZ MÜZİSYENİ ANKET FORMU

Bu anket formu, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzikoloji Yüksek Lisans Programı kapsamındaki bilimsel araştırmam için şahsım tarafından hazırlanmıştır.

Çalışma günümüzde İstanbul'daki caz mekanlarının tercih edilme nedenlerini ve caz dinleyicisinin cazı nasıl algıladığını tespit etme amacı taşımaktadır.

Çalışma Nardis Jazz Club, The Badau İstanbul ve Bova Sahne olmak üzere üç mekan üzerinden bir inceleme yapmaktadır.

Bu ankette katılımcılardan isim, soy isim, yaş, cinsiyet gibi hiçbir kişisel bilgi istenmemektedir. Bu anket 10 sorudan oluşmaktadır. Lütfen çok yanıtli sorulardan en fazla 3 seçenek işaretleyiniz.

Soruları gerçekçi ve eksiksiz şekilde cevaplamamız, çalışmanın bilimselliğine ve amacına ulaşmasına katkıda bulunacaktır.

Samimi katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Fulya Akça

1. Çalışmaktan en çok keyif aldığınız caz mekanı hangisi ?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Nardis Jazz Club
 Bova Sahne
 The Badau İstanbul

2. (Önceki soru ile ilişkili olarak) Burada çalışmaktan keyif alıyorum çünkü ...

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- Ses sistemi ve sahne malzemeleri daha kaliteli.
 Sahnenin konumu / akustiği daha iyi.
 Daha çok dinleyiciye ulaşma potansiyeli var.
 Sahipleri / personeli güler yüzlü / samimi.
 Çalışma koşulları (bütçe/yemek/ulaşım) daha iyi.
 Sahnede çalacağım repertuar veya sahnede ne kadar kalacağıma müdahale edilmiyor.
 Buraya gelen dinleyici müziği daha dikkatli / sessiz dinliyor.
 Diğer: _____

3. En sık çaldığınız caz mekanı hangisi ?

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Nardis Jazz Club
 The Badau İstanbul
 Bova Sahne

4. **Çaldığınız caz mekanlarında konser organize ederken çoğunlukla siz mi mekanla iletişime geçiyorsunuz mekan mı sizden talepte bulunuyor ?**

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Genellikle ben mekan ile iletişime geçiyorum.
 Mekan benimle iletişime geçiyor.
 Her ikisi de olabiliyor.

5. **Çaldığınız caz konserleri / dinletileri caz mekanları dışında nerelerde oluyor ?**

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- Otel
 Özel Etkinlik
 Avm
 Düğün
 Sokak
 Diğer: _____

6. **(Bir önceki soruyla ilişkili olarak) Buralarda -caz mekanları dışındaki yerlerde- cazın tercih edilme sebebi/sebepleri çoğunlukla hangisi ?**

Uygun olanların tümünü işaretleyin.

- Farklı bir müzik olarak görülmesi.
 Gösteriş ürünü olarak kullanılması.
 Gerçekten sevildiği için.
 Keyifli vakit geçirmek için.
 Diğer: _____

7. **Sizce İstanbul'daki caz dinleyicisi için "caz" ne ifade ediyor ?**

8. **Sizce İstanbul'daki caz dinleyicisi cazı bilerek ve anlayarak mı dinliyor ?**

9. **Caz dinleyicisinin artması için neler yapılabilir ?**

10. Caz mekanlarının devamlılığı için neler yapılabilir ?

Powered by
 Google Forms

EK C: GARDEN BAR, MAKSİM, CANLI BALIK TAKVİMİ & MAXİM – STELLA
TANITIM BROŞÜRÜ

GARDEN CANLI BALIK MAXİM
Varieté-Dancing (HAUT BOSPHORE) *Varieté-Dancing*
TEPE BAŞI - İSTANBUL **RESTAURANT-DANCING** **TAXİM - İSTANBUL**
Téléphone 42-6-90 Téléphone 52-90 Téléphone 42-6-33
Correspondance permanente: Garden-Tepe-Başı-Istanbul. DIRECTION C. PETRIDIS Adress Télégraphique: Garden-Tepe-Başı-Istanbul.

A B C. JANVIER PROGRAM A B C.

Eugene Lantos Jenö
AND HIS
HUNGARIAN ORCHESTRA – DIE GROSSE ATTRACTION

Danseuse **Iby v. Samossy** Neu für Orient
UNGARISCHE SCHÖNHEIT

Danseuse **Ilona v. Samossy** Neu für Orient
TEMPEREMENT TÄNZERIN

Ingeborg Schenk
Neu für Orient! Die bekannte Spitzen-Tänzerin 5 mal prolongiert

Danseuse **Leida Peetz** Neu für Orient
SPIZ TÄNZERIN

Danseuse **Mariana** Neu für Orient

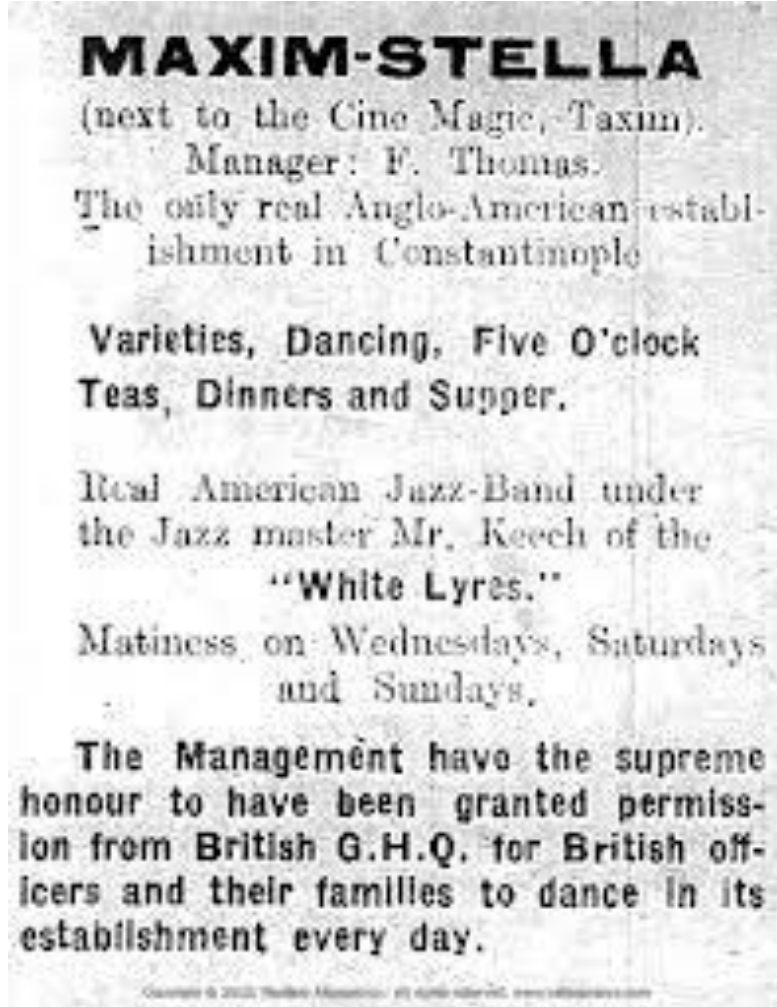
Milec's Tamina Trio
Les vedettes de danse – Nouveaux pour l'Orient! – Libres Avril 1939 prolongé
Maitre de ballet avec ses 2 partenaires

Danseuse **Miss Dolly** Neu für Orient
DIE BERUMTE RUMBA TÄNZERIN

Paul Calde - Linda Laino
Neu für Orient! Tanz! Gesang! Music Neu für Orient

Piry Peermont
New for Orient
2 mal prolongiert

Şekil C.1: Garden Bar, Maksim, Canlı Balık Ocak Programı (URL – 3).

Şekil C.2: Maxim – Stella tanıtım broşürü (URL – 3).

EK D: NARDİS JAZZ CLUB 2018 – 2019 TAKVİMİ

EYLÜL 2018

- 1 Eylül 2018 Cumartesi – **İpek Dinç Yüce Band**, şarkıcı.
- 3 Eylül Pazartesi – **Kaan Bıyıkoğlu Trio**, Piyanist.
- 4 Eylül Salı – **Monk Quartet**, enstrumantal grup.
- 5 Eylül Çarşamba – **Önder Focan Trio**, Gitarist, Nardis'in sahibi.
- 6 Eylül Perşembe – **Funkbook**, enstrumantal grup.
- 7 Eylül Cuma – **Su İdil Band**, Şarkıcı.
- 8 Eylül Cumartesi – **Dolunay Obruk Quintet**, Şarkıcı.
- 10 Eylül Pazartesi – **Tolga Bedir Trio**, Piyanist.
- 11 Eylül Salı – **Tango Jazz Quartet**, enstrumantal grup.
- 12 Eylül Çarşamba – **Nihan Kır Quartet**, Şarkıcı.
- 13 Eylül Perşembe – **Cazzip Project**, enstrumantal grup.
- 14 Eylül Cuma – **Sibel Demir Band**, Şarkıcı.
- 15 Eylül Cumartesi – **Deniz Taşar Band**, Şarkıcı.
- 17 Eylül Pazartesi – **Can Çankaya Trio**, Piyanist.
- 18 Eylül Salı – **Onur Ataman Ensemble**, Gitarist.
- 19 Eylül Çarşamba – **Anıl Şalliel Band**.
- 20 Eylül Perşembe – **Gustav Lundgren Trio**, Gitarist.
- 21 Eylül Cuma – **Achille Succi Band**, Saksofonist.
- 22 Eylül Cumartesi – **Ece Göksu Quartet**, Şarkıcı.
- 24 Eylül Pazartesi – **Sanat Deliorman & Konuşan Gitarlar**.
- 25 Eylül Salı – **Yinon Muallem TaKiDum**, ud, perküsyon, vokal.
- 26 Eylül Çarşamba – **Los Amigos De Herman feat. Duygu Demir**, perküsyon, vokal&şarkıcı.
- 27 Eylül Perşembe – **Defne Şahin Band Unravel**, Şarkıcı.
- 28 Eylül Cuma – **Bebop Project**, enstrumantal grup.
- 29 Eylül Cumartesi – **Selen Beytekin Project**, Şarkıcı.

EKİM 2018

- 1 Ekim Pazartesi – **Gagarin Band**, enstrumantal grup.
- 2 Ekim Salı – **Hasan Aran Quartet**, Gitarist.
- 3 Ekim Çarşamba – **Manuş-u Ala**, gypsy grup.
- 4 Ekim Perşembe – **Esra Kayıkçı Band**, Şarkıcı.

- 5 Ekim Cuma – **Ceren Temel Quintet**, Şarkıcı.
- 6 Ekim Cumartesi – **Sibel Köse Quintet**, Şarkıcı.
- 8 Ekim Pazartesi – **Yavuz Akyazıcı Trio**, Gitarist
- 9 Ekim Salı – **Uğur Güneş Trio**, Piyanist
- 10 Ekim Çarşamba – **Raci Pişmişoğlu Mus 461**
- 11 Ekim Perşembe – **Flapper Swing**, Gypsy Grup
- 12 Ekim Cuma – **Aydın Kahya “All Star” Band**, Şarkıcı
- 13 Ekim Cumartesi – **İpek Dinç Yüce Band**, Şarkıcı
- 15 Ekim Pazartesi – **Aki Rissanen Trio**, Piyanist
- 16 Ekim Salı – **SPIN**, Grup
- 17 Ekim Çarşamba – **Will Brahm İstanbul Trio**, Gitarist.
- 18 Ekim Perşembe – **Funda Sezer Quintet**, Şarkıcı.
- 19 Ekim Cuma – **Samantha Antoniette Band**, Şarkıcı
- 20 Ekim Cumartesi – **Ece Göksu Quartet**, Şarkıcı.
- 22 Ekim Pazartesi – **Kristian Lind Trio**, Bassist
- 23 Ekim Salı – **GARANTİ CAZ YEŞİLİ Michael Pipoquina Trio**, Bassist.
- 24 Ekim Çarşamba – **GARANTİ CAZ YEŞİLİ Michael Pipoquina Trio**, Bassist.
- 25 Ekim Perşembe – **Funkbook**, Grup
- 26 Ekim Cuma – **AKBANK CAZ FESTİVALİ Caloe Barbillon Quartet**, Şarkıcı.
- 27 Ekim Cumartesi – **Uraz Kivaner Quintet feat. Caloe**, Piyanist.
- 29 Ekim Pazartesi – **Önder Focan Trio**, Gitarist.
- 30 Ekim Salı – **Burak Dursun 4tet Fourtune**, Trombonist.
- 31 Ekim Çarşamba – **Bora Çeliker Quartet**, Gitarist.

KASIM 2018

- 1 Kasım Perşembe – **Fulya Akça Quintet**, Şarkıcı.
- 2 Kasım Cuma – **Önder Focan 3 feat. Whisper Duo** (piyano & vibrafon).
- 3 Kasım Cumartesi – **İpek Dinç Yüce Band**, Şarkıcı.
- 5 Kasım Pazartesi – **Murat Usanmaz “Yol”**, gitarist & vokalist.
- 6 Kasım Salı – **Cem Tuncer Trio**, gitarist.
- 7 Kasım Çarşamba – **Nesim Maxhuni Band**, davulcu.
- 8 Kasım Perşembe – **Cazzip Project**, grup.
- 9 Kasım Cuma – **Esra Zeynep Yücel Quartet**, Şarkıcı.
- 10 Kasım Cumartesi – **Deniz Taşar Quintet**, Şarkıcı.
- 12 Kasım Pazartesi – **Önder Focan Trio**.

- 13 Kasım Salı – **Can Tutuğ 4tet feat. Seçil Soylu**, Vibrafon & Şarkıcı.
- 14 Kasım Çarşamba – **Kaan Bıyıkoğlu Trio**, Piyanist
- 15 Kasım Perşembe – **Manuş-u Ala**, gypsy grup.
- 16 Kasım Cuma – **Sibel Köse Quintet**, Şarkıcı.
- 17 Kasım Cumartesi – **Selen Beytekin**, Şarkıcı.
- 19 Kasım Pazartesi – **Bora Çeliker “Organ Trio”**, Hammond & Gitar
- 20 Kasım Salı – **Ayşe Tütüncü Quartet**, Piyanist.
- 21 Kasım Çarşamba – **Şirin Soysal**, Şarkıcı.
- 22 Kasım Perşembe – **Jef Qiansily Quartet**, Piyanist.
- 23 Kasım Cuma – **What Da Funk**, grup (şarkıcılı).
- 24 Kasım Cumartesi – **Ayşe Gencer**, Şarkıcı
- 26 Kasım Pazartesi – **Yeşim Pekiner Band**, Şarkıcı.
- 27 Kasım Salı – **Başak Yavuz Quintet**, Şarkıcı.
- 28 Kasım Çarşamba – **Flapper Swing**, gypsy grup.
- 29 Kasım Perşembe – **Modal Jazz Quartet**, enstrumantal grup.
- 30 Kasım Cuma – **Erdem Özkan Band**, Şarkıcı.

ARALIK 2018

- 1 Aralık Cumartesi – **Su İdil Quintet**, Şarkıcı.
- 3 Aralık Pazartesi – **Tolga Bedir Trio – Perchance**, Piyanist.
- 4 Aralık Salı – **Bariş Arslan Trio**, Gitarist.
- 5 Aralık Çarşamba – **Paolo Peruzzi Trio**, Vibrofonist.
- 6 Aralık Perşembe – **Flapper Swing**, Gypsy grup.
- 7 Aralık Cuma – **Cem Tuncer & Engin Receptoğulları 5**, Gitar & Saksofon.
- 8 Aralık Cumartesi – **Sibel Köse Quintet**, Şarkıcı.
- 10 Aralık Pazartesi – **Lena Seikaly Band**, Şarkıcı.
- 11 Aralık Salı – **Nihan Kır Quartet**, Şarkıcı.
- 12 Aralık Çarşamba – **Uğur Güneş Trio**, Piyanist.
- 13 Aralık Perşembe – **Funkbook**, enstrumantal grup .
- 14 Aralık Cuma – **D.O.V.E. (Drums, Organ, Vibes Ensemble)**.
- 15 Aralık Cumartesi – **İstanbul Funk Unit**, şarkıcılı grup.
- 17 Aralık Pazartesi – **İmge Mingiroğlu “Soul Project”**, Şarkıcı.
- 18 Aralık Salı – **Volkan Polat Quartet**, Gitarist.
- 19 Aralık Çarşamba – **Sanat Deliorman Caz Kardeşleri**, Şarkıcı.
- 20 Aralık Perşembe – **Yürüyen Merdiven “Yok Mu Var”**, şarkıcılı grup.

- 21 Aralık Cuma – **Pelin Güneş Quintet**, Şarkı1c1.
22 Aralık Cumartesi -**Ece Göksu**, Şarkı1c1.
24 Aralık Pazartesi – **Can Çankaya Trio**, Piyanist.
25 Aralık Salı – **Gagarin Band**, enstrumantal grup.
26 Aralık Çarşamba – **Hakan Kamalı Quintet**, Gitarist.
27 Aralık Perşembe – **Esra Kayıkçı**, Şarkı1c1.
28 Aralık Cuma – **Cansu Nihal Akarsu**, Şarkı1c1.
29 Aralık Cumartesi – **İpek Dinç Yüce**, Şarkı1c1.
31 Aralık Pazartesi – **Yeni Yıl Konseri**

OCAK 2019

- 1 Ocak Salı – **Önder Focan Trio**, gitarist.
2 Ocak Çarşamba – **Yavuz Akyazıcı Trio**, gitarist.
3 Ocak Perşembe – **Ayşe Tütüncü 4tet**, piyanist.
4 Ocak Cuma – **Rişe Özkan Band**, şarkı1c1.
5 Ocak Cumartesi – **Nanny Assis 5tet feat. Tolga Bilgin**, vokalist & gitarist & trompet.
7 Ocak Pazartesi – **Kadriye Karaarslan 5tet**, şarkı1c1.
8 Ocak Salı – **Alper Tuzcu 4tet feat. Sibel Demir**, Gitarist & Şarkı1c1
9 Ocak Çarşamba – **Cenk Esen Group feat. SelKa**, Piyanist & bassist.
10 Ocak Perşembe – **Sarpay Özçağatay Quartet**, flütist.
11 Ocak Cuma – **Erol Pekcan Gecesi; Neşet Ruacan Band**, gitarist.
12 Ocak Cumartesi – **Sibel Köse Quintet**, şarkı1c1.
14 Ocak Pazartesi – **Anıl Şalliel Band**, saksofonist.
15 Ocak Salı – **Raci Pişmişoğlu Mus 461**
16 Ocak Çarşamba **Michael Schiefer's İstanbul Quartet**, şarkı1c1.
17 Ocak Perşembe – **Flapper Swing**, gypsy grup.
18 Ocak Cuma – **Cazzip Project**, enstrumantal grup.
19 Ocak Cumartesi – **Selen Beytekin Project**, şarkı1c1.
21 Ocak Pazartesi – **Kristian Lind Trio**, bassist.
22 Ocak Salı – **Can Tutuğ Quartet**, vibrafonist.
23 Ocak Çarşamba – **Organology**, enstrumantal grup.
24 Ocak Perşembe – **Begüm Holler EU Quartet**, şarkı1c1.
25 Ocak Cuma – **Deniz Taşar Quintet**, şarkı1c1.
26 Ocak Cumartesi – **Aydın Kahya All Star Band**, şarkı1c1.
28 Ocak Pazartesi – **Genç Caz Vokal Yarışması**

29 Ocak Salı – **Ülkem Özsezen Quintet**, piyanist.

30 Ocak Çarşamba – **Kerem Turhan Band**, şarkıcı.

31 Ocak Perşembe – **Funkbook**, enstrumantal grup.

ŞUBAT 2019

1 Şubat Cuma – **Su İdil Quintet**, şarkıcı.

2 Şubat Cumartesi – **İpek Dinç Yüce**, şarkıcı.

4 Şubat Pazartesi – **Hakan Behlil Quintet**, bassist.

5 Şubat Salı – **Anıl Şalliel Band**, saksofonist.

6 Şubat Çarşamba – **Ercüment Gül “3 Generations Trio”**, gitarist.

7 Şubat Perşembe – **Hermon Mehari Quintet**, trompet.

8 Şubat Cuma – **Duygu Soylu Band**, şarkıcı.

9 Şubat Cumartesi – **İstanbul Funk Unit**, şarkıcılı grup.

11 Şubat Pazartesi – **Önder Focan Trio**, gitarist.

12 Şubat Salı – **Kaan Bıyıköğlü Trio**, piyanist.

13 Şubat Çarşamba – **SPIN**, enstrumantal grup.

14 Şubat Perşembe – **Ebru Selvikavak & Erdem Özkan Band**, şarkıcı.

15 Şubat Cuma – **Bebop Project**, enstrumantal grup.

16 Şubat Cumartesi – **Sibel Köse Quintet**, şarkıcı.

18 Şubat Pazartesi – **Ece Şermet Quartet**, şarkıcı.

19 Şubat Salı – **Sanat Deliorman & Caz Bros**, şarkıcı.

20 Şubat Çarşamba – **Onur Ataman Ensemble**, gitarist.

21 Şubat Perşembe – **Flapper Swing**, gypsy grup.

22 Şubat Cuma – **Sanem Kalfa Quartet**, şarkıcı.

23 Şubat Cumartesi – **Esra Kayıkcı Band**, şarkıcı.

25 Şubat Pazartesi – **Olgun Açar Quartet**, davulcu.

26 Şubat Salı – **Bora Çeliker Quartet**, gitarist.

27 Şubat Çarşamba – **Kerem Türkaydın “Candid Music”**, gitarist.

28 Şubat Perşembe – **Swing A La Turc**, enstrumantal grup.

MART 2019

1 Mart Cuma – **Erdem Özkan Band**, şarkıcı.

2 Mart Cumartesi – **İpek Dinç Yüce**, şarkıcı.

4 Mart Pazartesi – **Funkbook**, enstrumantal grup.

5 Mart Salı – **Standards & Sanat Deliorman**, şarkıcı.

6 Mart Çarşamba – **Volkan Topakoğlu Band**, bassist.

- 7 Mart Perşembe – **Ayşe Tütüncü Quartet**, piyanist.
- 8 Mart Cuma – **Cansu Nihal Akarsu Band**, şarkıcı.
- 9 Mart Cumartesi – **Deniz Taşar Quintet**, şarkıcı.
- 11 Mart Pazartesi – **Tango Jazz Quartet**, enstrumantal grup.
- 12 Mart Salı – **François Lindemann “Nu Bass”**, piyanist.
- 13 Mart Çarşamba – **Yahya Dai Quartet “4.0”**, saksofonist.
- 14 Mart Perşembe – **Hakan Behlil Quartet**, bassist.
- 15 Mart Cuma – **Duygu Argın Quintet**, şarkıcı.
- 16 Mart Cumartesi – **Selen Beytekin Project**, şarkıcı.
- 18 Mart Pazartesi – **Cansu Tanrikulu Group “Sings Strayhorn”**, şarkıcı.
- 19 Mart Salı – **Bilge Günaydın Quintet**, piyanist.
- 20 Mart Çarşamba – **Los Amigos De Herman**, şarkıcılı grup.
- 21 Mart Perşembe – **GARANTİ CAZ YEŞİLİ Brian Charette & Melanie Scholtz 4tet**, hammond, vokal.
- 22 Mart Cuma - **GARANTİ CAZ YEŞİLİ Brian Charette & Melanie Scholtz 4tet**, hammond, vokal.
- 23 Mart Cumartesi – **Ece Göksu Quintet**, şarkıcı.
- 25 Mart Pazartesi – **Çağdaş Oruç Quartet**, saksofonist.
- 26 Mart Salı – **Kamil Erdem Gitar 3 feat. Sibel Köse**, gitarist, vokal ile.
- 27 Mart Çarşamba – **Yavuz Akyazıcı Trio**, gitarist.
- 28 Mart Perşembe – **Flapper Swing**, gypsy grup.
- 29 Mart Cuma – **Ceren Temel Quintet**, şarkıcı.
- 30 Mart Cumartesi – **Selim Benba Band feat. Sibel Köse**, piyanist, vokal ile.

NİSAN 2019

- 1 Nisan Pazartesi – **Kerem Türkaydın “Candid Music”**, gitarist.
- 2 Nisan Salı – **Hakan Kamalı Quintet**, gitarist.
- 3 Nisan Çarşamba – **Guy Mingus Trio**, piyanist.
- 4 Nisan Perşembe – **Cem Kaprol Band**, piyanist.
- 5 Nisan Cuma – **Aydın Kahya Band**, şarkıcı.
- 6 Nisan Cumartesi – **İstanbul Funk Unit**, şarkıcılı grup.
- 8 Nisan Pazartesi – **Barış Arslan Trio**, gitarist.
- 9 Nisan Salı – **Kaan Bıykoğlu Trio**, piyanist.
- 10 Nisan Çarşamba – **Kristian Lind Trio**, bassist.
- 11 Nisan Perşembe – **Yaz Baltacıgil Quartet**, bassist.

- 12 Nisan Cuma – **Sibel Köse Quintet**, şarkıcı.
- 13 Nisan Cumartesi – **İpek Dinç Yüce Band**, şarkıcı.
- 15 Nisan Pazartesi – **Baki Duyarlar “JazzArk Project”** piyanist.
- 16 Nisan Salı – **Raci Pişmişoğlu Mus 461**
- 17 Nisan Çarşamba – **Flapper Swing**, gypsy grup.
- 18 Nisan Perşembe – **NHOP Tribute Konseri (anma konseri)**
- 19 Nisan Cuma – **Dre of LA Band**, şarkıcı.
- 20 Nisan Cumartesi – **Su İdil Quintet**, şarkıcı.
- 22 Nisan Pazartesi – **Pelin Güneş Quintet**, şarkıcı.
- 23 Nisan Salı – **Can Tutuğ 4tet Plays Monk**, vibrafonist.
- 24 Nisan Çarşamba – **Volkan Polat Quartet**, gitarist.
- 25 Nisan Perşembe – **Hakan Behlil Quintet**, bassist.
- 26 Nisan Cuma – **Cansu Nihal Akarsu**, şarkıcı.
- 27 Nisan Cumartesi – **Meltem Ege Band**, şarkıcı.
- 29 Nisan Pazartesi – **Modal Jazz 4tet**, enstrumantal grup.
- 30 Nisan Salı – **Garanti Caz Declan Forde**, piyanist.

MAYIS 2019

- 1 Mayıs Çarşamba – **Bora Çeliker 4tet**, gitarist.
- 2 Mayıs Perşembe – **Dila Bahar 4tet**, şarkıcı.
- 3 Mayıs Cuma – **Esra Kayıkçı Band**, şarkıcı.
- 4 Mayıs Cumartesi – **Ece Göksu**, şarkıcı.
- 6 Mayıs Pazartesi – **Hasan Aran Quartet**, gitarist.
- 7 Mayıs Salı – **Kaan Çelen Quartet**, davulcu.
- 8 Mayıs Çarşamba – **Cazzip Project**, enstrumantal grup.
- 9 Mayıs Perşembe – **Ergüven Başaran Band**, saksofonist.
- 10 Mayıs Cuma – **Erdem Özkan Band**, şarkıcı.
- 11 Mayıs Cumartesi – **Selen Beytekin Project**, şarkıcı.
- 13 Mayıs Pazartesi – **Kamil Erdem Trio feat. Sibel Köse**, gitarist, vokal.
- 14 Mayıs Salı – **Yürüyen Merdiven feat. Barış Ertürk & Kristian Lind**, grup.
- 15 Mayıs Çarşamba – **Jazz Sisters**, şarkıcılı grupç
- 16 Mayıs Perşembe – **Hakan Behlil Quintet**, bassist.
- 17 Mayıs Cuma – **Ceren Temel Project**, şarkıcı.
- 18 Mayıs Cumartesi – **Sibel Köse Quintet**, şarkıcı.
- 20 Mayıs Pazartesi – **Anıl Şalliel Band**, saksofonist.

- 21 Mayıs Salı – **GARANTİ CAZ YEŞİLİ Seamus Blake Quartet**, saksofonist.
- 22 Mayıs Çarşamba - **GARANTİ CAZ YEŞİLİ Seamus Blake Quartet**, saksofonist.
- 23 Mayıs Perşembe – **Hermon Mehari Quartet**, trompetçi.
- 24 Mayıs Cuma – **Cansu Nihal Akarsu Band**, şarkıcı.
- 25 Mayıs Cumartesi – **İpek Dinç Yüce Band**, şarkıcı.
- 27 Mayıs Pazartesi – **Tümer Uluçınar Trio feat. Fulya Akça**, gitarist, vokal.
- 28 Mayıs Salı – **Önder Focan Trio feat. Jan Gunnar Hoff**, gitarist, piyanist.
- 29 Mayıs Çarşamba – **Flapper Swing**, gypsy grup.
- 30 Mayıs Perşembe – **Ayşe Tütüncü Quartet**, piyanist.
- 31 Mayıs Cuma – **Sarpay Özçağatay Band**, flütist.

HAZİRAN 2019

- 1 Haziran Cumartesi – **Erdem Özkan Band**, şarkıcı.
- 3 Haziran Pazartesi – **Cazzip Project**, enstrumantal grup.
- 4 Haziran Salı – **Tolga Erzurumlu Quartet**, piyanist.
- 5 Haziran Çarşamba – **Önder Focan Trio**, gitarist.
- 6 Haziran Perşembe – **Kaan Bıyıkoğlu “Organ Trio”**, hammond.
- 7 Haziran Cuma – **Pelin Güneş Quintet**, şarkıcı.
- 8 Haziran Cumartesi – **İstanbul Funk Unit**, şarkıcılı grup.
- 10 Haziran Pazartesi – **BAU Caz Mezuniyet Konseri**
- 11 Haziran Salı – **Emre Tankal**, gitarist.
- 12 Haziran Çarşamba – **Yaz Baltacıgil Quartet**, bassist.
- 13 Haziran Perşembe – **Standards & Sanat Deliorman**, şarkıcı.
- 14 Haziran Cuma – **İpek Dinç Yüce Band**, şarkıcı.
- 15 Haziran Cumartesi – **Deniz Taşar Quintet**, şarkıcı.
- 17 Haziran Pazartesi – **Baturay Yarkın Trio feat. Nağme Yarkın**, piyanist, kemençe.
- 18 Haziran Salı – **Cem Tuncer Trio**, gitarist.
- 19 Haziran Çarşamba – **Nihan Kır Quartet**, şarkıcı.
- 20 Haziran Perşembe – **Doruk Okuyucu Quartet**, gitarist.
- 21 Haziran Cuma – **DOLCE Jazz Vocal Group**
- 22 Haziran Cumartesi – **Sibel Köse Quintet**, şarkıcı.
- 24 Haziran Pazartesi – **Turgut Alp Bekoğlu Quartet**, davulcu.
- 25 Haziran Salı – **Volkan Topakoğlu Band**, bassist.
- 26 Haziran Çarşamba – **Flapper Swing**, gypsy grup.
- 27 Haziran Perşembe – **SPIN feat. Selim Benba**, enstrumantal grup ve piyanist.

28 Haziran Cuma – **Tahsin Ünüvar Quartet**, saksofonist.

29 Haziran Cumartesi – **Esra Kayıkçı Band**, şarkıcı.

TEMMUZ 2019

1 Temmuz Pazartesi – **Duygu Mühürdar Band**, şarkıcı.

2 Temmuz Salı – **Barış Arslan Trio**, gitarist.

3 Temmuz Çarşamba – **26. İstanbul Caz Festivali, Gülşah Erol Band**, çellist.

4 Temmuz Perşembe – **Erhan Erbelger & Önder Focan & Ozan Musluoğlu Trio**, gitar,bas

5 Temmuz Cuma – **Duygu Argın Band**, şarkıcı.

6 Temmuz Cumartesi – **Sibel Köse Band**, şarkıcı.

8 Temmuz Pazartesi – **Kerem Türkaydın Trio**, gitarist.

9 Temmuz Salı – **Modal Jazz Quartet**, enstrumantal grup.

10 Temmuz Çarşamba – **Anıl Şallıel Band**, saksofonist.

11 Temmuz Perşembe – **Efe Artun Yüksel Trio**, gitarist.

12 Temmuz Cuma – **Selim Benba Band feat. Sibel Köse**, piyanist ve şarkıcı.

13 Temmuz Cumartesi – **Kerem Turhan Band**, şarkıcı.

15 Temmuz Pazartesi – **Ceyda Özbaşarel Band**, şarkıcı.

16 Temmuz Salı – **Manuş-u Ala**, gypsy grup.

17 Temmuz Çarşamba – **Alper Elmacı Trio**, piyanist.

18 Temmuz Perşembe – **Oğuz Büyükberber Trio**, Klarnet.

19 Temmuz Cuma – **Fuat Tuuç Band**, şarkıcı.

20 Temmuz Cumartesi – **Göksu Sandıkçı Quintet**, şarkıcı.

22 Temmuz Pazartesi – **Ajlan Büyükburç Gecesi**

23 Temmuz Salı – **Önder Focan Trio**, gitarist.

24 Temmuz Çarşamba – **Hakan Behlil Quintet**, bassist.

25 Temmuz Perşembe – **Flapper Swing**, gypsy grup.

26 Temmuz Cuma – **Erdem Özkan Band**, şarkıcı.

27 Temmuz Cumartesi – **Meltem Ege Band**, şarkıcı.

EK E: THE BADAU İSTANBUL 2018 – 2019 TAKVİMİ

EYLÜL 2018

- 22 Eylül Cumartesi – **3. Sezon Açılış Konseri – NEVİ**
28 Eylül Cuma – **Ülkem Özsezen Synesthesia Quartet**, piyanist.
29 Eylül Cumartesi – **Önder Focan Trio**, gitarist.

EKİM 2018

- 4 Ekim Perşembe – **Baturay Yarkın Trio feat. Nağme Yarkın: Anadolunun Renkleri**, piyano & kemençe
5 Ekim Cuma – **Can Çankaya & Kağan Yıldız – Timeless feat. Ece Göksu**, piyano & kontrbas albüm konseri
6 Ekim Cumartesi – **SPIN**, enstrumantal grup.
11 Ekim Perşembe – **Barış Arslan Trio**, gitarist.
12 Ekim Cuma – **Sibel Demir Quintet**, şarkıcı.
13 Ekim Cumartesi – **Aydın Kahya All Star Band**, şarkıcı.
18 Ekim Perşembe – **28. Akbank Caz Festivali – Ozan Musluoğlu Quintet**, bassist.
19 Ekim Cuma – **Will Brahm İstanbul Trio**, gitarist.
20 Ekim Cumartesi – **Ayşe Tütüncü Dörtlüsü**, piyanist.
25 Ekim Perşembe – **Erdem Özkan Quartet**, şarkıcı.
26 Ekim Cuma – **Flapper Swing**, gypsy grup.
27 Ekim Cumartesi – **Sibel Köse Quartet**, şarkıcı.

KASIM 2018

- 1 Kasım Perşembe – **Cazzip Project**, enstrumantal grup.
2 Kasım Cuma – **Neşet Ruacan Trio**, gitarist.
3 Kasım Cumartesi – **Eren Noyan Sunar: Badau Open Mic.**, jam session.
8 Kasım Perşembe – **Nesim Maxhuni Band**, davulcu.
9 Kasım Cuma – **Latin Brazilian Ens.**, şarkıcılı grup, bossa şarkıları.
10 Kasım Cumartesi – **Şenova Ülker Quartet**, trompet.
15 Kasım Perşembe – **Bilge Günaydın Quintet**, piyanist.
16 Kasım Cuma – **SPIN**, enstrumantal grup.
17 Kasım Cumartesi – **Flapper Swing**, gypsy grup.
22 Kasım Perşembe – **Can Tutuğ Quartet**, vibrafonist.
23 Kasım Cuma – **Fulya Akça Quintet**, şarkıcı.
24 Kasım Cumartesi – **İpek Dinç Yüce Quartet**, şarkıcı.

29 Kasım Perşembe – **Evrencan Gündüz Trio**, vokal-gitar.

30 Kasım Cuma – **Su İdil Quintet**, şarkıcı.

ARALIK 2018

1 Aralık Cumartesi – **İmer Demirer / Jef Giansily / Andreas Metzler**, trompet, piyano, bas.

6 Aralık Perşembe – **İpek Göztepe feat. Nilüfer Verdi**, şarkıcı & piyanist.

7 Aralık Cuma – **Fulya Akça Trio**, şarkıcı.

8 Aralık Cumartesi – **Flapper Swing**, gypsy grup.

13 Aralık Perşembe – **Tolga Bedir “Perchance”**, piyanist.

14 Aralık Cuma – **Önder Focan Trio**, gitarist.

15 Aralık Cumartesi – **Ayşe Tütüncü Dörtlüsü**, piyanist.

20 Aralık Perşembe – **Şirin Soysal feat. Neşet Ruacan**, şarkıcı & gitarist.

21 Aralık Cuma – **Cem Kaprol Quartet “Une Nuit Parisienne”**, şarkıçılı grup.

22 Aralık Cumartesi – **Ozan Musluoğlu Quartet**, bassist.

27 Aralık Perşembe – **Bilal Karaman Trio**, gitarist.

28 Aralık Cuma – **Eren Noyan Quartet feat. Şenova Ülker**, şarkıcı & trompet.

29 Aralık Cumartesi – **Ece Göksu & Eylül Biçer**, vokal & gitar.

OCAK 2019

3 Ocak Perşembe – **Çağla Erdoğan Quartet**, şarkıcı.

4 Ocak Cuma – **Ercüment Orkut Trio “Persona”**, piyanist, albüm konseri.

5 Ocak Cumartesi – **Eren Noyan Quartet feat. Eren Turgut**, şarkıcı & bassist.

10 Ocak Perşembe – **Çağl Kaya Quintet “Bir Şeyler Eksik”**, eşlik entrumanı olmayan şarkıçılı grup.

11 Ocak Cuma – **Selen Gülün Trio**, piyanist.

12 Ocak Cumartesi – **SPIN**, enstrumantal grup.

17 Ocak Perşembe – **Portrait And A Dream**, enstrumantal grup.

18 Ocak Cuma – **Neşet Ruacan & Duygu Argın**, gitar & vokal.

19 Ocak Cumartesi – **Cansu Nihal Akarsu Quartet**, şarkıcı.

24 Ocak Perşembe – **Hakan Kamalı Trio**, gitarist.

25 Ocak Cuma – **Tamer Temel “Serbest Düşüş”**, saksofonist.

26 Ocak Cumartesi – **Flapper Swing**, gypsy grup.

31 Ocak Perşembe – **Barış Arslan Trio**, gitarist.

ŞUBAT 2019

1 Şubat Cuma – **Flapper Swing**, gypsy grup.

2 Şubat Cumartesi – **Su İdil Quintet**, şarkıcı.

- 7 Şubat Perşembe – **Ercüment Gül Trio**, gitarist.
8 Şubat Cuma – **Hermon Mehari Quartet**, trompetçi.
9 Şubat Cumartesi – **Ülkem Özsezen Synesthesia Quartet**, piyanist,
14 Şubat Perşembe – **Eren Noyan Quartet**, şarkıcı.
15 Şubat Cuma – **Sibel Köse & Eylül Biçer Duo**, vokal & gitar.
16 Şubat Cumartesi – **İmer Demirer Trio**, trompetçi.
21 Şubat Perşembe – **Efe Artun Yüksel Trio**, gitarist.
22 Şubat Cuma – **Önder Focan Trio**, gitarist.
23 Şubat Cumartesi – **Sanem Kalfa Quartet**, şarkıcı.
28 Şubat Perşembe – **Deniz Taşar**, şarkıcı.

MART 2019

- 1 Mart Cuma – **Jef Giansily Invites İmer Demirer with Apostolos Sideris**, piyano, trompet, bas.
2 Mart Cumartesi – **Esra Kayıkçı Trio**, şarkıcı.
7 Mart Perşembe – **İpek Göztepe Trio**, şarkıcı.
8 Mart Cuma – **Barış Arslan Trio feat. Yunus Muti**, gitarist.
9 Mart Cumartesi – **Cansu Nihal Akarsu Quartet**, şarkıcı.
14 Mart Perşembe – **Korin**, piyanist & davul. Doğaçlama ağırlıklı müziklerini “space jazz” olarak tanımlıyorlar.
15 Mart Cuma – **Burak Cihangirli Quartet**, davul.
16 Mart Cumartesi – **Ayşe Tütüncü DörtlÜsü**, piyanist.
21 Mart Perşembe – **Erkan Zeki Ar Quartet**, gitarist.
22 Mart Cuma – **Flapper Swing**, gypsy grup.
23 Mart Cumartesi -**Ozan Musluoğlu Trio**, bassist.
28 Mart Perşembe – **La Musica alla Turca**
29 Mart Cuma – **Spin feat. Selim Benba**
30 Mart Cumartesi – **Eren Noyan Trio feat. Sıtkı Sırtanadolu**, şarkıcı & gitarist.

NİSAN 2019

- 4 Nisan Perşembe – **Micro Trio**, gypsy grup.
5 Nisan Cuma – **Bora Çeliker Quartet**, gitarist.
6 Nisan Cumartesi – **Aydın Kahya Band**, şarkıcı.
11 Nisan Perşembe – **Yürüyen Merdiven feat. Barış Ertürk**, enstrumantal grup.
12 Nisan Cuma – **Anıl Deniz Cat Walk**, bassist.
13 Nisan Cumartesi – **Eren Noyan Band feat. Baturay Yarkın**, şarkıcı & piyanist.

- 18 Nisan Perşembe – **Dre of L.A.**, şarkıcı.
- 19 Nisan Cuma – **Su İdil Quartet**, şarkıcı.
- 20 Nisan Cumartesi – **Sibel Köse / Önder Focan / Kağan Yıldız**, şarkıcı, gitarist, bas.
- 25 Nisan Perşembe – **Cansu Nihal Akarsu**, şarkıcı.
- 26 Nisan Cuma – **Fulya Akça Trio**, şarkıcı.
- 27 Nisan Cumartesi – **Flapper Swing**, gypsy grup.
- 30 Nisan Salı (Dünya Caz Günü) – **Garanti Caz Yeşili: Yotam Silberstein**, gitarist.

MAYIS 2019

- 2 Mayıs Perşembe – **Baturay Yarkın Trio**, piyanist.
- 3 Mayıs Cuma – **Eren Noyan Band feat. Erkan Zeki Ar**, şarkıcı&gitarist.
- 4 Mayıs Cumartesi – **Ülkem Özsezen Quartet**, piyanist.
- 9 Mayıs Perşembe – **Eser Noyan: Tangolar ve Neveser Kökdeş**
- 10 Mayıs Cuma – **Gilad Hekselman ZuperOctave**, gitarist.
- 11 Mayıs Cumartesi – **Ayşe Tütüncü Dörtlüsü**, piyano.
- 16 Mayıs Perşembe – **Erdem Özkan Trio**, şarkıcı.
- 17 Mayıs Cuma – **Flapper Swing**, gypsy grup.
- 18 Mayıs Cumartesi – **Cansu Nihal Akarsu Trio**, şarkıcı.
- 23 Mayıs Perşembe – **Deniz Özçelik Trio**, şarkıcı.
- 24 Mayıs Cuma – **Hermon Mehari Quartet**, trompet.
- 25 Mayıs Cumartesi – **Önder Focan Trio**, gitarist.
- 30 Mayıs Perşembe – **Demirer / Uluçınar / Muhamedi**, trompet, gitarist, bassist.
- 31 Mayıs Cuma – **Şenova Ülker Quartet**, trompet.

HAZİRAN 2019

- 1 Haziran Cumartesi – **Eren Noyan Band feat. Efe Gazi Sezon Kapanış Konseri**, şarkıcı & trompet.
- 15 Haziran Cumartesi – **Yahya Dai Quartet**, saksofonist.

EK F: BOVA SAHNE 2018 – 2019 TAKVİMİ

EYLÜL 2018

- 5 Eylül Çarşamba – **Cenk Erdoğan**, gitarist.
- 8 Eylül Cumartesi – **Deli Bakkal**,
- 10 Eylül Pazartesi – **Kuvve**, kendi şarkılarını çalan vokalli bir grup.
- 11 Eylül Salı – **BİZ**, davul ve perküsyon.
- 12 Eylül Çarşamba, **Ayşe Tütüncü Dörtlüsü**, piyanist.
- 14 Eylül Cuma – **Karambola**, vokalli grup.
- 15 Eylül Cumartesi -**Bora Çeliker Blues**, gitarist.
- 18 Eylül Salı – **Buse Şimşek 5**, davulcu.
- 20 Eylül Perşembe – **Deniz Güngören**, şarkıcı.
- 21 Eylül Cuma – **Briken Aliu and Friends**, gitarist.
- 22 Eylül Cumartesi – **Jam Session**
- 24 Eylül Pazartesi – **Cenk Erdoğan**, gitarist.
- 25 Eylül Salı – **Sinan Altıparmak Dörtlüsü**, gitarist.
- 26 Eylül Çarşamba – **Keloğlan**, deneysel müzik.
- 28 Eylül Cuma – **Gaia Mobilij**, vokal & akordeon.

EKİM 2018

- 1 Ekim Pazartesi – **Jam Session**
- 2 Ekim Salı – **Tolga Bedir Trio**, piyanist.
- 3 Ekim Çarşamba – **Take The Aid Train**, özgür müzik grubu.
- 4 Ekim Perşembe – **Dina & Julie**, piyano & ud, vokal.
- 5 Ekim Cuma – **Deli Bakkal**, enstumental grup, Afrika cazı, funk, soul.
- 6 Ekim Cumartesi – **Bova 1. Yıl Parti**
- 8 Ekim Pazartesi – **Tamer Temel**, saksofonist.
- 9 Ekim Salı – **Çağrı Sertel “Instant”**, piyanist.
- 10 Ekim Çarşamba – **Ayşe Tütüncü 5lisi**, piyanist.
- 11 Ekim Perşembe – **Fabio Turchetti**, akordeon & vokal.
- 12 Ekim Cuma – **Good Vibes**, şarkıcılı grup, reggae-soul-funk.
- 13 Ekim Cumartesi – **Zeytin** – şarkıcılı grup, reggae-rock.
- 15 Ekim Pazartesi – **Çağl Kaya**, şarkıcı.
- 16 Ekim Salı – **Sarp Maden 5**, gitarist.
- 17 Ekim Çarşamba – **Volkan İncüvez “Hepyek”**, ney, vokal, perdesiz gitar, bağlama; solo performans.

- 18 Ekim Perşembe – **Pause Guitar 3 & Will Brahm**, gitaristler.
- 19 Ekim Cuma – **Briken Aliu & Friends**, gitarist.
- 20 Ekim Cumartesi – **Serhan Erkol Melting Pot**, saksofonist.
- 21 Ekim Pazar – **Eğitim-Sen**
- 22 Ekim Pazartesi – **Kaan Çelen**, davulcu.
- 23 Ekim Salı – **Hakan Kamalı**, gitarist.
- 24 Ekim Çarşamba – **Şirin Soysal**, şarkıcı.
- 25 Ekim Perşembe – **KAM**, deneysel folk, rock, caz.
- 26 Ekim Cuma – **Uninvited Jazz Band**, enstrumantal grup, New Orleans Dönemi parçaları.
- 28 Ekim Pazar – **ETQ**, enstrumantal grup.
- 29 Ekim Pazartesi – **Jam Session**
- 30 Ekim Salı – **Volkan Polat**, gitarist.
- 31 Ekim Çarşamba – **Esra Kayıkçı “Bozgun Hatıra”**, şarkıcı., albüm konseri.

KASIM 2018

- 1 Kasım Perşembe – **Yürüyen Merdiven & Angelika Niescier**, enstrumantal grup & saksofonist.
- 2 Kasım Cuma – **Deli Bakkal**, enstrumantal grup, Afrika cazı, funk, soul.
- 3 Kasım Cumartesi – **Bi’ Şarkım Var!** İnsanların başvurup bestelerini çaldığı bir platform.
- 4 Kasım Pazar – **Bora Çeliker “MIND”**, gitarist.
- 5 Kasım Pazartesi – **Sarp Maden 5**, gitarist.
- 6 Kasım Salı – **Nesim Maxhuni Band**, davulcu.
- 7 Kasım Çarşamba – **Batuhan Polat**, gitar & vokal.
- 8 Kasım Perşembe – **Swing Vandals**, şarkıcılı grup.
- 9 Kasım Cuma – **Serhan Erkol “Melting Pot”**, saksofonist.
- 10 Kasım Cumartesi – **Karambola**, şarkıcılı grup.
- 12 Kasım Pazartesi – **Jazz Open Mic.**, şarkıcılar için jam session.
- 13 Kasım Salı – **Çağrı Sertel “Instant”**, piyanist.
- 14 Kasım Çarşamba – **Take The Aid Train**, özgür müzik grubu.
- 15 Kasım Perşembe – **Selin Sümbültepe**, şarkıcı.
- 16 Kasım Cuma – **Deniz Mahir Kartal & Volkan İncüvez “DU-YEK”** etnik ve elektronik soundlarla bir duo.
- 17 Kasım Cumartesi – **Ardından**, enstrumantal grup.
- 19 Kasım Pazartesi – **Yavuz Akyazıcı Trio**, gitarist.
- 20 Kasım Salı – **Bilge Günaydın Quartet**, piyanist.

- 21 Kasım Çarşamba – **Emin Fındıkoğlu Quartet**, piyanist.
22 Kasım Perşembe – **Ebren Trio** (konser olmamış)
23 Kasım Cuma – **Good Vibes**, şarkıcılı grup, reggae-soul-funk.
24 Kasım Cumartesi – **Mellotron**, şarkıcılı grup, popüler funk, r&b ve dans şarkıları.
26 Kasım Pazartesi – **Emre Tankal Quartet**, gitarist.
27 Kasım Salı – **Volkan Polat Quartet**, gitarist.
28 Kasım Çarşamba – **Yolda**, şarkıcılı grup. müziklerini yaban pop olarak tanımlıyorlar.
29 Kasım Perşembe – **Sinan Altıparmak Beşlisi feat. İmer Demirer**, gitarist / trompet.
30 Kasım Cuma – **Sarp Volkan Eylem**, Sarp Maden, Volkan Öktem, Eylem Pelit, albüm konseri.

ARALIK 2018

- 1 Aralık Cumartesi – **Briken Aliu & Friends**, gitarist.
3 Aralık Pazartesi – **Esra Kaya Quartet**, şarkıcı.
4 Aralık Salı – **Tolga Bedir Trio**, piyanist.
5 Aralık Çarşamba – **Tahterevalli** (konser olmamış)
6 Aralık Perşembe – **Gabriel Schmit Quartet**, trompetçi
7 Aralık Cuma – **A Lo Loco “Latin Jazz Band”** Küba müziği.
8 Aralık Cumartesi – **Kam**, deneysel folk, rock, caz.
9 Aralık Pazar – **Ali Perret Quartet**, piyanist.
10 Aralık Pazartesi – **Jam Session**
11 Aralık Salı – **Ayşe Tütüncü Dörtlüsü**, piyanist.
12 Aralık Çarşamba – **Yolda**, şarkıcılı grup. müziklerini yaban pop olarak tanımlıyorlar.
13 Aralık Perşembe – **İrem Arslan Quartet**, şarkıcı.
14 Aralık Cuma – **Serhan Erkol “Melting Pot”**, saksofonist.
15 Aralık Cumartesi – **Deli Bakkal**, enstrumantal grup, Afrika cazı, funk, soul.
16 Aralık Pazar – **Tahterevalli**, duo grup. Gitar&vokal & tenor saksofon.
17 Aralık Pazartesi – **Raci Pişmişoğlu**
18 Aralık Salı – **Take The Aid Train**, özgür müzik grubu.
19 Aralık Çarşamba – **Boğaziçi Caz Orkestrası**
20 Aralık Perşembe – **Organology** hammond grup.
21 Aralık Cuma – **Shake**, şarkıcılı grup.
22 Aralık Cumartesi – **Korhan Futacı**, saksofon.
24 Aralık Pazartesi – **Ercüment & Volkan & Alper**, piyanist, davulcu, basçı.

- 25 Aralık Salı – **Deniz Güngören**, şarkıcı.
26 Aralık Çarşamba – **Bilal Karaman Trio**, gitarist.
27 Aralık Perşembe – **Cenk Erdoğan “Fermata”**, gitarist.
28 Aralık Cuma – **Sarp Maden**, gitarist
29 Aralık Cumartesi – **Selçuk Karaman**, bassist.

OCAK 2019

- 2 Ocak Çarşamba – **Jam Session**
3 Ocak Perşembe – **Fulya Akça Quintet**, şarkıcı.
4 Ocak Cuma – **Karambola**, şarkıcılı grup.
5 Ocak Cumartesi – **Bir Şeyler Eksik**, eşlik entrumanı olmayan şarkıcılı grup.
7 Ocak Pazartesi – **Sarp Maden 5**, gitarist.
8 Ocak Salı – **Cem Tuncer feat. Ricky Ford**, gitarist & saksofonist.
9 Ocak Çarşamba – **Çağrı Sertel INSTANT**, piyanist, albüm konseri.
10 Ocak Perşembe – **Hakan Kamalı Quartet**, gitarist.
11 Ocak Cuma – **Serhan Erkol “Motel Atm”**, saksofonist.
12 Ocak Cumartesi – **Bi’ Şarkım Var**
14 Ocak Pazartesi – **Portrait and a Dream**, enstrumantal grup.
15 Ocak Salı – **Duygu Argın & Alper Yılmaz Duo**, vokal & bas duo.
16 Ocak Çarşamba – **TAKİDUM**, ritim grubu.
17 Ocak Perşembe – **Ercüment Orkut “Persona”**, piyanist, albüm konseri.
18 Ocak Cuma – **Power Trio**, enstrumantal grup.
19 Ocak Cumartesi – **Mellotron**, şarkıcılı grup, popüler funk, r&b ve dans şarkıları.
20 Ocak Pazar – **Jam Session**
21 Ocak Pazartesi – **Fenomen**, enstrumantal grup.
22 Ocak Salı – **Sinan Altıparmak Beşlisi**, gitarist.
23 Ocak Çarşamba – **Ece Şermet Quartet**, şarkıcı.
24 Ocak Perşembe – **Tamer Temel Quartet**, saksofonist.
25 Ocak Cuma – **Melting Pot**, saksofonist.
26 Ocak Cumartesi – **Zeytin**, şarkıcılı grup, reggae-rock.
27 Ocak Pazar – **Take The Aid Train**, özgür müzik grubu.
28 Ocak Pazartesi – **Volkan Polat Quartet**, gitarist.
29 Ocak Salı – **Begüm Ünlüsü Quartet**, şarkıcı.
30 Ocak Çarşamba – **Kerem Türkaydın & Cem Tuncer**, gitar duo
31 Ocak Perşembe – **Töz**, orijinal müzik grubu.

ŞUBAT 2019

- 1 Şubat Cuma – **Latin Brazil Ensemble**, bossa nova ve brezilya cazı aranjmanları.
- 2 Şubat Cumartesi – **Esra Kayıkçı “Bozgun Hatıra”**, şarkıcı, albüm konseri.
- 4 Şubat Pazartesi – **Çağrı Sertel “Instant”**, piyanist, albüm konseri.
- 5 Şubat Salı – **Efe Artun Yüksel Trio**, gitarist.
- 6 Şubat Çarşamba – **Hakan Kamalı Qunintet**, gitarist.
- 7 Şubat Perşembe – **İstanbul’dan**, türkü yorumları.
- 8 Şubat Cuma – **Nazdrave**, Ediz Hafızoğlu’nun albümü, davulcu.
- 9 Şubat Cumartesi – **Korhan Futacı**, saksofonist.
- 11 Şubat Pazartesi – **Yürüyen Merdiven ft. Barış Ertürk**, şarkıcılı grup.
- 12 Şubat Salı – **Ayşe Tütüncü Dörtlüsü**, piyanist.
- 13 Şubat Çarşamba – **Can Tutuğ & Anıl Deniz Duo**, vibrafon & bas.
- 14 Şubat Perşembe – **Batuhan Polat**, gitar& vokal.
- 15 Şubat Cuma – **Feti Blue Band**, blues müziği.
- 16 Şubat Cumartesi – **Deli Bakkal**, enstrumantal grup, Afrika cazı, funk, soul.
- 17 Şubat Pazar – **Perret & Küçükıldırım & Demirkol**, piyanist, saksofonist, davulcu.
- 18 Şubat Pazartesi – **Sarp Maden 5**, gitarist.
- 19 Şubat Salı – **İmer Demirer Trio**, trompetçi.
- 20 Şubat Çarşamba – **Volkan İncüvez “Hepyek” & VI Quartet**, ney, vokal, perdesiz gitar, bağlama & müzik dörtlüsü.
- 21 Şubat Perşembe – **Flux Duo**, davul&tuşlular; modern caz ve elektronik müzik.
- 22 Şubat Cuma – **Briken Aliu & Friends**, gitarist.
- 23 Şubat Cumartesi – **Mellotron**, şarkıcılı grup, popüler funk, r&b ve dans şarkıları.
- 24 Şubat Pazar – **Talebe & Mısırlı Ahmet Ritimhanesi**, etnik fusion.
- 25 Şubat Pazartesi – **Take The A.i.d. Train**, özgür müzik grubu.
- 26 Şubat Salı – **Ayşe Gencer Quartet**, şarkıcı.
- 27 Şubat Çarşamba – **Los Amigos De Herman**, Latin Amerika şarkıları.
- 28 Şubat Perşembe – **Deniz Güngören 5tet**, şarkıcı.

MART 2019

- 1 Mart Cuma – **Zeytin**, şarkıcılı grup, reggae-rock.
- 2 Mart Cumartesi – **Karambola**, vokalli grup.
- 4 Mart Pazartesi – **Volkan Toğakoğlu Band**, bassist.
- 5 Mart Salı – **Yavuz Akyazıcı**, gitarist.
- 6 Mart Çarşamba – **Bilal Karaman Swing Trio**, gitarist.

- 7 Mart Perşembe – **Bir Şeyler Eksik**, eşlik entrumanı olmayan şarkılcılı grup.
- 8 Mart Cuma – **Alper Yılmaz Trio**, bassist.
- 9 Mart Cumartesi – **Uninvited Jazz Band**, enstrumantal grup, New Orleans Dönemi parçaları.
- 10 Mart Pazar – **Efe Demiral Trio**, gitarist.
- 11 Mart Pazartesi – **Korin**, piyanist & davul. Doğaçlama ağırlıklı müziklerini “space jazz” olarak tanımlıyorlar.
- 12 Mart Salı – **Platonik**, Monk ve Coleman besteleri ve kendi bestelerini çalan enstrumantal grup.
- 13 Mart Çarşamba – **Siney Yılmaz Hammond Trio fear. İmer Demirer**, saksofonist, hammond & trompet.
- 14 Mart Perşembe – **Deniz Taşar**, şarkıcı.
- 15 Mart Cuma – **Deli Bakkal**, ensturmantal grup, Afrika cazı, funk, soul.
- 16 Mart Cumartesi – **Multikulti Party by Radio Pangea**, DJ Set.
- 17 Mart Pazar – **Perret, Demirkol, Küçükyıldırım**, piyano, saksofon,davul.
- 18 Mart Pazartesi – **Jam Session**
- 19 Mart Salı – **Çağrı Sertel “Instant”**, piyanist, albüm konseri.
- 20 Mart Çarşamba – **Sarp Maden 5** gitarist.
- 21 Mart Perşembe – **Ceyda Özbaşarel Band**, şarkıcı.
- 22 Mart Cuma – **Kam**, deneysel folk, rock, caz.
- 23 Mart Cumartesi – **Güneş Özgeç**, kemancı.
- 25 Mart Pazartesi – **Bora Çeliker & Can Çankaya Duo**, gitarist&piyanist.
- 26 Mart Salı – **Çağl Kaya**, şarkıcı.
- 27 Mart Çarşamba – **Sinan Altıparmak Beşlisi**, gitarist.
- 28 Mart Perşembe – **Kaan Çelen Quartet**, davulcu.
- 29 Mart Cuma – **Gökhan Sürer**, keyboard & tuşlu çalgılar.
- 30 Mart Cumartesi – **Bir Şarkım Var! / Serhan Erkol “Melting Pot”**

NİSAN 2019

- 1 Nisan Pazartesi – **Anıl Deniz “Cat Walk”**
- 2 Nisan Salı - **Dobranotch**
- 3 Nisan Çarşamba – **Şirin Soysal**
- 4 Nisan Perşembe – **Anolisma Quartet**
- 5 Nisan Cuma – **El Terrible Tarantismo**
- 6 Nisan Cumartesi – **Deli Bakkal**

- 8 Nisan Pazartesi – **Volkan Polat Quartet**
- 9 Nisan Salı – **Çağrı Sertel “Instant”**
- 10 Nisan Çarşamba – **Portrait And A Dream**
- 11 Nisan Perşembe – **Tamer Temel Quartet**
- 12 Nisan Cuma – **Serbest Bölge**
- 13 Nisan Cumartesi – **Uninvited Jazz Band**
- 14 Nisan Pazar – **Take The Aid Train**
- 15 Nisan Pazartesi – **Sarp Maden 5**
- 16 Nisan Salı – **Cenk Erdoğan Fermata**
- 17 Nisan Çarşamba – **Volkan İncüvez “Hepyek” + VI Quartet**
- 18 Nisan Perşembe – **Dila Yavuz**
- 19 Nisan Cuma – **Good Vibes**
- 20 Nisan Cumartesi – **A Lo Loco Latin Jazz Band**
- 21 Nisan Pazar – **Perret, Demirkol, Küçükyıldırım**
- 22 Nisan Pazartesi – **Eylül Biçer Trio**
- 23 Nisan Salı – **Selen Gülün “Kadınlar Matinesi”**
- 24 Nisan Çarşamba – **Serhan Erkol “Melting Pot**
- 25 Nisan Perşembe – **Yürüyen Merdiven**
- 26 Nisan Cuma – **Cenk Erdoğan “Lahza”**
- 27 Nisan Cumartesi - **Mellotron**
- 28 Nisan Pazar – **Ohh Crossover İstanbul Live Free Improv**
- 29 Nisan Pazartesi – **Gülşah Erol**
- 30 Nisan Salı – **İmer Demirer Trio**

MAYIS 2019

- 2 Mayıs Perşembe – **Helin Önay Quartet**
- 3 Mayıs Cuma – **El Terrible Tarantismo**
- 4 Mayıs Cumartesi – **Deli Bakkal**
- 6 Mayıs Pazartesi – **Çağıl Kaya**
- 7 Mayıs Salı – **Sarp Maden 5**
- 8 Mayıs Çarşamba – **Ece Şermet**
- 9 Mayıs Perşembe – **Ayşe Tütüncü Dörtlüsü**
- 10 Mayıs Cuma – **Fetiblue Band feat. Tuncer Tunceli**
- 11 Mayıs Cumartesi - **Zeytin**
- 13 Mayıs Pazartesi – **Emre Tankal Quartet**

- 14 Mayıs Salı – **Bilal Karaman Trio**
- 15 Mayıs Çarşamba – **A Speacial Night With Veys**
- 16 Mayıs Perşembe – **Kerem Türkaydın & Cem Tuncer**
- 17 Mayıs Cuma - **KAM**
- 18 Mayıs Cumartesi - **Karambola**
- 20 Mayıs Pazartesi – **Sinan Altıparmak Beşlisi**
- 21 Mayıs Salı – **Yavuz Akyazıcı Trio**
- 22 Mayıs Çarşamba – **Çağrı Sertel “Instant”**
- 23 Mayıs Perşembe – **Ediz Hafızoğlu “Nazdrave”**
- 24 Mayıs Cuma – **Serhan Erkol “Melting Pot”**
- 25 Mayıs Cumartesi - **DAEM**
- 26 Mayıs Pazar – **Take The Aid Train**
- 27 Mayıs Pazartesi – **Bilge Günaydın Quartet**
- 28 Mayıs Salı – **BİLGİ Yeni Müzik Festivali 10 / Şarkılar Bizden**
- 29 Mayıs Çarşamba – **Ülkü Aybala Sunat “Jeff Buckley Şarkıları”**
- 30 Mayıs Perşembe – **Volkan İncüvez**
- 31 Mayıs Cuma – **Unwanted Tattoo / Faroutski / Reptilians From Andromeda / Robotat**

HAZİRAN 2019

- 1 Haziran Cumartesi - **Yolda**
- 5 Haziran Çarşamba – **Volkan Topakoğlu**
- 6 Haziran Perşembe – **Tamer Temel “Beş Duyu”**
- 7 Haziran Cuma – **Deli Bakkal**
- 8 Haziran Cumartesi – **Kutsal Kaan Bilgin**
- 10 Haziran Pazartesi – **Sinan Altıparmak & Volkan Polat Gitar Duo**
- 11 Haziran Salı – **Tolga Tüzün Trio**
- 12 Haziran Çarşamba – **Gülşah Erol Band**
- 13 Haziran Perşembe – **Doruk Okuyucu “Nefes Nefese”**
- 14 Haziran Cuma – **Alper Yılmaz Trio**
- 15 Haziran Cumartesi – **A La Loco Latin Jazz Band**
- 16 Haziran Pazar – **Mısırlı Ahmet Ritimhanesi Kapanış Partisi & Talebe Konseri**
- 17 Haziran Pazartesi – **Jef Giansily Invites İmer Demirer**
- 18 Haziran Salı – **Başak Yavuz Quartet**
- 19 Haziran Çarşamba – **Volkan Polat Quartet**
- 20 Haziran Perşembe – **Seven Seas Trio**

- 21 Haziran Cuma – **Bir Şeyler Eksik**
22 Haziran Cumartesi - **Alaca**
24 Haziran Pazartesi – **İzel Mori Trio**
25 Haziran Salı – **İmer Demirer Trio**
26 Haziran Çarşamba – **Deniz Güngören 5tet**
27 Haziran Perşembe – **Portrait And A Dream**
28 Haziran Cuma – **Take The Aid Train**
29 Haziran Cumartesi - **KAM**
30 Haziran Pazar – **Jam Session w/ Turgay Dmiryürek**

TEMMUZ 2019

- 3 Temmuz Çarşamba – **Selen Gülün & Sanem Kalfa / Duygu Argın & Alper Yılmaz**
4 Temmuz Perşembe – **The Hillsmover**
5 Temmuz Cuma – **DAEM**
6 Temmuz Cumartesi – **Sour Live**
7 Temmuz Pazar – **Sülaiman Mohammad 6tet**
10 Temmuz Çarşamba – **İstanbul'dan**
11 Temmuz Perşembe – **John Coltrane Tribute**
12 Temmuz Cuma – **Debdebe**
13 Temmuz Cumartesi – **A Special Night w/ İmer Demirer, Can Çankaya, Bulut Gülen, Apostolos Sideris, Volkan Öktem**
16 Temmuz Salı – **Alper Elmacı Trio**
19 Temmuz Cuma – **Minus Two**
20 Temmuz Cumartesi – **Uninvited Jazz Band**
22 Temmuz Pazartesi – **Emre Tankal Quartet**
24 Temmuz Çarşamba - **Emre Tankal Quartet**
25 Temmuz Perşembe – **Selen Gülün & Friends**
31 Temmuz Çarşamba – **Ceyda Özbaşarel Band**

AĞUSTOS 2019

- 3 Ağustos Cumartesi - **A Special Night w/ İmer Demirer, Can Çankaya, Apostolos Sideris, Volkan Öktem**
10 Ağustos Cumartesi – **Uninvited Jazz Band**
16 Ağustos Cuma – **Jazz Matiz**
30 Ağustos Cuma – **Deli Bakkal**
31 Ağustos Cumartesi – **Ardından**

ÖZGEÇMİŞ

FULYA AKÇA
Bostancı Mah. Yazıcı Sok.
Barış Apt. No.10 Daire 9
Kadıköy - İstanbul, Türkiye
(+90) 537 737 43 12
fulyakca@gmail.com

KİŞİSEL BİLGİLER

Doğum Tarihi: 09.04.1993, Ordu

Uyruk: T.C.

PROFİL

Müziğe 12 yaşında okul korosunda şarkı söyleyerek ve flüt dersleri alarak başladı. Bursa Zeki Müren Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'ni birincilikle kazanarak burada flüt ve piyano eğitimine devam etti. Ardından Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı'na birincilikle kabul edildi. Burada Zehra Ezgi Kara ile flüt, Lale Necef ile piyano, Zeynep Göknur Kara ile şan ve Sezen Özeke ile müzik öğretim yöntemleri üzerine çalıştı. Aynı zamanda üniversite yıllarında Elif Çağlar ile başladığı caz vokal dersleri ile caz performans üzerine yoğunlaştı. Sibel Köse'nin vokal sınıfında yer aldı ve Randy Esen ile çalıştı. Yurtiçinde ve yurtdışında çeşitli yarışma, festival ve konserlerde şarkı söyledi. Haziran 2015'te Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'ndan dereceyle mezun oldu. Eylül 2016'da İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzikoloji Yüksek Lisans Programı'na kabul edildi. Halen master eğitimini sürdürmekte, kendi gurubuyla konserler vermekte, enstrüman dersleri vermekte ve müzik çalışmalarına İstanbul'da devam etmektedir.

EĞİTİM DURUMU

2016 -	İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzikoloji Yüksek Lisans Prg.
2011 – 2015	Uludağ Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı / Flüt, piyano, şan.
Şubat - Haziran 2014	Szeged Üniversitesi, Macaristan (Erasmus) Müzik Eğitimi Bölümü.
2008 - 2011	Zeki Müren Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, Bursa Alan: Flüt, piyano.

DENEYİMLER

Temmuz, 2017	24. İstanbul Caz Festivali Konseri, İstanbul İstanbul Caz Festivali kapsamında katıldığı Genç Caz Yarışması'na girip finale kalarak, 24. İstanbul Caz Festivalinde sahne aldı.
2015 –	Klasik ve modern caz müziklerinden oluşan bir repertuvar ile duo, trio, quartet ve quintet olarak İstanbul'da caz konserlerini ağırlayan mekanlarda performans sergilemektedir.
2011 - 2015	Uludağ Üniversitesi, Müzik Eğitimi Bölümü Konserleri, Bursa Her dönem sonunda gerçekleşen bu konserlerde flüt ve piyano çaldı, koro ile şarkı söyledi.
Mart 13 – 16, 2015 Kasım 26 – 30, 2014 Haziran 4 – 8, 2014 Kasım 1 – 5, 2013	Avrupa Caz Okulu, Faenza, İtalya Avrupa Caz Okulu, Poznan, Polonya Avrupa Caz Okulu Marburg, Almanya Avrupa Caz Okulu, Bursa Gero Braach ve Deniz Seyrek İntaş tarafından davet edildiği bu projelerde şarkı söyleyerek bulundu. Fatih Erkoç, Anke Helfrich, Krzysztof Przybylowicz ve Achille Succi ile çalışma ve aynı sahneyi paylaşma fırsatı buldu.
Mart, 2013	9. Nardis Genç Caz Vokal Yarışması, İstanbul Bu yarışmada finale kalarak NTV Özel Mikrofon ve 19. İstanbul Caz Festivali'nde sahne alma ödülleriyle layık görüldü.
Temmuz, 2013	I. Avrupa Koro Oyunları, Graz, Avusturya Bu yarışmaya 1 yıl boyunca şarkı söylediği "Nilüfer Çoksesli Koro" ile katıldı.

- Kasım, 2012** **22. Akbank Caz Festivali “Jamzz Genç Yetenekler Yarışması”, İstanbul**
Finalist olduğu bu yarışmada jüri özel ödülü alarak Türkiye'nin ünlü caz müzisyenleri ile aynı sahneyi paylaşma şansı yakaladı.
- Mayıs, 2012** **17. Türkiye Korolar Şenliği, Ankara**
Bu yarışmaya 1 yıl boyunca şarkı söylediği “DMD Gençlik Çoksesli Korosu” ile katıldı.
- 2011 – 2008** **Avrupa Orkestra ve Korosu Kardeşlik Konseri, Bursa & Avrupa Orkestrası Kardeşlik Konseri Rathenow, Germany**
Bu konserlere Zeki Müren Anadou Güzel Sanatlar Lisesi Orkestrası ile flüt çalarak ve koroda şarkı söyleyerek katıldı.

İŞ DENEYİMLERİ

- Eylül 2017 -** **Ragıp Savaş Sanat Akademisi, İstanbul**
Piyano, flüt, vokal ve solfej derslerine girdi. Şimdilerde solfej haricindeki derslere girmektedir.
- Ocak, 2017 – Temmuz, 2017** **Armoni Müzik Merkezi, Bursa**
Piyano ve flüt derslerine girdi.
- Kasım 2015 -** **Freelance**
Çeşitli formatlarda şehir içi veya şehir dışı mekanlarda grubuyla caz konserleri vermektedir.
- Eylül, 2014 – Mayıs, 2015** **Dilek Özer Ortaokulu, Bursa**
Bu kurumda yaptığı staj süresince müzik derslerini gözlemledi ve derslere girdi.
- Eylül, 2014 – Temmuz, 2015** **Nilüfer Müzik Merkezi, Bursa**
Burada piyano, flüt ve vokal dersleri verdi.
- Kasım – Aralık, 2014** **Ziya Gökalp İlkokulu, Bursa**
“Sosyal Sorumluluk” dersi kapsamında 3. Sınıf öğrencilerine 2 ay boyunca temel müzik bilgisi dersleri verdi.
- Kasım, 2012 - Ağustos 2013** **Armoni Müzik Merkezi, Bursa**
Piyano, flüt ve vokal dersleri verdi.

GÖNÜLLÜ YAPILAN İŞLER

Nisan, 2012

Otizimli Çocuklar Yararına Konser, Bursa

Bu konserde şarkı söyleyerek ve flüt çalarak bulundu.

2007

Unicef Kapsamında “Barış Okulu İçin Elele” Projesi, Bursa

Bu projeyi flüt çalarak destekledi.

KİŞİSEL BECERİLER

DİLLER : Türkçe (Anadil)

İngilizce (C1)

Almanca (A2)

KULLANDIĞIM PROGRAMLAR:

Microsoft Word, Power Point,

Sibelius, Final

